

Tartalom

Bevezetés	2
1. Országos áttekintés.....	4
1.1. A gazdaságok száma, a gazdálkodás alapjai.....	4
1.2. A gazdálkodás célja, termelési típusok.....	5
1.3. A gazdaságok földhasználatának főbb jellemzői.....	6
1.4. Az állatállomány főbb jellemzői.....	9
1.5. Munkaerő-ráfordítás a mezőgazdaságban	13
1.6. A standard termelési érték alakulása	15
1.7. Öntözés.....	19
2. Az összeírás főbb térségi jellemzői	21
2.1. A gazdaságok száma, a földhasználat főbb jellemzői	21
2.2. A gazdálkodás célja, termelési típusok.....	22
2.3. Az egyéni gazdaságokban munkát végzők főbb jellemző.....	24
2.4. A gazdaságok földhasználatának főbb jellemzői.....	24
2.5. A gazdaságok gépellátottsága	27
2.6. A szántóföldi növénytermesztés főbb jellemzői	28
2.7. Az állatállomány főbb jellemzői.....	29
2.8. A standard termelési érték alakulása	31
3. Mezőgazdasági sajátosságok megyénként	33
3.1. Bács-Kiskun megye.....	34
3.2. Baranya megye.....	36
3.3. Békés megye.....	38
3.4. Borsod-Abaúj-Zemplén megye.....	40
3.5. Csongrád megye	42
3.6. Fejér megye	44
3.7. Győr-Moson-Sopron megye.....	46
3.8. Hajdú-Bihar megye	48
3.9. Heves megye	50
3.10. Jász-Nagykun-Szolnok megye.....	52
3.11. Komárom-Esztergom megye.....	54
3.12. Nógrád megye	56
3.13. Pest megye.....	58
3.14. Somogy megye.....	60
3.15. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye.....	62
3.16. Tolna megye.....	64
3.17. Vas megye.....	66
3.18. Veszprém megye	68
3.19. Zala megye	70

Bevezetés

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2013. június 1-jei eszmei időponttal hajtotta végre a 2013. évi gazdaságszerkezeti összeírást (GSZÖ 2013), aminek jogi háttérét az Európai Parlament és Tanács 1166/2008/EK, 1165/2008/EK, 138/2004/EK, 543/2009/EK rendeletei adták.

Az eredmények szerint 2013-ban 8800 gazdasági szervezet és 482,5 ezer egyéni gazdaság folytatott mezőgazdasági tevékenységet Magyarországon.

Az előzetes adatokat 2014. januárban, a végleges adatokat 2014. júliusban tettük közzé.

E kiadvány a végleges adatok alapján nyújt részletes tájékoztatást az összeírás eredményeiről három különálló, de tartalmában összefüggő fejezetben:

- országos áttekintés;
- térségi összehasonlítás;
- a megyei mezőgazdasági sajátosságok ismertetése.

2013-ban Magyarországon 8798 gazdasági szervezet, valamint 482,5 ezer egyéni gazdaság folytatott mezőgazdasági tevékenységet. A szervezetek száma 6, az egyéni gazdaságoké 15%-kal csökkent az előző, 2010. évi általános mezőgazdasági összeírás (ÁMÖ 2010) óta.

2010-ben és 2013-ban a gazdaságok egyaránt 4,6 millió hektár mezőgazdasági területet használtak. A szervezetek és egyéni gazdaságok földhasználatának megoszlása 46–54% arányú volt. A gazdasági szervezetek **átlagos mezőgazdasági területe** 2013-ban 310, az egyéni gazdaságoké 5,5 hektár volt. A gazdasági szervezetek átlagos területe 4,0%-kal csökkent, az egyéni gazdaságoké 20%-kal nőtt. A gazdasági szervezetek 65, az egyéni gazdaságok 57%-a használt szántóterületet 2013-ban. A gazdasági szervezetek 3,0%-a, az egyéni gazdaságok kétharmada 1 hektárnál kisebb mezőgazdasági területet művelt. Az előbbieknél a legtöbben 20–50 hektár közötti területen gazdálkodtak, utóbbiak többsége 1 hektár alatti területtel rendelkező gazdálkodó volt. Az összes szervezetszám negyedét adó, 300 hektárt meghaladó gazdaságok a szervezetekhez tartozó föld 85%-át művelték 2013-ban. Az egyéni gazdaságok összes mezőgazdasági területének 76%-át a 10–300 hektáron gazdálkodók (a gazdaságok 10%-a) használták.

2013-ban **állattartással** közel 2200 gazdasági szervezet és 310 ezer egyéni **gazdálkodó foglalkozott**. Az állattartó gazdasági szervezetek száma lényegében nem változott, az egyéni gazdaságoké 17%-kal csökkent az előző teljes körű összeíráshoz képest. Az **állatállomány** állatfajok szerinti **szerkezetét** állategységben kifejezve tudjuk megállapítani. Ez alapján a gazdasági szervezetekben a sertés (38%) és a szarvasmarha (27%), az egyéni gazdaságokban a tyúk (26%), illetve a sertés és szarvasmarha (egyaránt 21%) aránya volt számottevő.

2010 és 2013 között a szarvasmarhák kivételével a főbb állatfajok száma csökkent: míg a szarvasmarhák száma 6,0%-kal emelkedett, a sertéseké 11, a juhoké 5, a kecskéké 3, a lovaké 8, a baromfiféléké 15%-kal csökkent.

2013-ban a **gazdasági szervezetek** 64%-a növénytermesztő, 16%-a állattartó, 4,0%-a pedig vegyes gazdaság volt. A **egyéni gazdaságok** 43%-a volt növénytermesztő, 41%-a állattartó, 12%-a vegyes gazdaság.

A **gazdasági szervezetek** az összeírás időpontjában több mint 85 ezer állandó, valamint közel 43 ezer fő időszakos **alkalmazottat** jelentettek. Előbbiekek száma 8, utóbbiaké 53%-kal magasabb a 2010. évinél. Az **egyéni gazdaságok** nyilvántartásaiban 12 ezer állandó és 86 ezer fő időszakos **alkalmazott** szerepelt, ami jelentős bővülés volt 2010-hez képest. Az egyéni gazdaságokban 983 ezer családtag végzett **nem fizetett mezőgazdasági tevékenységet**, 2010-hez képest 9,0%-kal kevesebben.

A **gazdálkodók 31%-a 65 év feletti**, 6,1%-a 35 év alatti volt.

2013-ban a gazdálkodók közel 3,0%-a felsőfokú, több mint 7,0%-a középfokú **végzettséggel** rendelkezett, döntő többségük (közel négyötödük) azonban továbbra is csak gyakorlati tapasztalatára támaszkodott.

A mezőgazdasági **épületek** állományfelmérése hazánkban korábban 2000-ben történt meg. Az akkori állapotokhoz képest 2013-ra a gazdaságszám csökkenésével párhuzamosan visszaesett az épületek, építmények száma is, átlagos kapacitásuk azonban jelentősen nőtt. Az ágazat **gépesítésében** végbement folyamat ehhez nagyon hasonlóan alakult: a gépek száma a legtöbb géptípus esetén csökkent, átlagos és teljes kapacitásuk azonban számottevően magasabb volt, mint 2005. évi számbavételük idején.

A **standard termelési érték** a gazdaságok méretét értékben fejezi ki. 2013-ban e mutató alapján a két gazdálkodási forma súlya közel egyenlő volt. Az egyéni gazdaságok 47%-a 1000 euró (nagyjából 300 ezer forint) alatti értéket állított elő, de a szervezetek 19%-a is ebbe a csoportba tartozott. Több mint 600 szervezet (7,0%) 1 millió euró (300 millió forint) feletti standard termelési értéket ért el 2013-ban. Az e kategóriába tartozó egyéni gazdaságok száma 30 volt, valamennyi állattartó.

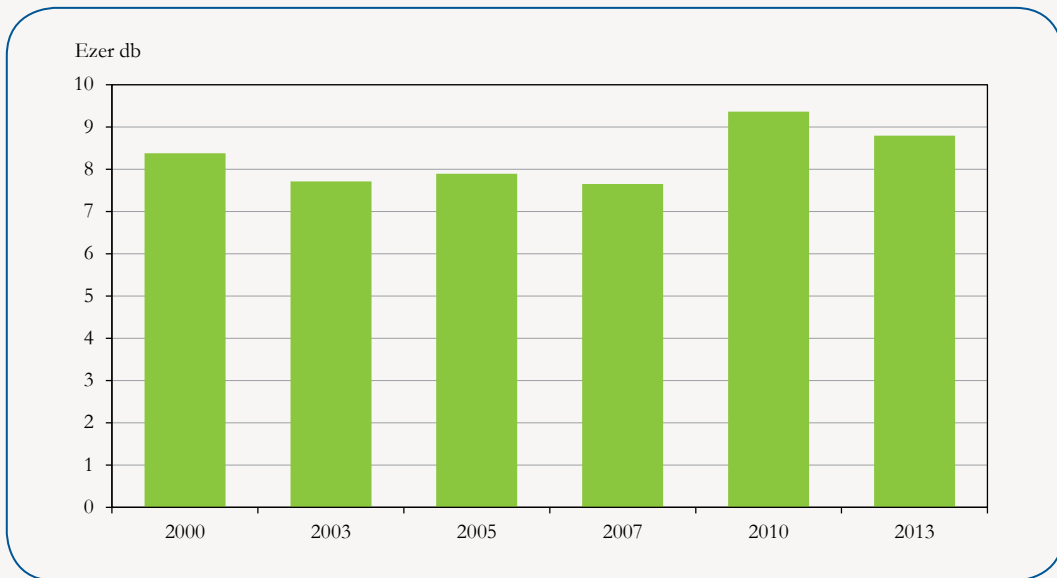
1. Országos áttekintés

1.1. A gazdaságok száma, a gazdálkodás alapjai

2013-ban **8798 gazdasági szervezet folytatott mezőgazdasági tevékenységet**, számuk 6,0%-kal kevesebb, mint 3 évvel korábban, de több mint a 2000 és 2010 közötti időszakban.

1. ábra

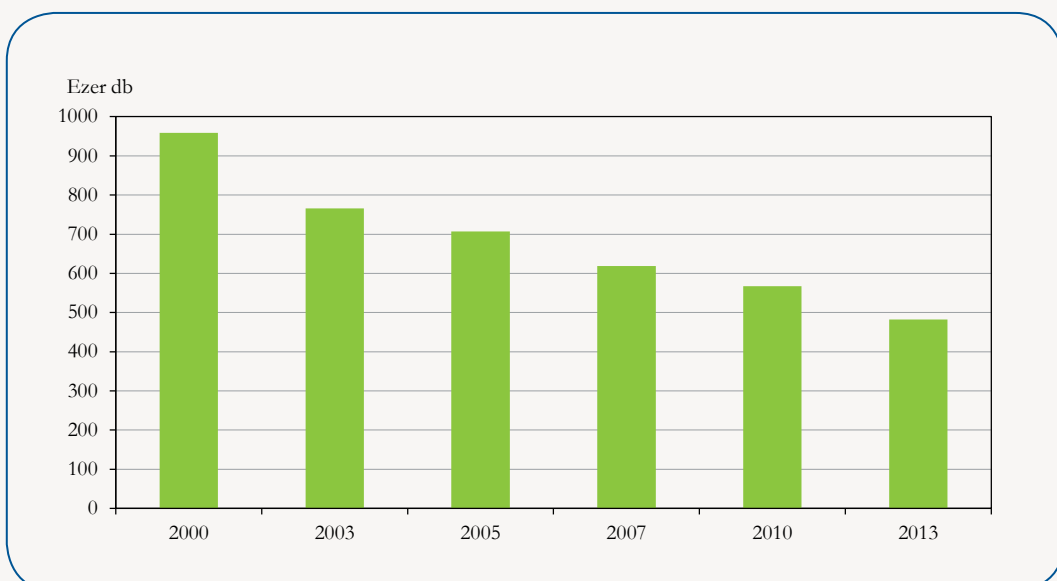
A mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek száma

A gazdasági szervezetekhez hasonlóan az egyéni gazdaságok száma is csökkent az összeírást megelőző három év alatt: 2013. június 1-jén közel **482,5 ezer egyéni gazdaság végzett mezőgazdasági tevékenységet**, ez 15%-kal volt kevesebb a 2010. évinél. Számuk az ezredforduló óta folyamatosan mérséklődött, 2000 óta a felére csökkent.

2. ábra

A mezőgazdasági tevékenységet folytató egyéni gazdaságok száma

A 2010 és 2013 között mért csökkenéshez lényegében azonos mértékben járult hozzá a mezőgazdasági területet használók koncentrációja, valamint az állattartók számának folyamatos csökkenése. Előbbiek száma 15%-kal csökkent (az általuk használt terület 2,0%-os bővülése mellett), utóbbiak száma az állatállomány csökkenésével (nagyságuk számosállatban kifejezve 13%-kal kisebb) párhuzamosan 17%-kal volt kevesebb a három évvel korábinál.

2013-ban a **gazdasági szervezetek** 78%-ának volt a használatában **mezőgazdasági terület**, ez 5 százalékponttal haladta meg a korábbi összeírás adatát. 2010-hez hasonlóan a szervezetek közel negyede tartott mezőgazdasági haszonállatot.

Az **egyéni gazdaságok** 69%-ának volt a használatában gazdaságküszöböt meghaladó **mezőgazdasági terület**, ugyanakkor 64%-uk tartott gazdaságküszöböt meghaladó nagyságú állatállományt. Mindkét arány lényegében megegyezett a 2010. évivel. A gazdaságküszöböt el nem érő mezőgazdasági területtel az egyéni gazdaságok 24%-a rendelkezett, 16%-uk tartott a gazdaságküszöböt el nem érő nagyságú állatállományt.

1.2. A gazdálkodás célja, termelési típusok

A gazdaságokat **termelési típus** alapján négy csoportba oszthatjuk. Állattartó gazdaságok azok, amelyek teljes termelési értékének legalább 2/3-át állattartásból érik el. Növénytermesztők azok a gazdaságok, amelyek teljes termelési értékük legalább 2/3-át növénytermesztésből érik el. Azok a gazdaságok, amelyek teljes termelési érték legalább 1/3-át állattartásból és legalább 1/3-át növénytermesztésből érik el, a vegyes gazdaságok csoportjába tartoznak. Nem besorolható gazdaságok azok, amelyek csak erdővel, nádassal, halastóval rendelkeznek, illetve kizárólag szolgáltatást végeznek (vagyis standard termelési értékük nulla).

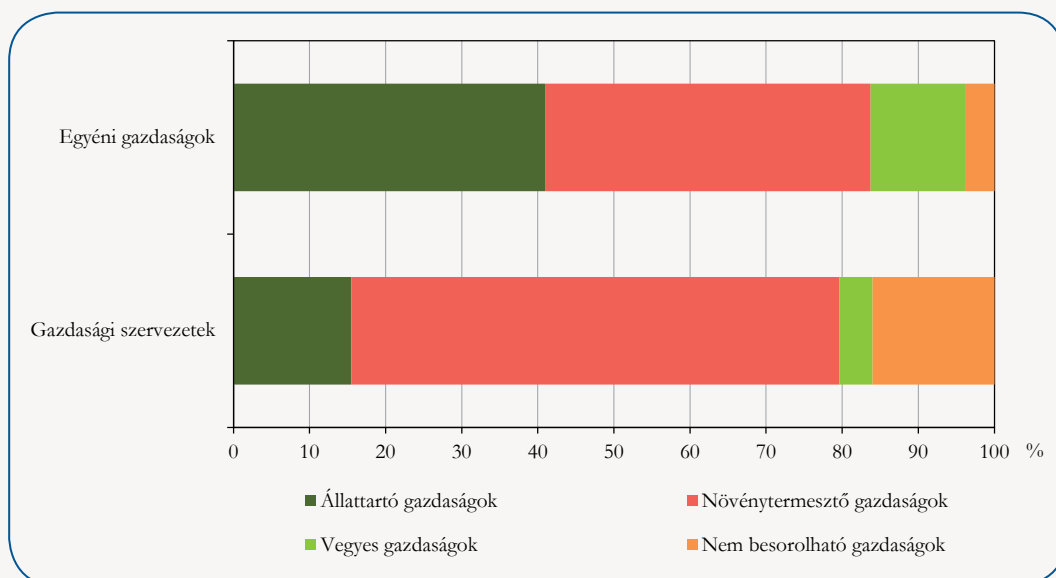
E csoportosítás alapján 2013-ban a **gazdasági szervezetek** 64%-a növénytermesztéssel, 16%-a állattartással foglalkozott, a vegyes gazdaságok aránya 4,0% volt. A gazdasági szervezetek 16%-át az előző három kategória egyikébe sem lehetett besorolni.

Az **egyéni gazdaságok** köre termelési típus szerint kiegyensúlyozottabb volt. A növénytermesztést folytató egyéni gazdaságok aránya 43, az állattartóké 41% volt 2013. június 1-jén. Vegyes gazdaságnak az egyéni gazdaságok 12%-a volt tekinthető, 4,0%-uk pedig nem besorolható gazdaságnak minősült.

A növénytermesztés aránya a szervezeteknél valamelyest emelkedett, de jelentős változás 2010-hez képest egyik szervezeti formánál sem történt. Hosszabb távon (a 2000. évi összeírás óta) a növénytermesztés súlyának növekedését lehetett megfigyelni, az állattartás visszaszorulása mellett.

3. ábra

A gazdaságok megoszlása termelési típus szerint, 2013

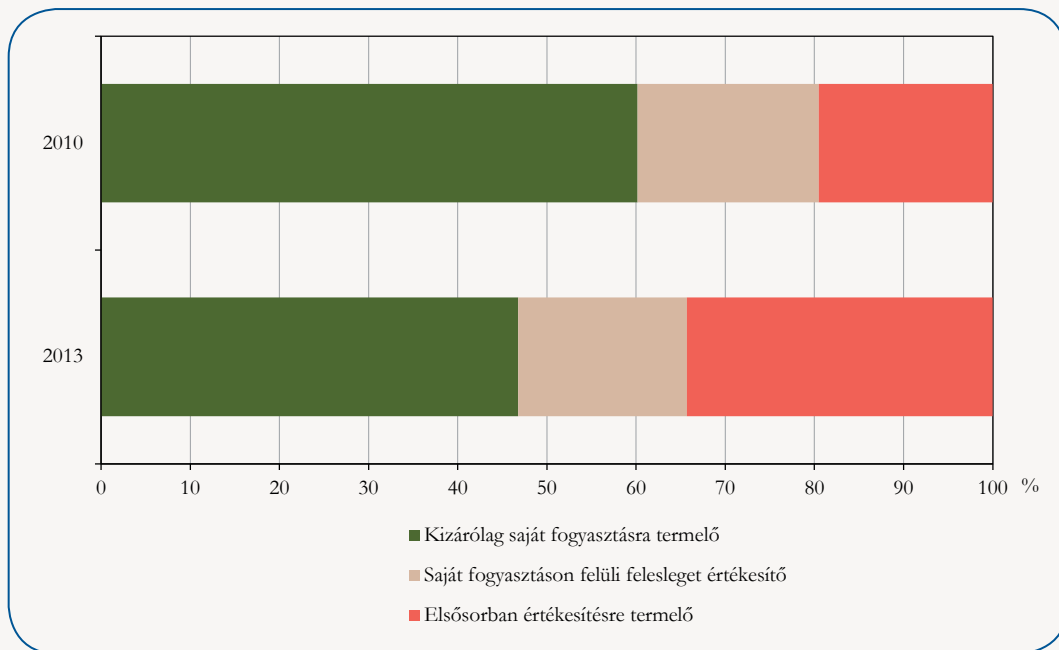

A **gazdálkodás célja** alapján a gazdaságokat négy kategóriába sorolhatjuk. Kizárólag saját fogyasztásra termelők gazdaságok azok, amelyek a megtermelt termékeket nem értékesítik. A saját fogyasztáson felüli felesleget értékesítők csoportjába azokat soroljuk, amelyek a megtermelt termékeikből a saját fogyasztáson felüli részt értékesítik (az értékesítés aránya legfeljebb a termelés 50%-a). Akiknél a megtermelt termékekből az értékesítésre szánt rész meghaladja az 50%-ot, azok az elsősorban értékesítésre termelők csoportjába tartoznak. A kizárólag mezőgazdasági szolgáltatást végzők közé azok kerültek, akik a rendelkezésre álló munkaerejükkel és géppálmányukkal kizárólag mezőgazdasági szolgáltatást nyújtanak.

2010-ben az egyéni gazdaságok 60%-a **saját fogyasztásra** termelt, 2013-ban ez az arány 47%-ra csökkent. A gazdaságszám csökkenése ellenére a kifejezetten **piacra termelők** száma 49%-kal emelkedett, az összes egyéni gazdaságon belüli részarányuk pedig meghaladja az egyharmadot. Így 2013-ra a piacra termelést egyre több gazdaság választotta amellet, hogy jellemzően a saját termelésre fogyasztók hagytak fel a legnagyobb arányban a gazdálkodással. A saját fogyasztáson felüli **felesleget értékesítők** 2010-ben mért 20%-os részaránya 1 százalékponttal csökkent három év alatt.

4. ábra

Az egyéni gazdaságok megoszlása a gazdálkodás célja* szerint

* A kizárólag szolgáltatást végző egyéni gazdaságok országos aránya kerekítve zérust ad.

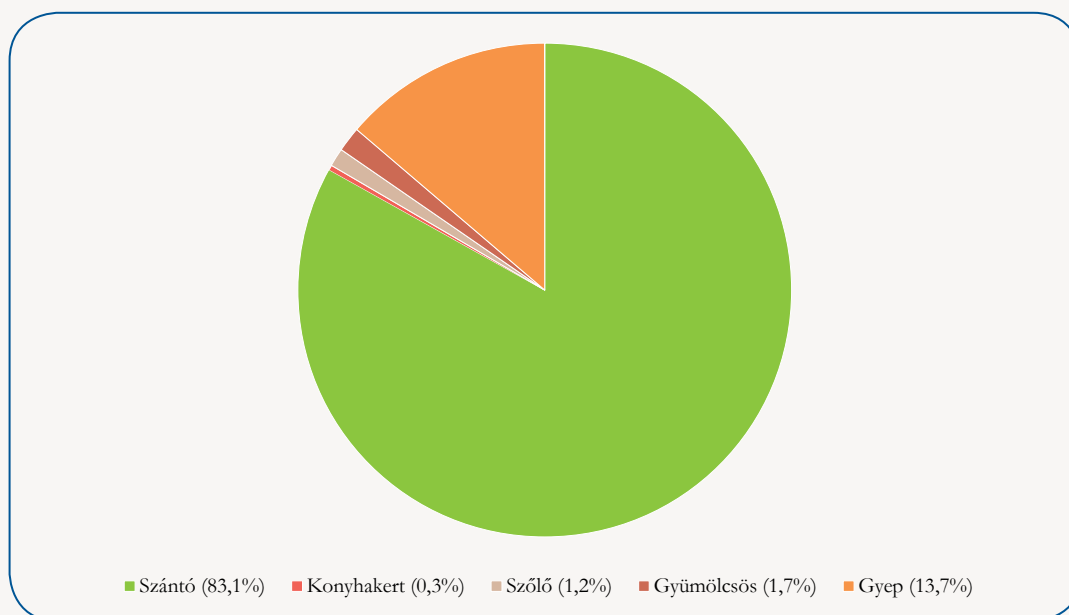
1.3. A gazdaságok földhasználatának főbb jellemzői

2013-ban a **mezőgazdasági területet** használó gazdaságok **átlagos mérete** a gazdasági szervezeteknél 310, az egyéni gazdaságok esetében 5,5 hektár volt. 2010 óta a gazdasági szervezetek átlagos mezőgazdasági területe 4,0%-kal csökkent, az egyéni gazdaságoké 20%-kal nőtt (4,6-ről 5,5 hektárra). 2013-ban 6800 gazdasági szervezet és 446 ezer egyéni gazdaság használt mezőgazdasági területet. Ekkor a használatban levő 4,6 millió hektár mezőgazdasági terület 46%-át a gazdasági szervezetek, 54%-át az egyéni gazdaságok művelték.

A gazdasági szervezetek 65, az egyéni gazdaságok 57%-a használt **szántóterületet** 2013-ban. A szántóterületet használó gazdasági szervezetek átlagos területe 8,0%-kal csökkent, az egyéni gazdálkodóké 17%-kal nőtt.

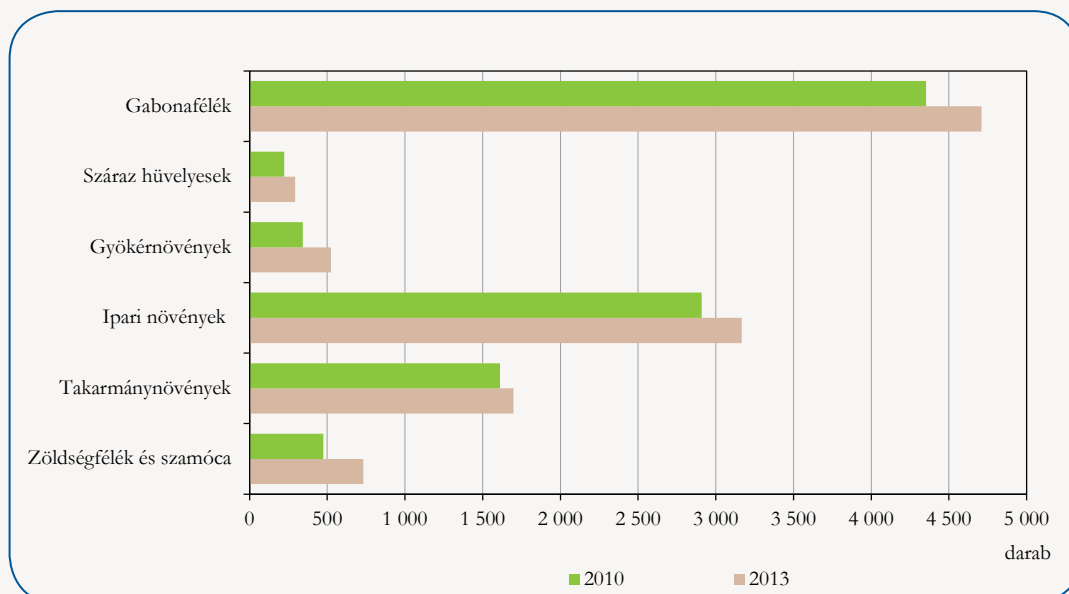
5. ábra

Az összes mezőgazdasági terület megoszlása művelési áganként, 2013

6. ábra

A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó gazdasági szervezetek száma növénycsoportonként

A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó gazdasági szervezetek száma 2010-hez képest 2013-ra 5,0%-kal nőtt, de összes területük 3,0%-kal kevesebb lett.

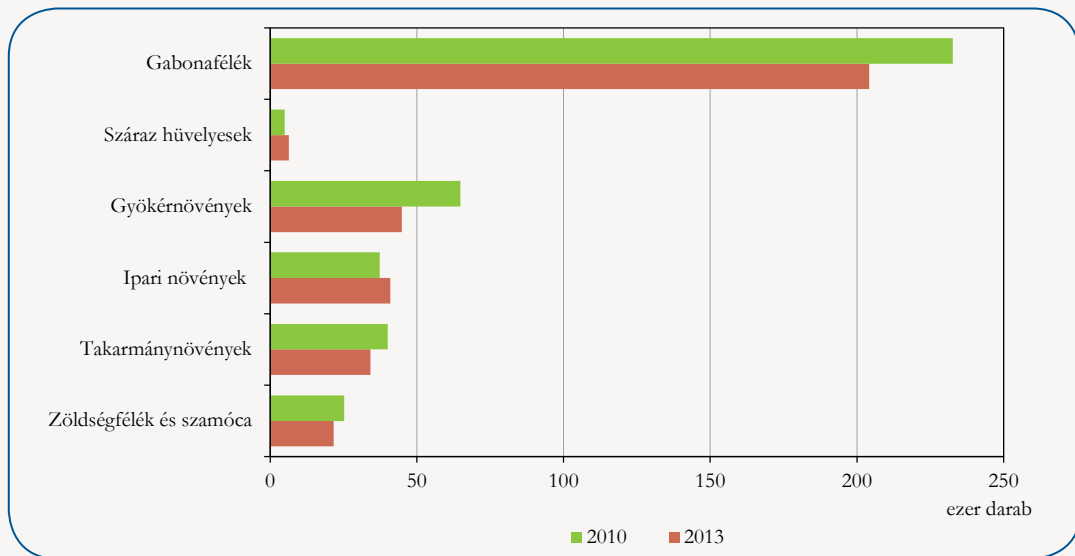
A gabonafélék termesztésével foglalkozó gazdasági szervezetek száma mintegy 8,0%-kal nőtt 2013-ig a 2010. évi összeíráshoz képest, míg területük változatlan maradt.

A száras hüvelyesek területe 23, a gyökérnövényeké 12%-kal bővült a 2010-ben összeírthoz képest. A gazdasági szervezetekre kevésbé jellemző zöldségfélék területe 24 ezerről 28 ezer hektárra növekedett.

2013-ra az egyéni gazdaságoknál a szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó gazdaságok száma 12%-kal csökkent, a mezőgazdaságilag hasznosított területük ellenben 3,0%-kal növekedett 2010-hez viszonyítva.

7. ábra

A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó egyéni gazdaságok száma növénycsoportonként

2013-ban 5,0%-kal nagyobb területen termesztettek gabonaféléket, az ipari növények vetésterülete 10, a takarmánynövényeké 6,0%-kal nőtt a 2010-hez képest. Csökkent viszont az egyéni gazdaságok száraz hüvelyesek és gyökérnövények termelésére szánt területe, az előbbié 3, az utóbbié 20%-kal.

1. tábla

Vetésterület növénycsoportonként és gazdálkodási formánként

(hektár)

Időszak	Szántóföldi növények	Ebből:					
		gabonafélék	száraz hüvelyesek	gyökérnövények	ipari növények	takarmánynövények	zöldségfélék és szamóca
Gazdasági szervezetek							
2013	1 812 362	1 097 983	12 974	17 090	405 623	185 286	28 072
2010	1 863 814	1 095 320	10 537	15 269	399 769	170 590	24 267
Egyéni gazdaságok							
2013	1 995 618	1 339 602	6 764	15 158	390 678	121 205	30 638
2010	1 940 328	1 281 170	6 979	18 848	353 777	114 182	30 866

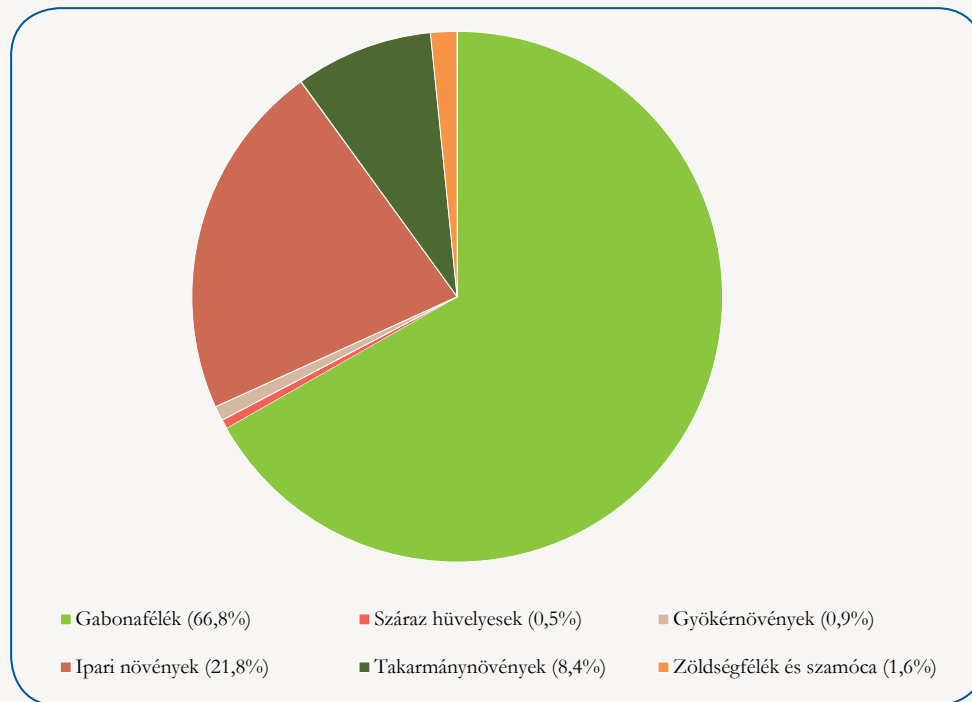
A 2013. évi összeírás időpontjában **gyümölcsös ültetvényt** az egyéni gazdaságok 18, a gazdasági szervezetek közel 8,0%-a művelt; arányuk alig változott a 2010 óta. Ezen időszak alatt a gyümölcsöst művelő gazdasági szervezeteknél az egy gazdaságra jutó gyümölcsös terület 1,0, az egyéni gazdaságoknál 16%-kal nőtt.

A **szőlőültetvények** művelése az egyéni gazdaságokra volt jellemzőbb: 15%-uk foglalkozott szőlőtermeléssel, míg ez az arány a gazdasági szervezetek esetében 9,0% volt. A szőlőterületet használó gazdasági szervezetek esetében az egy gazdaságra jutó szőlőterület átlagos területe nem változott 2010-hez képest (25 hektár), az egyéni gazdaságok esetében kismértékben nőtt (0,8 hektár).

A gazdasági szervezetek között a **gyepterületet** használók száma 2,0%-kal csökkent, viszont az egy gazdaságra jutó gyepterület közel azonos a 2010-es területtel. A gyepterületet használó egyéni gazdaságok száma 3,0%-kal csökkent, az egy gazdaságra jutó gyepterület több mint ötödével növekedett.

8. ábra

Vetésterület növénycsoportonként, 2013

A gazdasági szervezetek 3,0%-a, az egyéni gazdaságok kétharmada használt **1 hektárnál kisebb mezőgazdasági területet**. A gazdasági szervezeteknél legtöbbször 20–50 hektár területen gazdálkodtak – ez az arány volt jellemző 2010-ben is –, az egyéni gazdaságoknál továbbra is az 1 hektár alatti gazdálkodók voltak a legtöbbször.

A **gazdasági szervezeteket vizsgálva a 300 hektárt** meghaladó gazdaságméret volt a meghatározó (a gazdasági szervezetek negyede a mezőgazdasági területük 85%-án gazdálkodott). Az **egyéni gazdaságok** összes mezőgazdasági területének 76%-át a **10–300 hektár** méretű egyéni gazdaságok (a gazdaságok 10%-a) használták.

1.4. Az állatállomány főbb jellemzői

2013-ban közel **2200 gazdasági szervezet és több mint 310 ezer egyéni gazdálkodó foglalkozott állattartással**. Az állattartó gazdasági szervezetek száma közel azonos, az egyéni gazdaságoké 17%-kal csökkent az előző összeíráshoz képest.

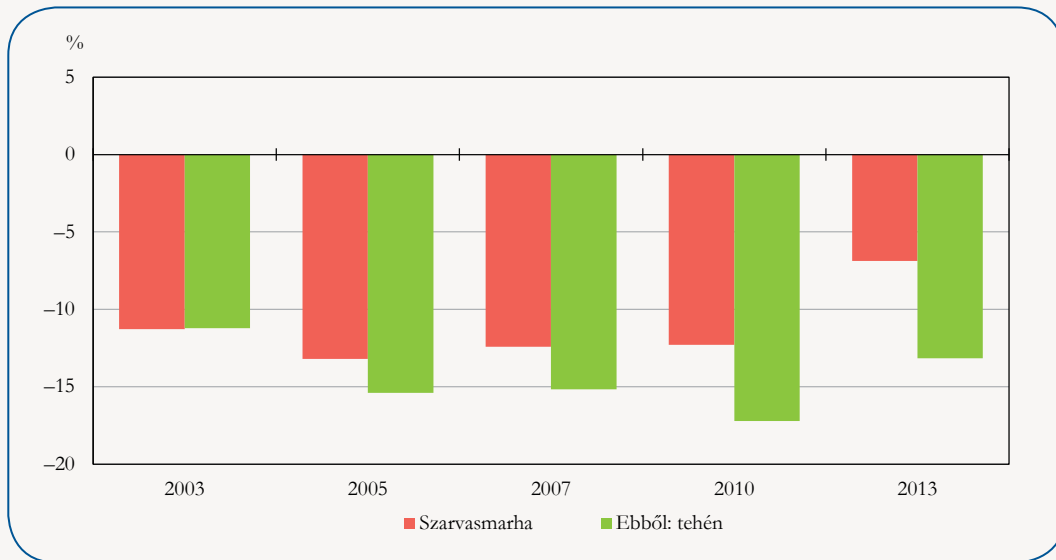
A gazdasági szervezetek 12, az egyéni gazdaságok 4,0%-a tartott **szarvasmarhát**. 2010 óta a gazdasági szervezetek száma 7,0%-kal nőtt, ugyanakkor az egyéni gazdaságoké 6,0%-kal csökkent.

A szarvasmarha-állomány 2010 és 2013 között 6,0%-kal, 706 ezerről 751 ezerre nőtt. Az állomány 63%-át a gazdasági szervezetek, 37%-át az egyéni gazdaságok tartották 2013-ban. Ez az arány (65–35%) közel azonos volt a 331 ezres tehénállomány esetében, amely a 2010. évinél 5,0%-kal magasabb tehénlétszám. A gazdasági szervezetek állománya 3,0, az egyéni gazdaságoké 13%-kal emelkedett 2010 óta. (Az állatállomány létszámát a jelentős változások miatt az ábrákon több mint tíz évre visszamenőleg mutatjuk be.)

Sertést a gazdasági szervezetek 5,0 (474), az egyéni gazdaságok 28%-a (133 ezer) tartott. 2013-ban a sertésállomány nagysága nem érte el a 2,9 milliót, az anyakoca-állomány a 192 ezret. A sertést tartó gazdasági szervezetek száma 9,0, az egyéni gazdaságoké 27%-kal volt kevesebb 2010-hez képest. A gazdasági szervezetek sertésállománya 5,0, az egyéni gazdaságoké 23%-kal csökkent 2010 óta. A sertésállomány 74%-át a gazdasági szervezetek, 26%-át az egyéni gazdaságok tartották, míg az anyakocánál ez az arány 75–25% volt.

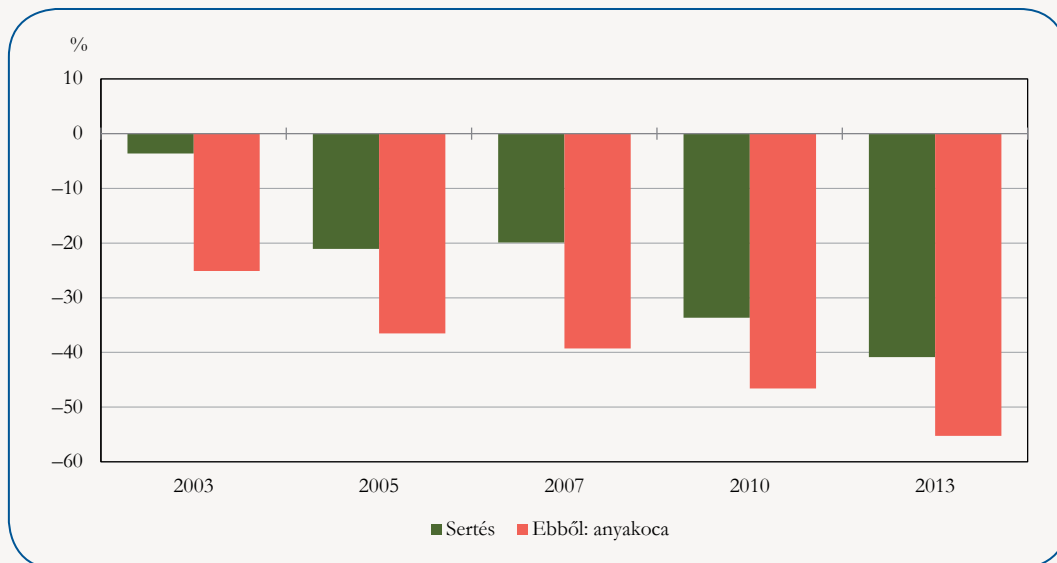
9. ábra

A szarvasmarha- és tehénállomány változása (2000. évhez képest)

10. ábra

A sertés- és anyakoca-állomány változása (2000. évhez képest)

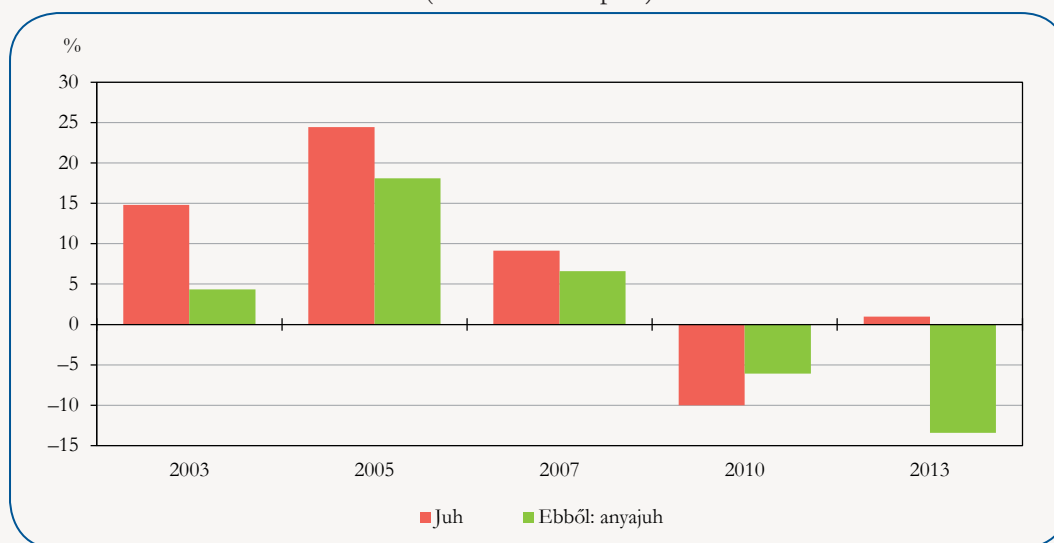
A **juhállomány** 2010 óta 4,0%-kal, 1,1 millióra csökkent. 2013-ban az állomány 86%-át (990 ezret) az egyéni gazdaságokban tartották, ez az arány tíz év alatt nem változott.

A juhot tartó gazdasági szervezetek száma 2010 és 2013 között 6,0%-kal nőtt, az egyéni gazdaságoké 8,0%-kal csökkent. A gazdasági szervezeteknek és az egyéni gazdaságoknak egyaránt 5,0%-a foglalkozott ezzel az állatfajjal a GSZÖ 2013 szerint.

A **baromfifélék** közül 2013-ban a tyúkállomány 30, a kacsállomány 4,3, a pulykaállomány 2,1, a lúdállomány 3,8 millió volt. 2010-hez viszonyítva a tyúkállomány 23, a kacsállomány 18, a pulykaállomány 40%-kal csökkent, a lúdállomány 27%-kal nőtt. A tyúkállomány 40, a kacsállomány 54, a lúdállomány 41, a pulykaállomány 18%-át tartották az egyéni gazdaságok 2013-ban.

11. ábra

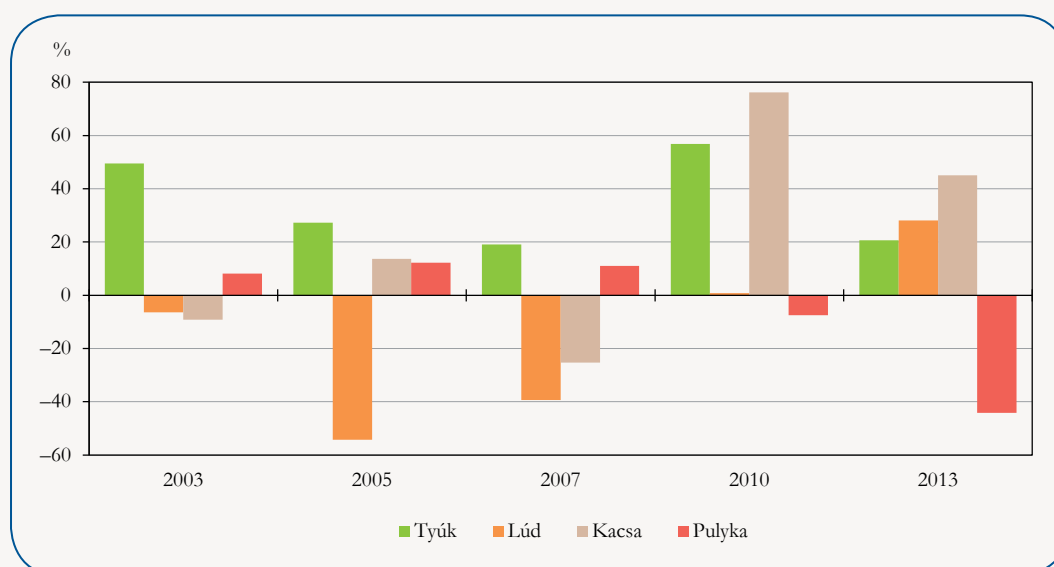
A juh- és anyajuhállomány változása (2000. évhez képest)

Tyúkot a gazdasági szervezetek 3, az egyéni gazdaságok 51%-a tartott 2013-ban; ezen értékek lényegében a 2010. évi adatokkal megegyezők. Ludat, kacsát és pulykát a gazdasági szervezetek mindössze 1,0%-a tartott, az egyéni gazdaságoknál ez az arány 4,1, illetve 2,0%.

12. ábra

A tyúk-, lúd-, kacs- és pulykaállomány változása (2000. évhez képest)

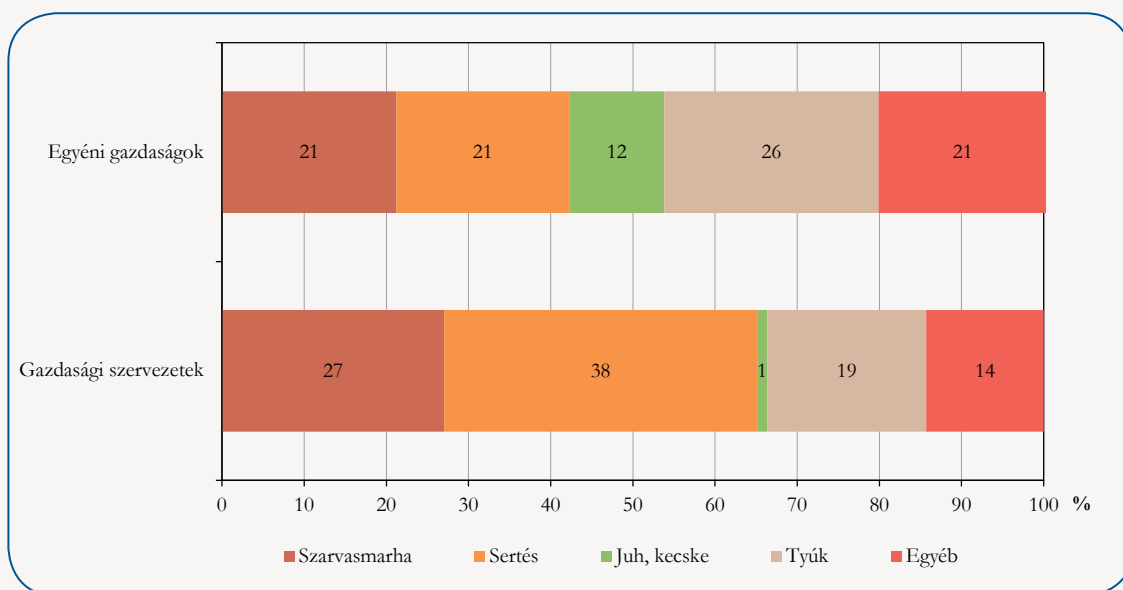
Állategységet véve alapul 2013-ban az **állatállomány állatfajok szerinti szerkezetét** a gazdasági szervezetekben a sertés (38%) és a szarvasmarha (27%), az egyéni gazdaságokban a tyúk (26%), illetve a sertés és szarvasmarha (21–21%) túlsúlya határozta meg.

A szarvasmarhát tartók közel kétharmada 9-nél kevesebb állatot tartott, ez a teljes állomány 6,0%-át teszi ki, a szarvasmarha-állomány több mint felét az 500-nál többet tartó gazdaságok tartották. Ez az arány a gazdasági szervezeteknél 80% volt.

A sertéstartók 54%-a 1–2, 36%-a 3–9 sertést tartott. A gazdasági szervezetek sertésállományának 85%-a az 5000-nél többet tartóknál volt.

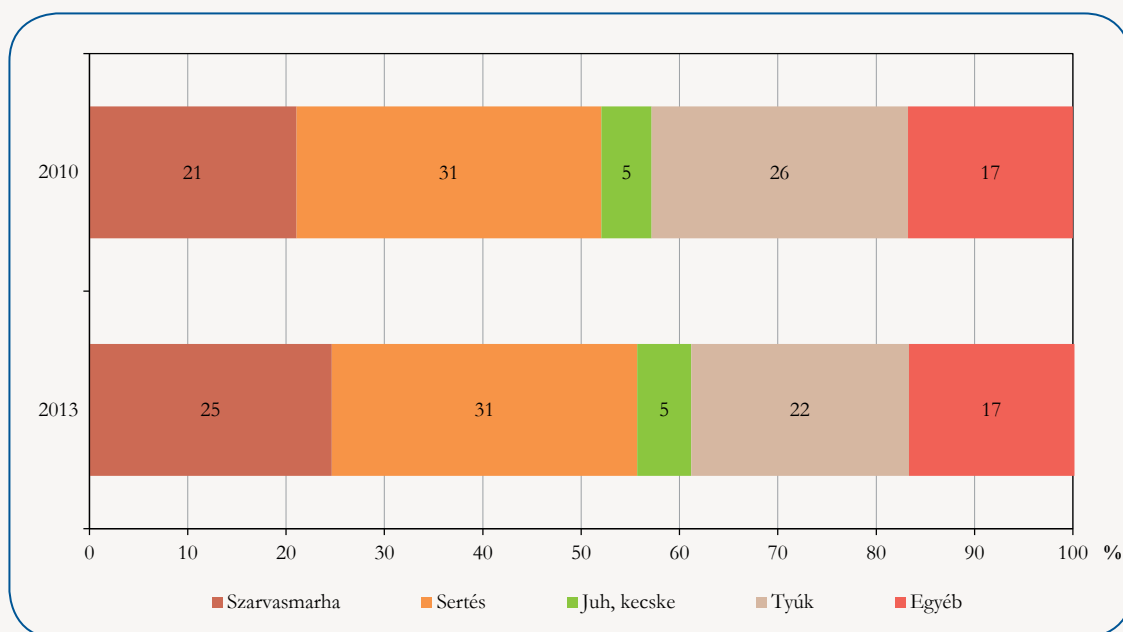
13. ábra

Az állatállomány megoszlása gazdálkodási formánként állategység alapján

14. ábra

Az összes gazdaság állatállományának megoszlása állategység alapján

A juhok tartók 60%-a 9-nél kevesebb, 15%-a 10 és 19 közötti állománnyal rendelkezett. Az állomány 22%-át az 500 és 999 közötti állománynagyságú gazdaságok tartották.

A kecsketartók 91%-a 9-nél kevesebb kecskét tartott, ez az állomány 58%-át tette ki.

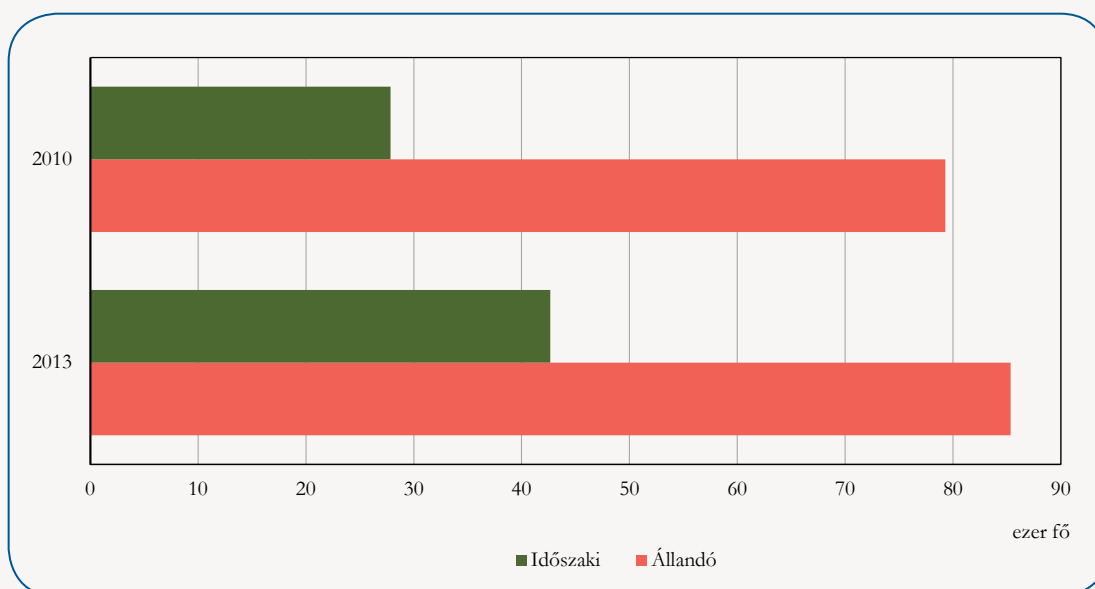
A gazdaságok közül a tyúkot tartók több mint háromnegyede 50-nél kevesebb állatot tartott, ugyanakkor az állomány több mint fele a 10 ezernél több tyúkot tartó gazdaságoknál volt. Az egyéni gazdaságokat tekintve a tyúkok 60%-át az 1 és 199 közötti állománynagyságú gazdaságok tartották, a gazdasági szervezetek több mint 70%-a a 100 ezernél többet tartó gazdaságoknál volt.

1.5. Munkaerő-ráfordítás a mezőgazdaságban

A gazdasági szervezetek 85,3 ezer fő állandó, valamint 42,7 ezer fő időszakos alkalmazottat jelentettek 2013-ban. Előbbiek száma 7,6, utóbbiaké jelentős mértékben, 53%-kal haladta meg a 2010. évit. Éves munkaerőegységben kifejezve ez több mint 89 ezer teljes munkaidős alkalmazott munkájának felelt meg, 18%-kal többnek a három évvel korábnál.

15. ábra

A gazdasági szervezetek alkalmazottainak száma a mezőgazdaságban

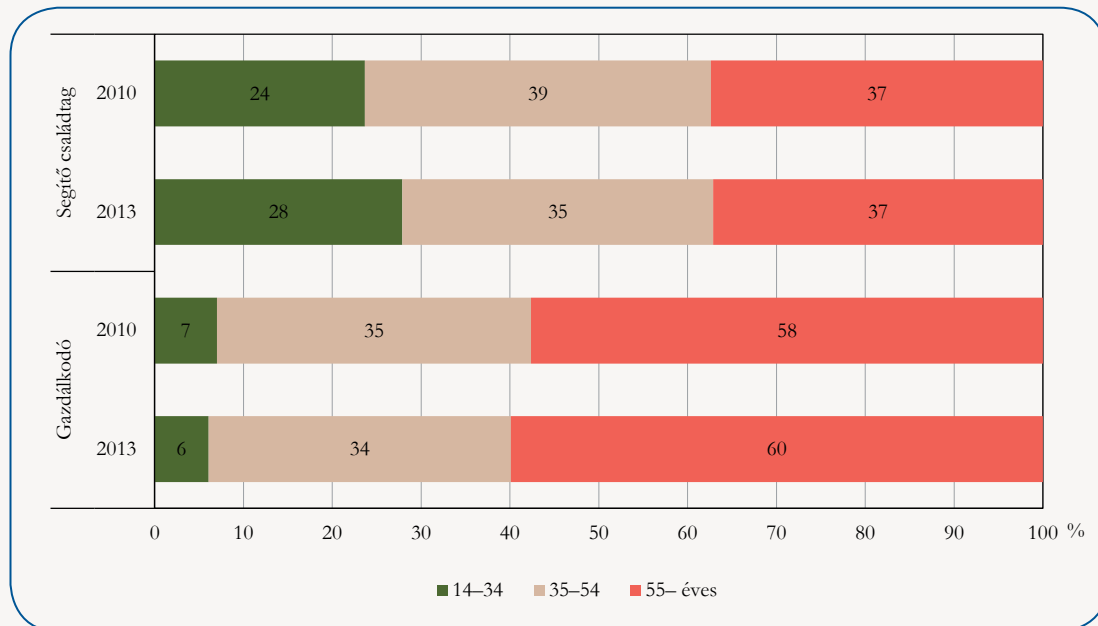
Az **egyéni gazdaságok** munkaerő-ráfordítása kettős szerkezetű. A mezőgazdasági tevékenységet ugyanis nem fizetett munkaerő, elsősorban családtagok végzik, de a családi gazdaságok is foglalkoztatnak állandó, illetve időszakos alkalmazottakat (fizetett munkaerő).

A végleges adatok szerint, 2012. június 1. és 2013. május 31. között 983 ezer **családtag végzett** több-kevesebb **mezőgazdasági tevékenységet**. Ez az érték 2010-hez viszonyítva közel 10%-kal csökkent, ami a gazdaságok számának 15%-os visszaesésével magyarázható. A végzett munkamennyiség éves munkaerőegységben (ÉME) kifejezve azonban nem esett vissza ilyen mértékben. 2013-ban 315,8 ezer fő teljes munkaidős dolgozó munkájának felelt meg a családtagok által végzett nem fizetett tevékenység, a mutató értéke 2010-ben 3,0%-kal volt nagyobb (326,5 ezer ÉME). A legnagyobb mértékben (15%) azok hagytak fel a mezőgazdasági munkával, akik keveset dolgoztak, a 225 napot vagy annál is többet dolgozók száma 7,0%-kal emelkedett. Az egy főre jutó átlagos munkamennyiség valamelyest elmaradt a három évvel korábbi szinttől.

Továbbra is kedvezőtlen volt a hazai termelők **korösszetétele**, 2010–2013 között tovább folytatódott az előregedés. A gazdálkodók 31%-a 65 év feletti volt 2013-ban, a 35 év alattiak aránya közel 1 százalékponttal csökkent (6,1%), az 55 év felettié viszont több mint 2 százalékponttal emelkedett (60%). Emellett mérséklődött a középkorú gazdálkodók aránya is. A segítő családtagok korszerkezete valamelyest kiegyensúlyozottabb volt. Az 55 év feletti aránya 2010-ben és 2013-ban is 37%, a 35 év alattiak aránya azonban a korábbi 24-ről 28%-ra emelkedett.

16. ábra

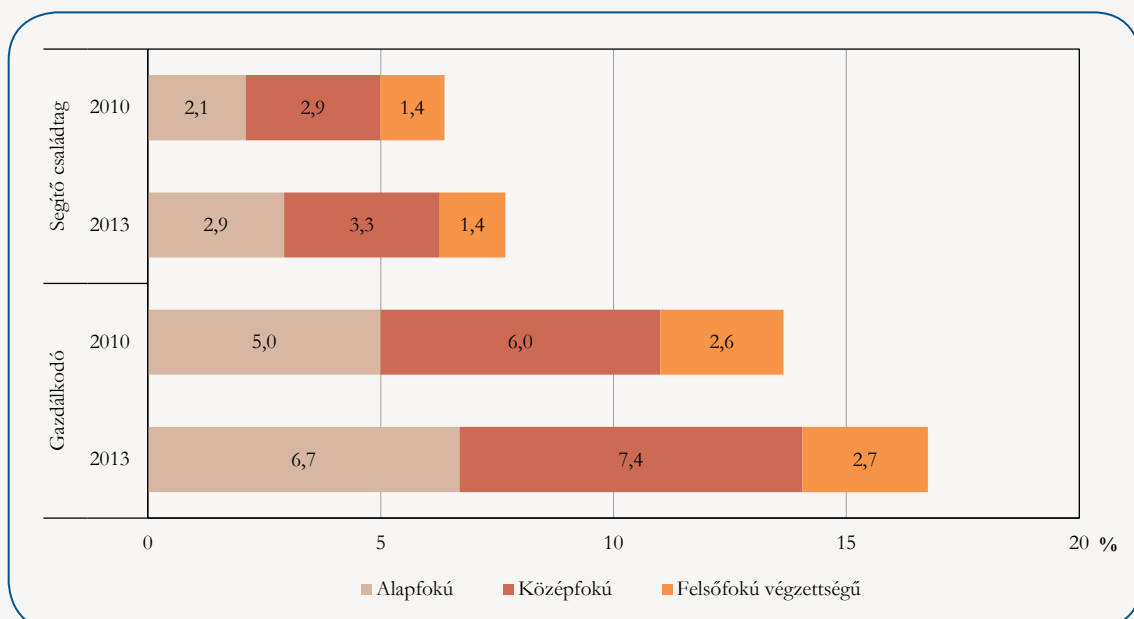
Az egyéni gazdaságok munkaerejének korcsoportok szerinti megoszlása

2010 és 2013 között **javult a gazdálkodók mezőgazdasági képzési szintje**. 2013-ban a gazdálkodók közel 3,0%-a felsőfokú, több mint 7,0%-a középfokú végzettséggel rendelkezett, azonban döntő többségük (közel 80%) továbbra is csak gyakorlati tapasztalatára támaszkodott. Ebben az időszakban azoknak a gazdaságoknak a száma fogyott a legnagyobb mértékben, amelyekben a gazdálkodó még gyakorlati tapasztalattal sem rendelkezett, az alap- és középfokú végzettséggel rendelkezők száma viszont nőtt. A felsőfokú végzettségűek száma a gazdaságszámmal azonos arányban csökkent. A segítő családtagok mezőgazdasági iskolázottsága is javult. A gazdálkodókhoz hasonlóan közülük is azok hagytak fel a termeléssel elsősorban, akik semmilyen mezőgazdasági ismerettel nem rendelkeztek. Jelentősen nőtt az alap-, illetve a középfokú végzettségűek száma és aránya, a felsőfokú végzettségűek száma azonban nem változott.

17. ábra

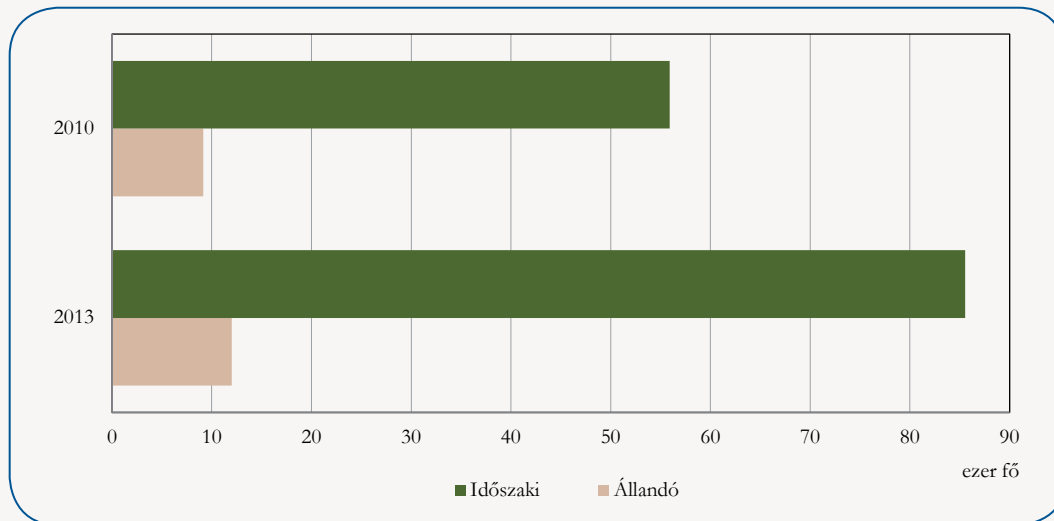
A mezőgazdasági iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az egyéni gazdaságokban

2013-ban az **egyéni gazdaságok** közel 12 ezer **állandó alkalmazottat** jelentettek a gazdaságszerkezeti összeírás során, 31%-kal többet, mint 2010-ben. Az általuk elvégzett munka mennyisége is hasonló arányban, 34%-kal nőtt, meghaladta a 10 ezer ÉME-t. A családi gazdaságokban dolgozó **időszaki alkalmazottak száma** és munkamennyisége ennél is jelentősebben emelkedett. Közel 86 ezer fő 19 ezer éves munkaerőegységet dolgozott, számuk 53, munkaidejük 49%-kal nőtt 2010-hez képest.

18. ábra

Az egyéni gazdaságok alkalmazottainak száma

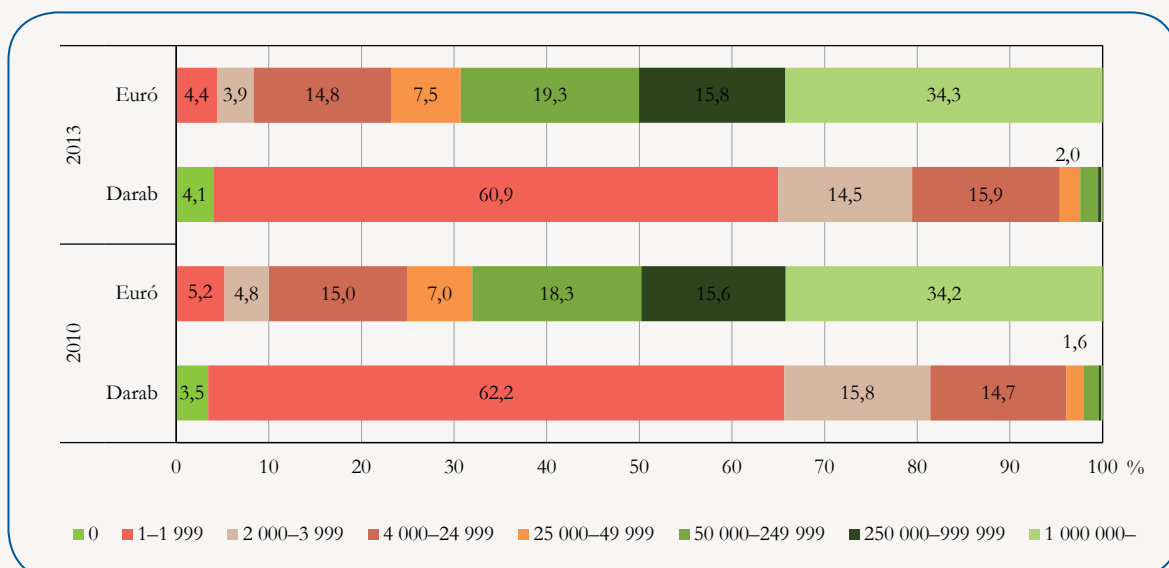
1.6. A standard termelési érték alakulása

A mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdaságok számának csökkenése a standard termelési érték szerinti gazdaságszerkezetre lényeges hatást nem gyakorolt, csak a kisebb termelési értékű kategóriák között eredményezett 1–2%-os elmozdulást.

A gazdasági szervezetek 55%-a az 50 ezer euró termelési érték alatti kategóriákban, az egyéni gazdaságok mintegy 66%-a a 2 ezer euró alatti kategóriákban helyezkedtek el.

19. ábra

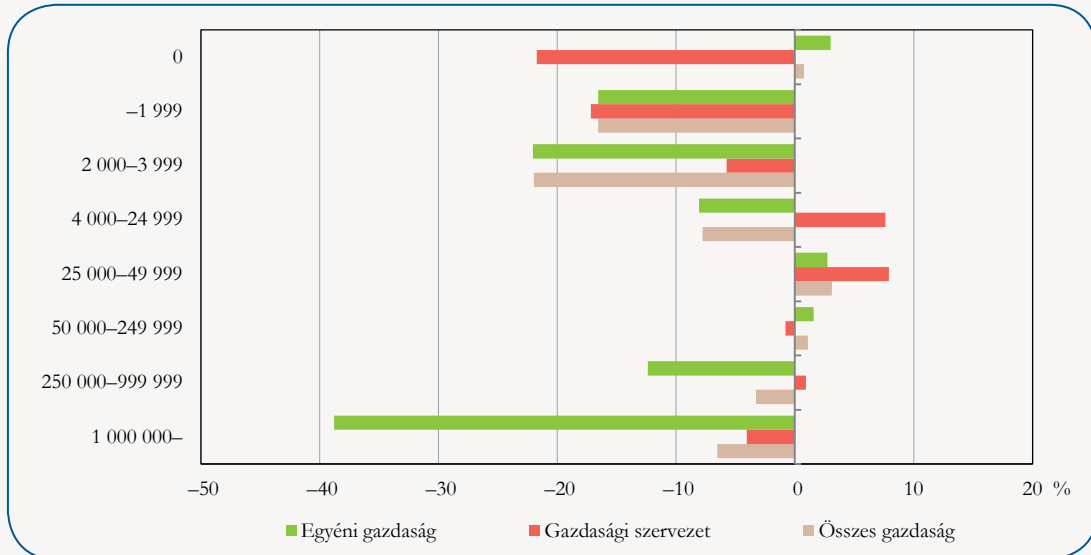
A gazdaságok számának és standard termelési értékének megoszlása az euróban kifejezett standard termelési érték nagyságkategóriái szerint

Az előállított **standard termelési érték** a vizsgált időszakban a gazdasági szervezetek esetében 2,0, az egyéni gazdaságok esetében 7,0%-kal **csökkent**. A termelési érték előállításához a legnagyobb részarányban (34%) az 1 millió euró standard termelési érték feletti kategóriába tartozó gazdaságok járultak hozzá.

20. ábra

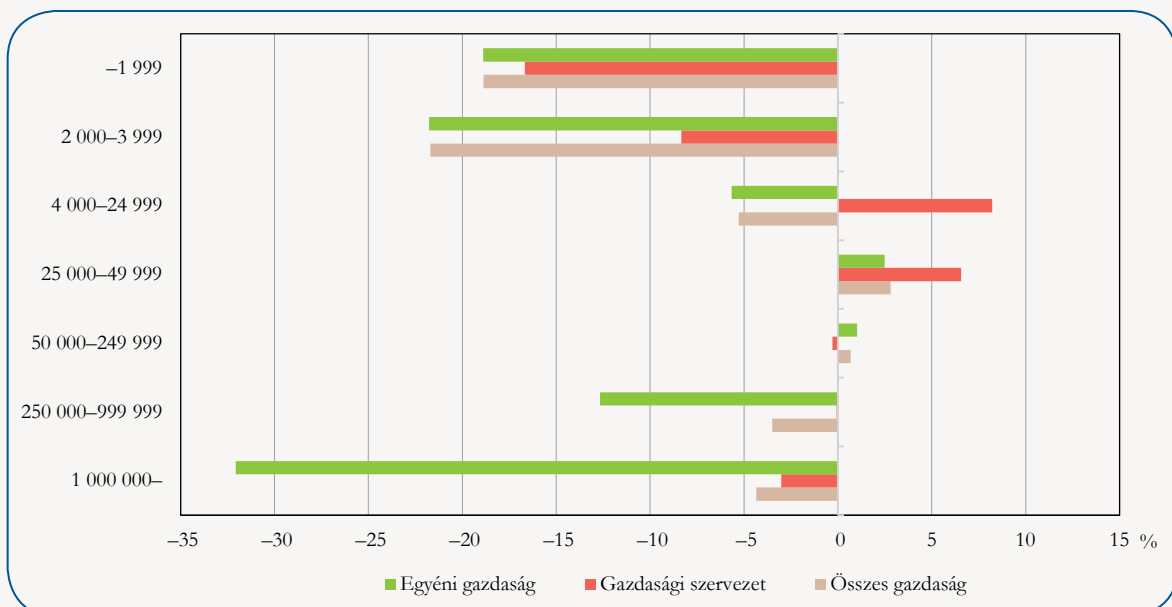
A gazdaságok számának változása az euróban kifejezett standard termelési érték nagyságkategóriái szerint és gazdálkodási formánként, 2010 és 2013 között

A gazdaságok száma elsősorban a kisebb standard termelési érték nagyságkategóriákban csökkent, ugyanis a megszűnt gazdaságok 93%-a a 4 ezer euró standard termelési érték kategóriákba tartozott. A **gazdaságszám-változás** az egyes standard termelési érték **nagyságkategóriákban** és gazdasági formában viszont **eltérő** mértékben alakult. A legnagyobb arányú csökkenés (39%) az egyéni gazdaságok 1 millió euró feletti kategóriájában, valamint a gazdasági szervezetek nem besorolható, azaz 0 termelési értékkel rendelkező kategóriájában volt (22%). Az egyéni gazdaságok tekintetében csak néhány nagyságkategóriában történt egy kisebb növekedés, viszont a gazdasági szervezetek 4 000-24 999 és a 25 000-49 999 euró kategóriáiban 8,0%-kal növekedett a gazdaságok száma.

21. ábra

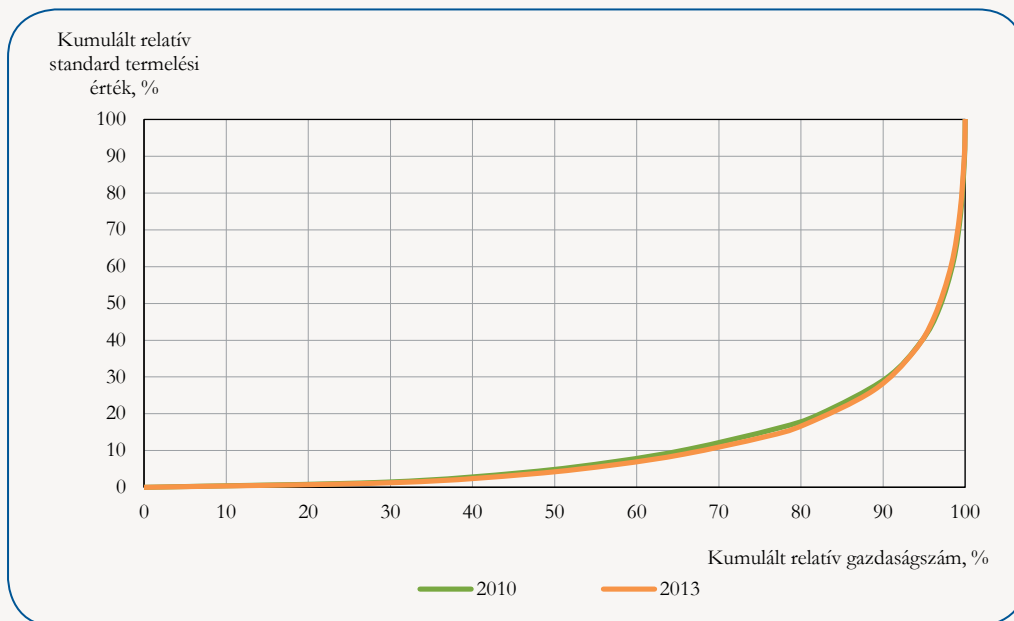
Az euróban kifejezett standard termelési érték változása nagyságkategóriák szerint és gazdálkodási formánként, 2010 és 2013 között

A standard termelési érték összesen 237 millió euróval csökkent a vizsgált időszakban, ezen belül a legnagyobb csökkenés (78 millió euró) az 1 millió euró feletti nagyságkategóriában volt mérhető.

22. ábra

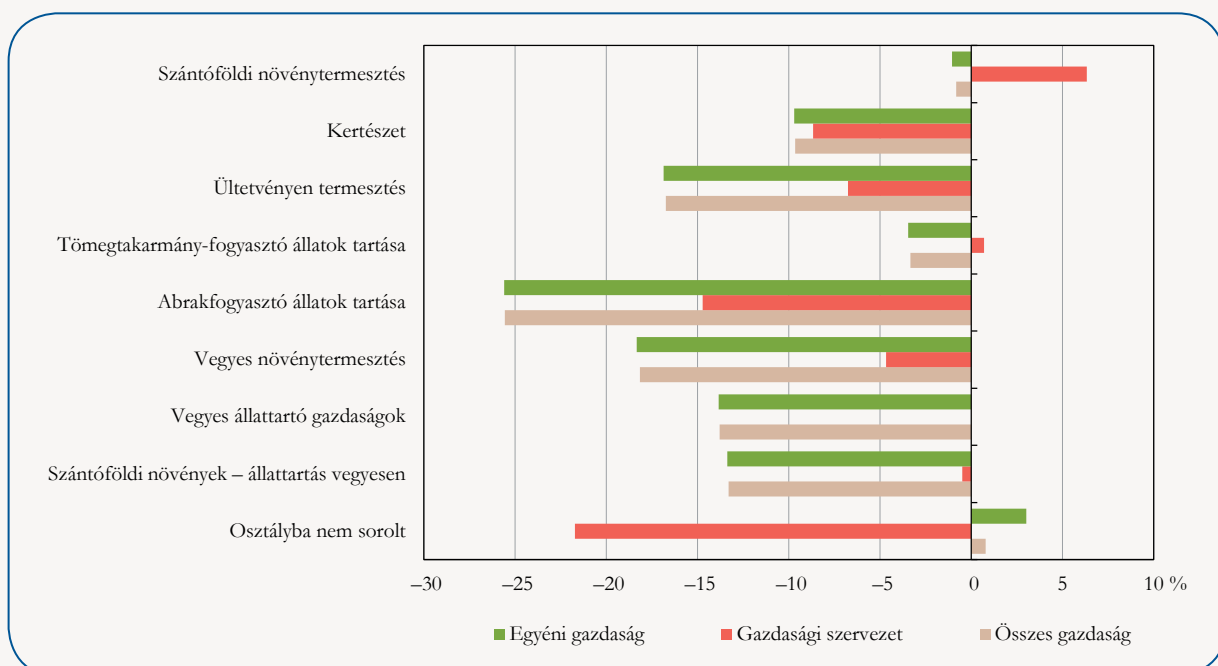
Az egyéni gazdaságok koncentrációja (Lorenz görbe)

A standard termelési érték változása az egyes nagyságkategóriákban különböző mértékű volt. A legnagyobb arányú csökkenés (32%) az egyéni gazdaságok 1 millió euró feletti kategóriáját, valamint a gazdasági szervezetek 2 ezer euró alatti kategóriáját érintette (17%). Ezzel szemben az egyéni gazdaságok standard termelési értéke a 25 000–49 999 és a 50 000–249 999 kategóriákban kismértékben, a gazdasági szervezetek 4 000–24 999 és a 25 000–49 999 kategóriájában 7–8%-kal nőtt.

23. ábra

A gazdaságok számának változása termelési típusok szerint és gazdálkodási formánként, 2010 és 2013 között

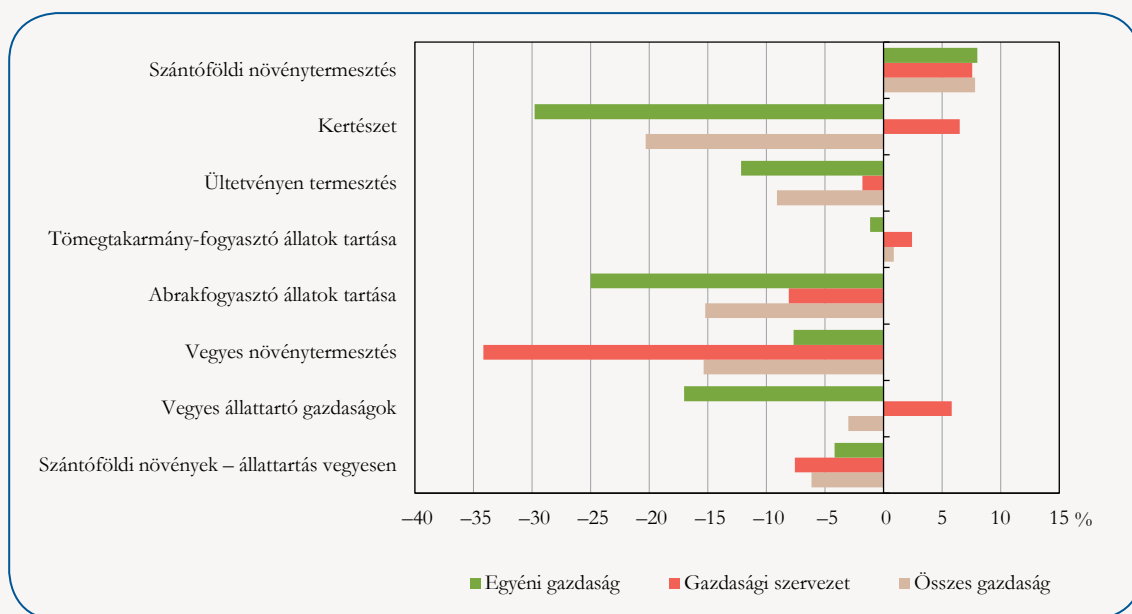

Az egyéni gazdaságok részesedése az előállított standard termelési értékből egyetlenül oszlott meg, ugyanis a gazdaságok mintegy 20%-a rendelkezett a standard termelési érték 80%-ával. 2010 és 2013 között kismértékben növekedett ez a különbség, vagyis a standard termelési érték előállítása enyhén koncentráltódott.

A gazdaságok száma az osztályba nem soroltakon kívül valamennyi termelési típusban csökkent. A legnagyobb, mintegy 26%-os gazdaságszám-csökkenés az abrakfogyasztó állatok tartására szakosodott gazdaságokat érintette. Jelentős volt a csökkenés az ültetvényen termesztők (17%) és a vegyes növénytermesztők (18%) esetében is. Ellenben a termelési típusok közötti átrendeződés során a szántóföldi növénytermesztésre szakosodott gazdasági szervezetek száma közel 6,0%-kal – 240 darabbal –, az osztályba nem sorolt egyéni gazdaságok száma pedig 3,0%-kal növekedett.

24. ábra

A gazdaságok standard termelési értékének változása termelési típusok szerint és gazdálkodási formánként, 2010 és 2013 között

A standard termelési érték a legtöbb termelési típusban csökkent. **A legnagyobb**, mintegy 20%-os csökkenés **a kertészetre szakosodott** gazdaságokat érintette, de további két termelési típusban is – az abrakfogyasztó állatok tartása és a vegyes növénytermesztés – mintegy 15%-os volt a csökkenés. A kertészetre szakosodott egyéni gazdaságok esetében 30%-kal, a vegyes növénytermesztésre szakosodott gazdasági szervezetek esetében 34%-kal csökkent. Néhány termelési típusban viszont növekedés volt, mint például a szántóföldi növénytermesztésre szakosodott gazdaságok (8,0%). Esetükben mindkét gazdasági formában hasonló mértékű volt a növekedés. A kertészetre és a vegyes állattartásra szakosodott gazdasági szervezetek esetében is mintegy 6,0%-os növekedés volt.

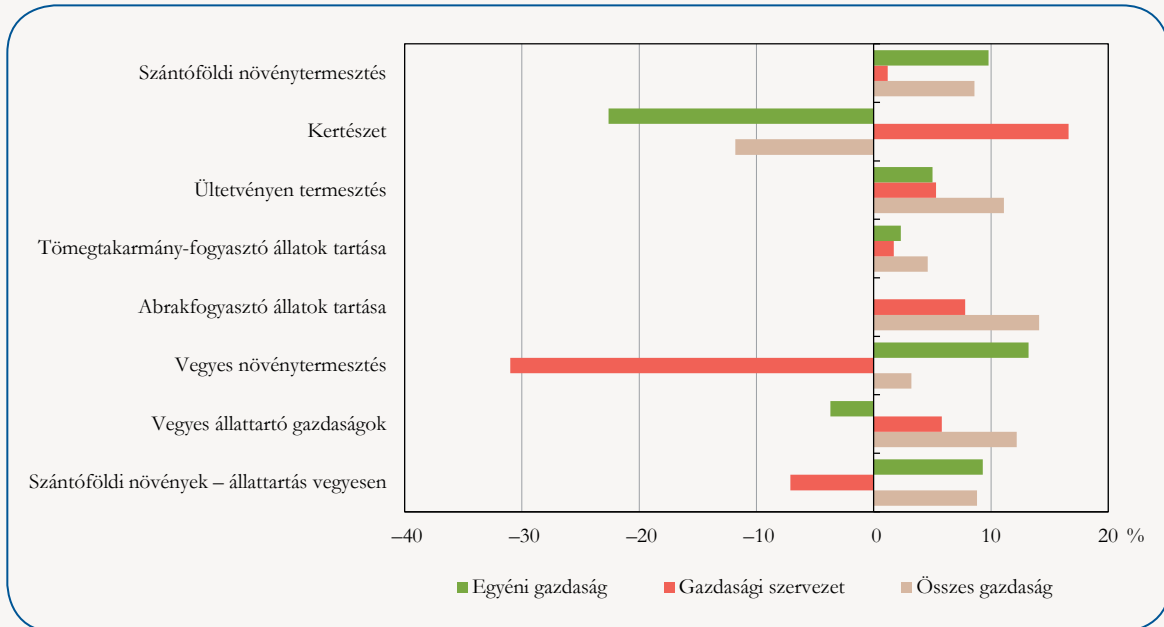
2013-ban egy gazdaságra 10,2 ezer euró standard termelési érték jutott. A mutató a kertészetre és a tömegtakarmány-fogyasztó állatok tartására szakosodottak esetében volt a legmagasabb (20 ezer euró), az ültetvényen termesztésre szakosodott gazdaságok esetében pedig a legalacsonyabb (3 ezer euró).

2010 és 2013 között az **egy gazdaságra jutó standard termelési érték** összességében 12%-kal **növekedett**, ami **részben** a mezőgazdasági termelés **koncentrációjával** magyarázható. A bővülés az egyéni gazdaságok esetében 11, a gazdasági szervezetek esetében pedig 2,0%-os volt. A kertészetre szakosodott gazdaságok esetében gazdálkodási formánként eltérő volt a változás. Ugyanis az egyéni gazdaságok esetében 23%-kal csökkent a mutató értéke, a gazdasági szervezetek esetében 17%-kal növekedett. A vegyes növénytermesztésre és a szántóföldi növénytermesztés mellett állattartásra is szakosodott gazdasági szervezetek esetében volt kimutatható még mintegy 31, illetve 7,0%-os

csökkenés, de mindkét termelési típus összes gazdaságra vetített mutatója növekedett. Az átlag feletti növekedés az abrakfogyasztó állatok tartására és a vegyes állattartásra szakosodott gazdaságok esetében volt mérhető.

25. ábra

Az egy gazdaságra jutó standard termelési érték változása termelési típusok szerint és gazdálkodási formánként, 2010 és 2013 között

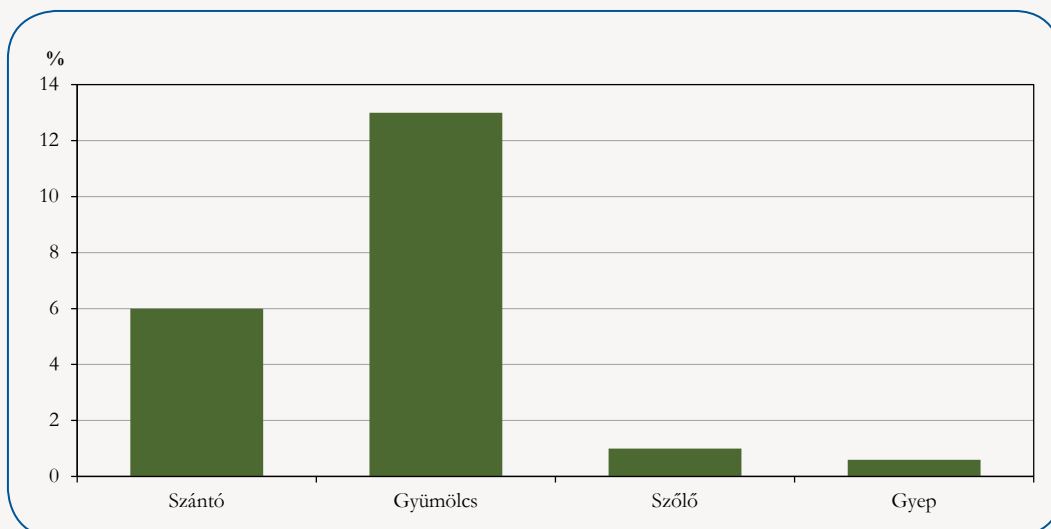

1.7. Öntözés

Az **öntözhető területek nagysága** 2010 és 2013 között 10%-kal nőtt. 2013-ban az öntözhető területek aránya legmagasabb a gyümölcs művelési ág esetében (13%), legalacsonyabb a gyepek esetében volt, ahol még az 1,0%-ot sem érte el.

26. ábra

Öntözhető területek aránya művelési áganként, 2013

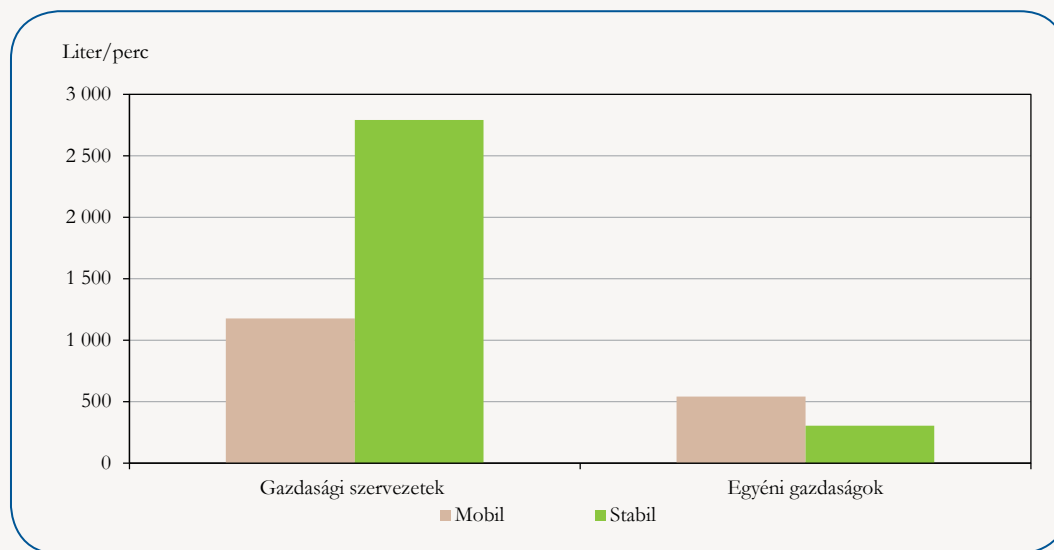
A nagyobb méretkategóriába tartozó gazdaságok az átlagnál nagyobb arányú öntözhető területekkel rendelkeztek. A szántóterület 12%-a volt öntözhető a 2500 hektárnál nagyobb szántóterülettel rendelkező gazdaságok esetében. A gyümölcsstermesztő területeknek majdnem negyede (24%) volt öntözhető azokban a gazdaságokban, amelyek 30 hektárnál nagyobb gyümölcsösökkel rendelkeznek.

2013-ban felszíni vízelvezetéssel ellátott a szántó 5,5, a szőlő 3,3, a gyümölcsös 3,4 és a gyepterület 2,5%-a. Ugyanakkor a talajcsövezés hazánkban elhanyagolható, 1,0% körüli vagy az alatti arányú volt.

Az **öntözést** a gazdálkodók 10 772 mobil és 7471 stabil öntözőberendezéssel végezték, amelyeknek átlagos kapacitása 664 és 955 liter/perc volt. Bár az öntözőberendezések darabszáma 2005-ös adatokhoz viszonyítva 2013-ra 16%-kal csökkent, de az átlagos kapacitás 1,5-szeresre nőtt a mobil és több mint négyszeresére a stabil öntözőberendezések esetében. A nagyobb kapacitású berendezések a gazdasági szervezeteknél működtek.

27. ábra

Az öntözőberendezések átlagos kapacitása, 2013

2. Az összeírás főbb térségi jellemzői

A 2013. június 1-jei eszmei időpontban végrehajtott gazdaságszerkezeti összeírás adatai lehetőséget teremtenek a mezőgazdaság főbb térségi különbségeinek bemutatására. A legfontosabb mutatók alapján ebben a fejezetben ismertetjük a megyei sajátosságokat és a 2010. évi általános mezőgazdasági összeírás óta tapasztalt változásokat.

2.1. A gazdaságok száma, a földhasználat főbb jellemzői

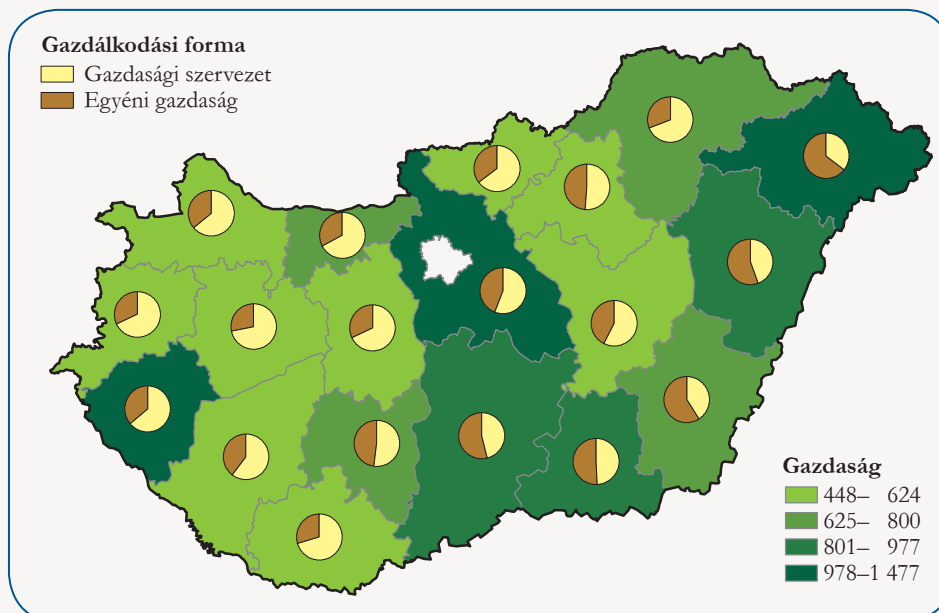
2010 és 2013 között az ország valamennyi megyéjében tovább folytatódott a gazdaságok számának csökkenése, annak mértéke azonban térségenként jelentősen különbözött. A gazdaságok 15%-os országos visszaesésénél nagyobb csökkenés 12 megyében volt. A gazdaságok számának mérséklődésében a jelentős súlyt képviselő egyéni gazdaságokból 15, a gazdasági szervezetekből 6,1%-kal volt kevesebb, mint 2010-ben.

Az egyéni gazdaságok számának csökkenése eltérő mértékben érintette az ország térségeit: Pest, Komárom-Esztergom, Tolna, Hajdú-Bihar, Bács-Kiskun, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Fejér megyében az átlagosnál kisebb, 1,2–14%, ugyanakkor Heves, Nógrád és Baranya megyében 23%, illetve azt meghaladó mértékű volt.

A 2013. évi összeírás adatai alapján a gazdaságok közel 6,6 millió hektár földterületet hasznosítottak (ebből a termőterület 6,1 millió hektár volt). A földterület nagyobbik hányadát (56%-át) a gazdasági szervezetek művelték. A hasznosított földterület gazdálkodási forma szerinti megoszlása megyénként jelentősen különbözött: a dunántúli, főként erdősültebb megyékben a gazdasági szervezetek a földterület 52–72%-át használták, és ez az arány az északi megyékben is hasonló (51–69%) volt. Az alföldi megyékben az egyéni gazdaságok művelték a földterület nagyobbik hányadát (51–64%-át), ez alól egyedül Jász-Nagykun-Szolnok megye képezett kivételt (42%).

28. ábra

10 000 hektár használatban lévő földterületre jutó gazdaságok száma és a földterület megoszlása gazdálkodási forma szerint, 2013

Az ország egészét tekintve 2013-ban tízezer hektár földterületre átlagosan 749 gazdaság jutott. A mutató értéke kiugróan magas volt Szabolcs-Szatmár-Bereg, Pest és Zala megyében, ugyanakkor az átlagtól lényegesen elmaradt Baranya, Veszprém, Jász-Nagykun-Szolnok és Heves megye. A gazdaságsűrűség kisebb mértékben, de a többi dunántúli megyében is az átlag alatt maradt.

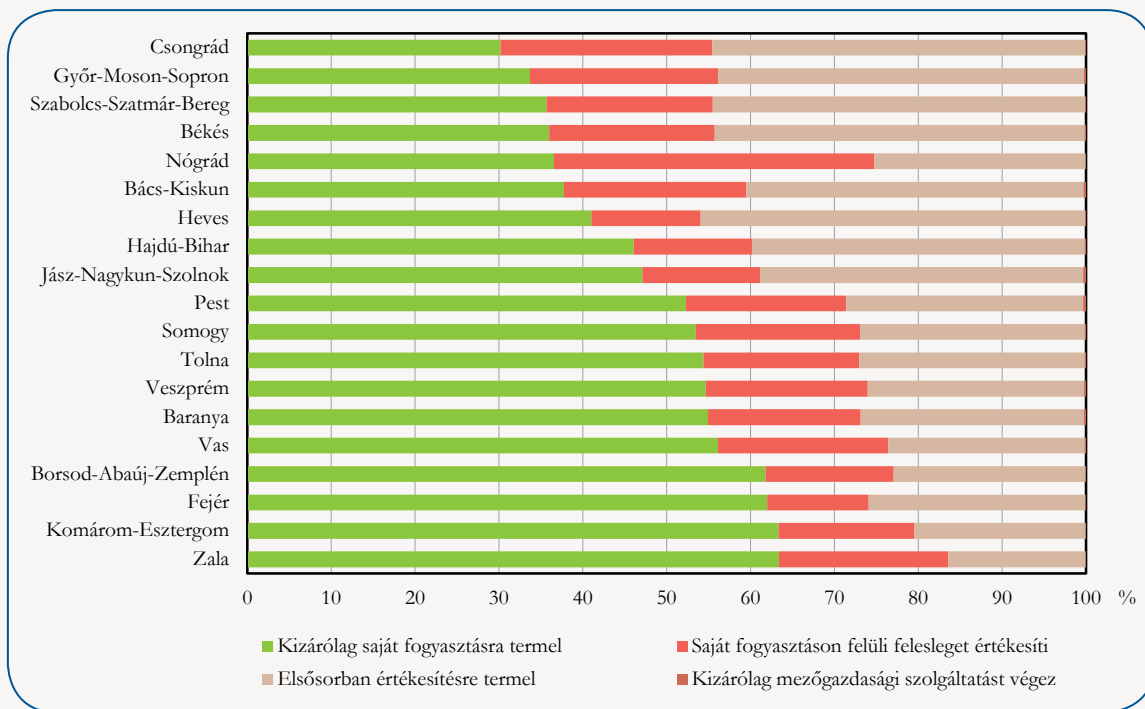
2.2. A gazdálkodás célja, termelési típusok

Az országos tendenciákhoz hasonlóan a megyék többségében is a kizárólag saját fogyasztásra termelő gazdaságok voltak túlsúlyban. Az ebbe a körbe tartozó egyéni gazdaságok aránya Fejér, Komárom-Esztergom, Zala és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében volt a legnagyobb, meghaladta a hattizedet. Az elsősorban értékesítésre termelő gazdaságok meghatározó aránya hat megyére (Győr-Moson-Sopron, Heves, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Bács-Kiskun, Békés és Csongrád) volt jellemző.

Az ÁMÖ 2010 adataihoz viszonyítva a kizárólag saját fogyasztásra termelő egyéni gazdaságok aránya országosan 13 százalékponttal csökkent, az elsősorban értékesítésre termelőké ugyanennyivel emelkedett. A kizárólag saját célra termelő egyéni gazdaságok körében a megyék közül a legszámottevőbb visszaesés – az átlagosnak több mint a kétszerese – Nógrádban történt, de átlag feletti (17% körüli) csökkenés volt még Csongrád, Pest, Békés, Baranya és Veszprém megyében is. Az elsősorban értékesítésre termelő egyéni gazdaságok aránya legnagyobb mértékben, közel 20%-kal Csongrádban emelkedett, a legkisebb bővülés (5,7%) Zalában volt.

29. ábra

Az egyéni gazdaságok megoszlása a gazdálkodás célja szerint, 2013

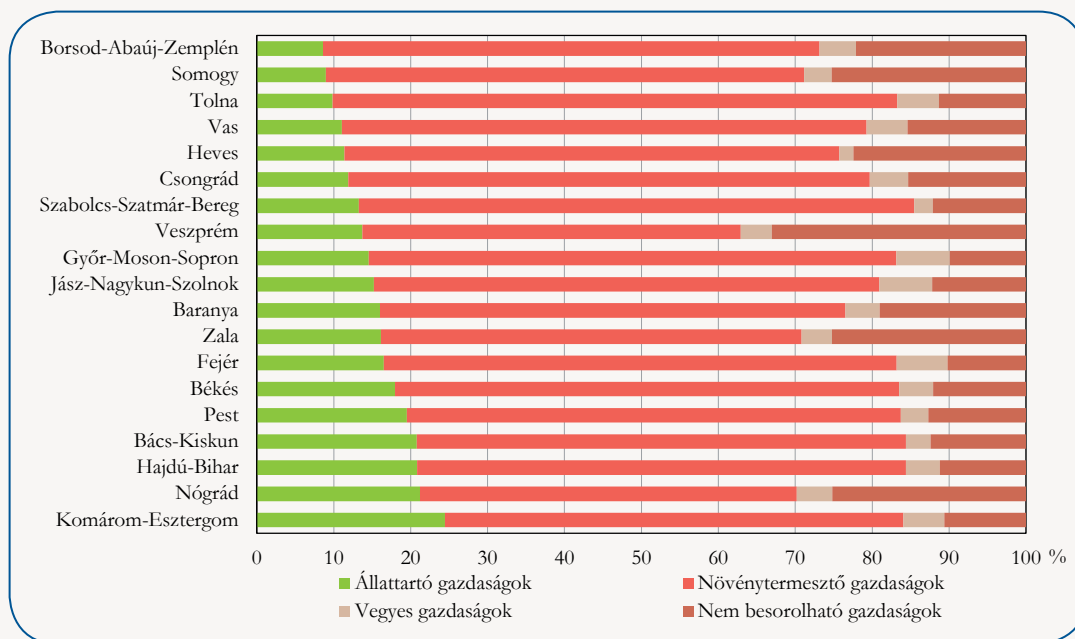

A gazdaságokat termelési típusuk szerint vizsgálva 2013-ban országosan a növénytermesztő és az állattartó gazdaságok aránya egyaránt négytized körüli volt, a vegyes gazdaságok valamivel több mint egytizedes, a nem besorolhatóak 4%-os hányadot képviseltek.

A gazdasági szervezetek esetében – az országos arányokhoz hasonlóan – valamennyi megyében a növénytermesztés dominált. A Dunántúlon Tolnában, az Alföldön pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a gazdaságok több mint héttizede tartozott ebbe a körbe. A két erdőszültebb megyében, Veszprémben és Nógrádban minden második gazdasági szervezet minősült növénytermesztőnek. Az állattartó gazdasági szervezetek aránya megyénként jelentősen eltért; a Dunántúlon Komárom-Esztergom megyében minden negyedik, északon Nógrádban, az Alföldön Hajdú-Biharban és Bács-Kiskunban minden ötödik gazdasági szervezet számított állattartónak. A legkevesebb állattartó gazdaság Borsod-Abaúj-Zemplén, Somogy és Tolna megyében volt, hányaduk nem érte el az egytizedet.

30. ábra

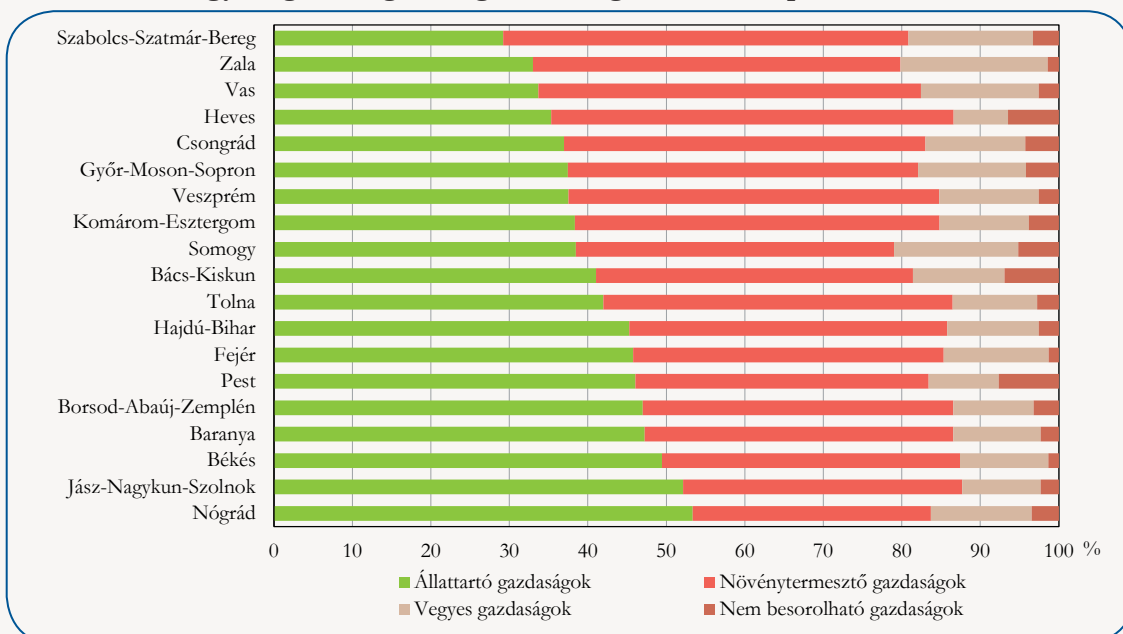
A gazdasági szervezetek megoszlása a gazdálkodás típusa szerint, 2013

Az egyéni gazdaságok termelési típus szerinti összetétele is jelentős különbségeket mutatott megyénként. Az eltérések a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei és nógrádi egyéni gazdaságok között voltak a legjelentősebbek: előbbiekben az állattartók és a növénytermesztők aránya 30, illetve 53% körül alakult, az utóbbiakra ez fordítva igaz. A nógrádihoz hasonló volt a helyzet a Jász-Nagykun-Szolnok megyei egyéni gazdaságok esetében, ugyanakkor a vasiak és a zalaiak termelési típus szerinti összetétele a szabolcsiakéhoz állt közelebb.

31. ábra

Az egyéni gazdaságok megoszlása a gazdálkodás típusa szerint, 2013

Az egyéni gazdaságok két meghatározó gazdálkodási típusa (a növénytermesztés és az állattenyésztés) eltérő súlyt képviseltek. A növénytermesztő típusú egyéni gazdaságok aránya Szabolcs-Szatmár-Bereg és Heves megyében meghaladta az 50%-ot, de Vasban, Veszprémben és Zalában is közel ugyanekkora hányadot képeztek. Az állattartó gazdaságok az előbbiekhöz hasonló arányokat értek el Nógrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén és Baranya megyében. A vegyes gazdaságok viszonylag kiegyenlített arányban voltak jelen országsszerte, a két szélső értéket Zala (19%), illetve Heves megye (6,9%) képviselte.

2.3. Az egyéni gazdaságokban munkát végzők főbb jellemzői

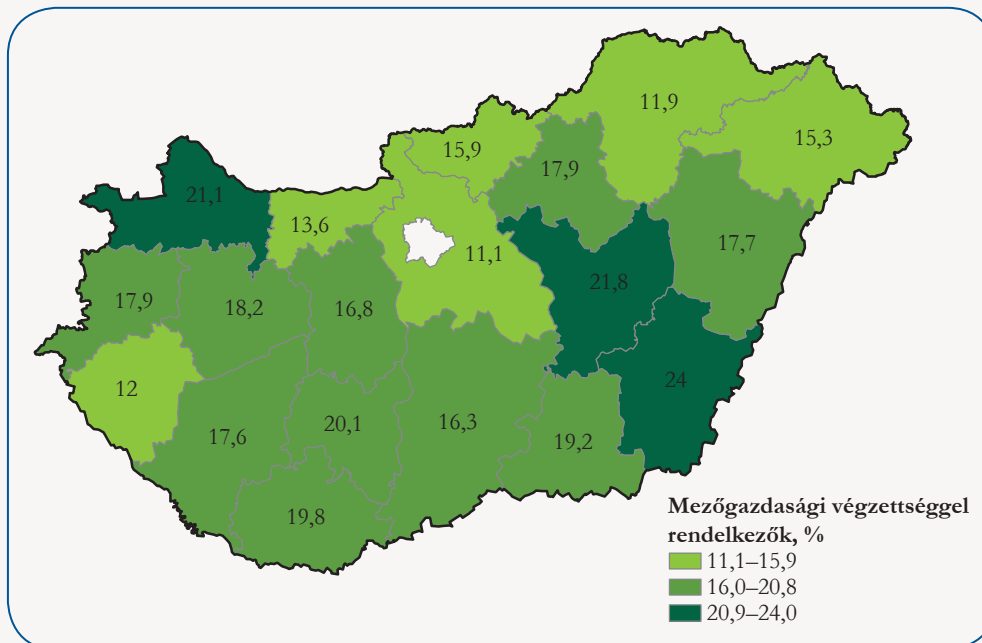
2013-ban az egyéni gazdaságokban közel 1,1 millió fő végzett mezőgazdasági munkát. Ebből 98 ezer fő fizetett munkaerő volt, többségük időszakos alkalmazott. A nem fizetett munkaerő (gazdálkodó és a segítő családtagok) létszáma közel 983 ezer fő volt.

A gazdálkodók nemenkénti és kor szerinti összetétele a három évvel korábbi összeírás adataihoz képest alig változott, az egyéni gazdálkodók közel háromnegyede továbbra is a férfiak köréből került ki, a 65 éves és idősebb gazdálkodók aránya pedig szintén háromtized körül alakult. A kor szerinti összetétel a megyék között viszonylag kiegyenlített, a 65 év feletti gazdálkodók aránya Zalaiban volt a legmagasabb (35%), Baranyában a legalacsonyabb (26%). A fiatal gazdálkodók aránya Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében elérte a 23, Zala megyében viszont csak a 16%-ot.

A korösszetétel szerintiéknél nagyobbak a mezőgazdasági végzettségben meglévő különbségek. A 2013. évi összeírás alapján az egyéni gazdálkodók túlnyomó hányadának, mintegy nyolctizedének legfeljebb gyakorlati tapasztalatai voltak a gazdálkodásról. Alapfokú mezőgazdasági végzettséggel 6,7, középfokúval 7,4, felsőfokúval 2,7%-uk rendelkezett. (A 2000. évi összeírás adataihoz viszonyítva valamelyest emelkedett az alap- és a középfokú végzettséggel rendelkezők aránya, a felsőfokúaké lényegében nem változott.) A mezőgazdasági végzettségű egyéni gazdálkodók országosan 17%-os aránya megyénként jelentősen, 11 és 24% között szóródott, az előbbi Pest megyét, az utóbbi Békés megyét jellemezte. Átlag feletti volt az arányuk még Jász-Nagykun-Szolnok, Győr-Moson-Sopron, Tolna, Baranya, Csongrád, Veszprém, Vas, Heves, Hajdú-Bihar és Somogy megyében, ugyanakkor Pest mellett, Borsod-Abaúj-Zemplén és Zala megyében az egyéni gazdálkodók alig több mint egytizede rendelkezett agrárvégzettséggel.

32. ábra

Mezőgazdasági végzettséggel rendelkező egyéni gazdálkodók aránya, 2013

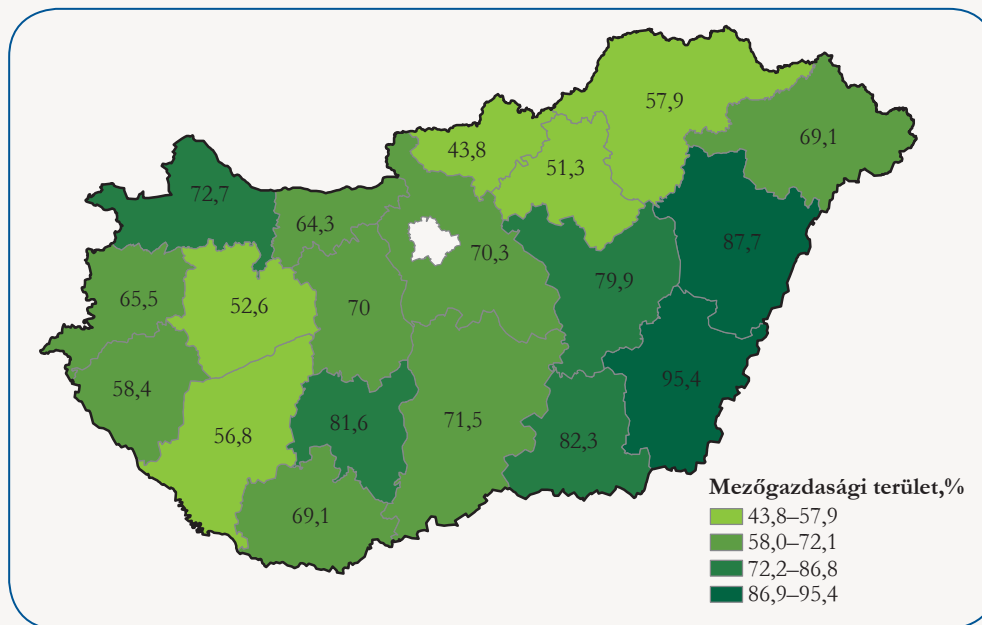
2.4. A gazdaságok földhasználatának főbb jellemzői

A legutóbbi gazdaságszerkezeti összeírás adatai szerint a gazdaságok összesen 4,6 millió hektár mezőgazdasági területet hasznosítottak, aminek 54%-át az egyéni gazdaságok művelték. A mezőgazdasági terület 2010 óta az ország egészében 21 ezer hektárral csökkent, a két gazdálkodási forma közötti megoszlása nem változott. A mezőgazdasági területnek a teljes használt területhez viszonyított aránya a megyék között jelentős, az átlagosnál kisebb erdőterülettel rendelkező Békés, Hajdú-Bihar, Csongrád, Tolna és Jász-Nagykun-Szolnok megyében meghaladta a nyolctizedet, az erdősültebb középhegységek megyéiben 44 és 64% közötti.

A mezőgazdasági terület gazdálkodási forma szerinti összetétele is eltérően alakult; az alföldi és az északi megyékben az egyéni gazdaságok átlagosan a terület hattizedét, míg a Dunántúlon a 45%-át hasznosították. A Dunántúl valamennyi megyéjében a gazdasági szervezetek használatában volt a földterület nagyobb része. Az egyéni gazdaságok által hasznosított mezőgazdasági terület aránya Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében volt a legmagasabb (77%), Baranyában a legalacsonyabb (37%).

33. ábra

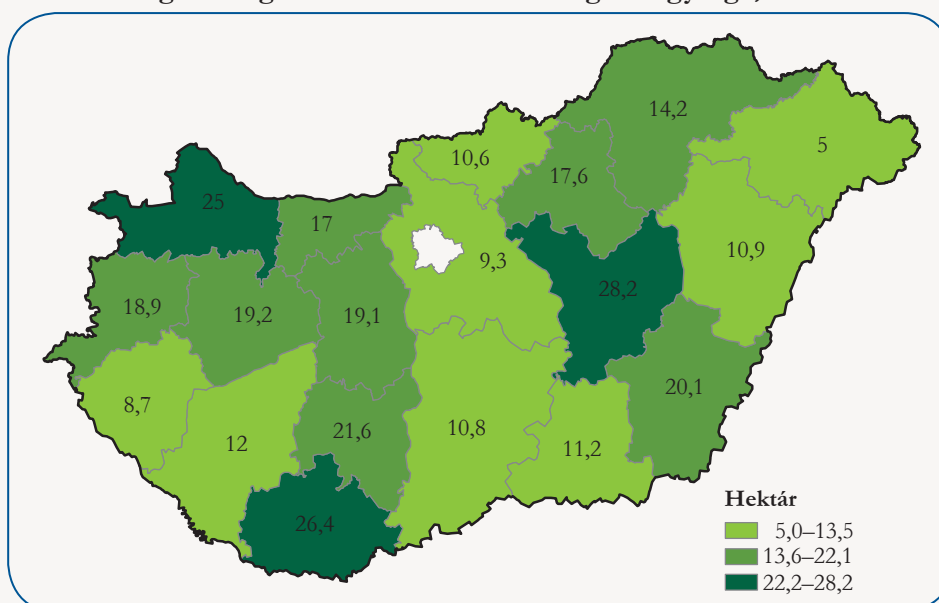
A gazdaságok által használt összes földterületből a mezőgazdasági terület aránya, 2013

2013-ban 3,8 millió hektár szántót műveltek a gazdaságok, közel 4 ezer hektárral többet, mint három évvel korábban. A gazdaságok által hasznosított szántóterület átlagos nagysága az ország egészében 14 hektár volt, 1,6 hektárral nagyobb, mint 2010-ben. A szántó átlagos területének változása szoros összefüggést mutat a használó gazdaságok számának alakulásával: 2010-ben 321 ezer gazdaság művelt szántót, három évvel később a számuk 12%-kal, 283 ezerre mérséklődött. A gazdálkodási formák között ellentétes folyamatok figyelhetők meg: a szántót használó gazdasági szervezetek száma 4,9%-kal emelkedett, az egyéni gazdaságoké – azok jelentős súlya miatt – az átlagossal közel azonos mértékben csökkent.

34. ábra

A gazdaságok szántóterületének átlagos nagysága, 2013

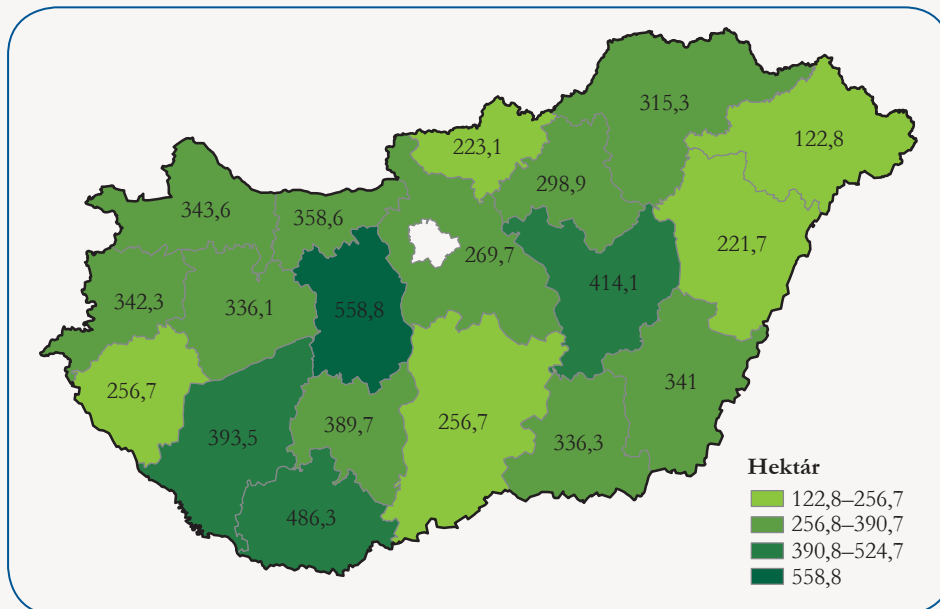
Az egy gazdaságra jutó szántóterület nagyságát tekintve a megyék között számottevőek a különbségek, az országos átlag kétszerese volt jellemző Jász-Nagykun-Szolnok megyére, de kiugróan magas a mutató Baranya és Győr-Moson-Sopron megyében is. Ugyanakkor az egyéni gazdaságok magas száma miatt Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a gazdaságok átlagos szántóterülete az országos átlagnak alig több mint harmadát tette ki, de viszonylag kicsi volt Zala és Pest megyében is.

A 2010. évi összeíráshoz viszonyítva a gazdaságok átlagos szántóterülete a megyék többségében nőtt. A bővülés 0,7 és 7,3 hektár közötti mértéket ért el, előbbi Szabolcs-Szatmár-Bereg és Bács-Kiskun, utóbbi pedig Baranya megyét jellemezte. A növekedés mértéke Győr-Moson-Sopron (4,9 hektár), valamint Heves (3,4 hektár) és Tolna (3,2 hektár) megyében haladta meg jóval az átlagot. Hajdú-Bihar és Pest megyében a gazdaságok átlagos szántóterülete 0,2, illetve 0,4 hektárral csökkent.

A gazdasági szervezetek átlagosan 315, az egyéni gazdaságok pedig 7,2 hektár szántót hasznosítottak országosan. A 2010. évi adatokhoz viszonyítva a gazdasági szervezetek átlagosan 25 hektárral kisebb, az egyéni gazdaságok pedig 1 hektárral nagyobb szántóterületet használtak.

35. ábra

A gazdasági szervezetek szántóterületének átlagos nagysága, 2013

A gazdasági szervezetek szántóterületének átlagos nagysága megyénként 123 és 559 hektár között szóródott, a mutató Fejér megyében kiugróan magas, de jóval átlag feletti volt Jász-Nagykun-Szolnok, Baranya és Somogy megyében is. Az átlagosnál kisebb szántóterületek főleg a keleti országrész gazdasági szervezeteit jellemezték, az egy gazdasági szervezetre jutó átlagos nagyságuk Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében volt a legalacsonyabb, a második legkisebb értéket képviselő Nógrádban már ennél 100 hektárral nagyobb (223 hektár) volt.

A gazdasági szervezetek által hasznosított szántó átlagos területe – a 2010. évi összeírás adataihoz képest – az átlagosnál nagyobb mértékben csökkent Somogy (58 hektár), Tolna (57 hektár) és Borsod-Abaúj-Zemplén (42 hektár) megyében, Fejér és Vas megyében lényegében nem változott.

A gazdasági szervezetek használatában lévő szántóterület nagyságkategória szerinti összetételében az 1000 hektáros és nagyobb szántóval rendelkezők dominanciája érvényesült, a gazdálkodóknak tizede tartozott ebbe a kategóriába. Ezek a gazdasági szervezetek hasznosították a terület 54%-át. Az 50 hektár alatti területtel rendelkező szervezetek 2,0%-os arányt képviseltek a gazdálkodók körében, az 500 és 1000 hektár közötti nagyságú területen gazdálkodók a szántó egyötödét művelték.

Az egyéni gazdaságok által használt szántó átlagos nagysága a megyék között 4 és 15 hektár között változott, előbbi Szabolcs-Szatmár-Bereg, utóbbi Jász-Nagykun-Szolnok megyét jellemezte. Az átlagosnál kisebb szántóterületet használtak a dunántúli megyék közül Zala és Somogy, az ország északi térségében

Nógrád és Borsod-Abaúj-Zemplén, az Alföldön pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg, Csongrád, Bács-Kiskun és Hajdú-Bihar megye egyéni gazdaságai.

A három évvel korábbi összeírás adataihoz viszonyítva az egyéni gazdaságok átlagos szántóterülete Hajdú-Biharban (6,7 hektár) nem változott, a többi megyében 0,3 és 3,3 hektár közötti értékben növekedett. Az egyéni gazdaságok szántóterületének átlagos nagysága a két utóbbi összeírás óta Baranyában több mint 3, Győr-Moson-Sopron, Békés és Heves megyében pedig több mint 2 hektárral növekedett. A legszerényebb bővülés Pest, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Bács-Kiskun, Csongrád és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben volt, átlagosan egy hektár alatt maradt.

Az egyéni gazdaságokra az 50 hektárnál nagyobb szántóval rendelkezők túlsúlya volt jellemző, ezek a gazdaságok művelték a terület több mint a felét. Az 5 hektár alatti szántóval rendelkezők a szántó egytizedét, az 5 és 50 hektár közöttiek közel a négytizedét hasznosították.

2.5. A gazdaságok gépellátottsága

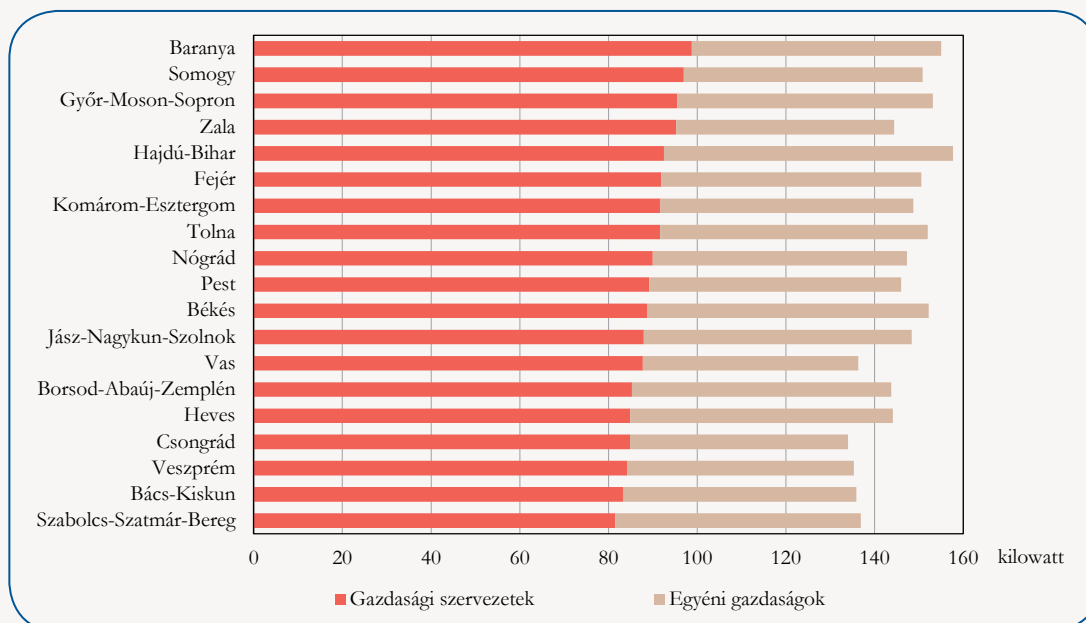
A GSZÖ 2013 szerint a gazdaságokban 121 ezer traktor, közel 11 ezer arató-cséplő gép, 7500 egyéb önjáró munkagép, valamint 16 ezer tehergépkocsi segítette a munkavégzést.

A mezőgazdasági üzemekben használt traktorok összes motorteljesítménye 7,5 millió kW volt. A traktorok motorteljesítményének gazdálkodási formák közötti megoszlása egyenetlen, az összes kapacitás közel háromnegyedével az egyéni gazdaságok rendelkeztek, miközben a mezőgazdasági területnek valamivel több mint a felét hasznosították. Az 1000 hektár mezőgazdasági területre jutó traktorok motorteljesítménye is ezt tükrözi, a mutató értéke az egyéni gazdaságokban 2252 kW, a gazdasági szervezetekben pedig 919 kW volt.

A traktorok átlagos motorteljesítménye 62 kW, ezen belül a gazdasági szervezetekben 89, az egyéni gazdaságokban pedig 56 kW volt. A gazdasági szervezetekben ez megyénként 82 és 99 kW között szóródott, előbbi Szabolcs-Szatmár-Bereg, utóbbi Baranya megyét jellemezte. Az egyéni gazdaságokban az egy traktorra jutó átlagos motorteljesítmény 49 és 65 kW között változott, előbbi Csongrád és Zala, utóbbi Hajdú-Bihar megyében fordult elő. A traktorok átlagos motorteljesítményét tekintve a két gazdálkodási forma közötti legkisebb különbség (25 kW) Békés, a legnagyobb pedig (46 kW) Zala megyében volt.

36. ábra

A traktorok átlagos motorteljesítménye, 2013

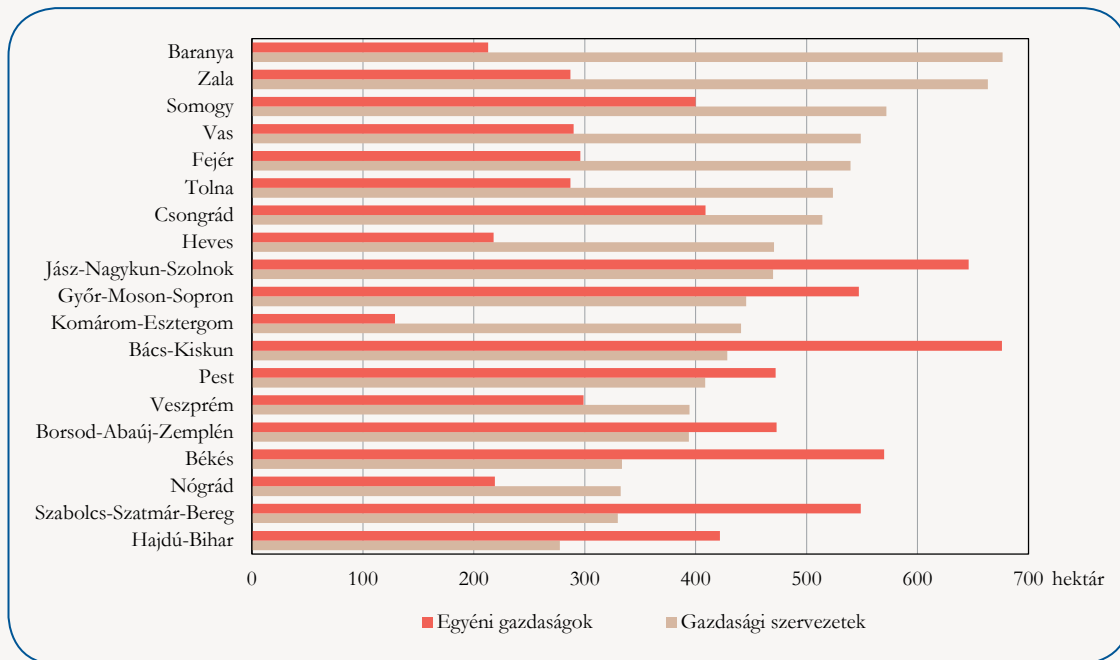

A gazdaságok a szemes termények többségének betakarítását arató-cséplő gépekkel végzik. 2013-ban a mezőgazdaságban közel 11 ezer kombájn dolgozott, 11%-kal kevesebb, mint 8 évvel korábban. Egy arató-cséplő gép átlagos motorteljesítménye 160 kW volt, 26 kW-tal több, mint 2005-ben. Az egyéni

gazdaságokban a kombájnok motorkapacitása átlagosan 140 kW, 63 kW-tal kevesebb, mint a gazdasági szervezetekben.

37. ábra

Egy arató-cséplő gépre jutó betakarítandó terület, 2013

2013-ban a gazdaságokban egy gépre átlagosan 298 hektár jutott, a gazdálkodási formák között azonban jelentősek a különbségek: a gazdasági szervezetekben 446, az egyéni gazdaságokban ennek alig több mint a fele, 231 hektár volt. Az eltérés oka, hogy utóbbiakban található a kombajnállomány több mint kétharmada. A gazdasági szervezetek esetében a mutató értéke a dunántúli megyék többségében meghaladta az átlagot, míg az egyéni gazdaságoknál ez főként az alföldi és az északi megyékre volt jellemző.

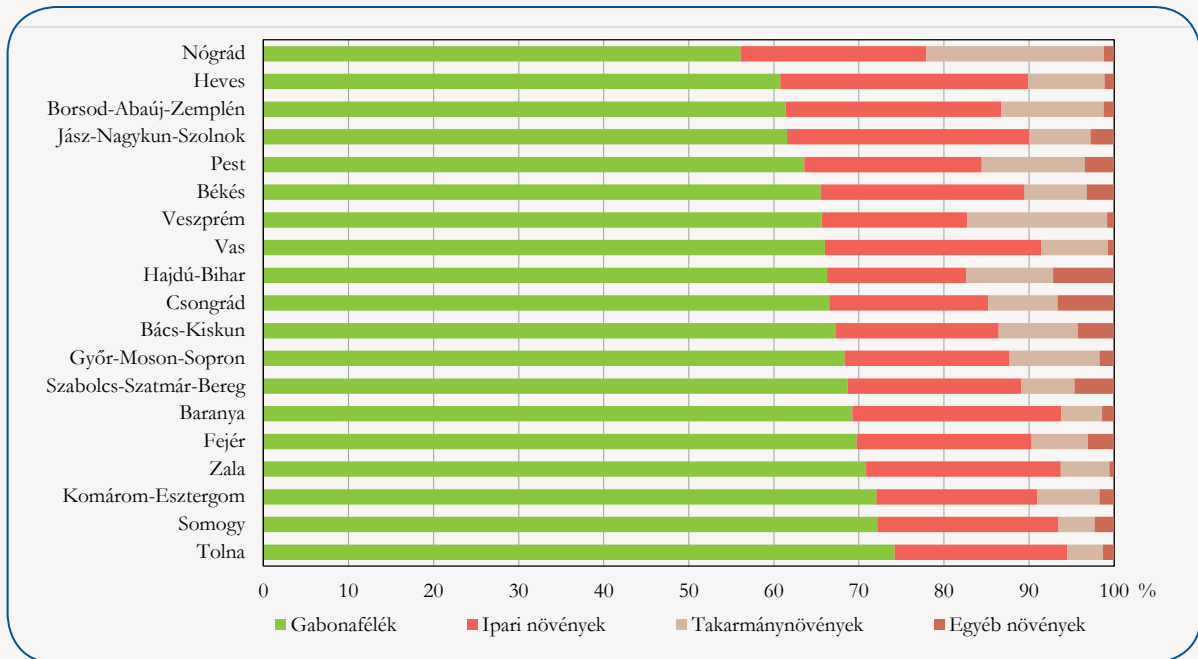
2.6. A szántóföldi növénytermesztés főbb jellemzői

A 2013. évi összeírás időpontjában a gazdaságok közel 3,7 millió hektáron termesztettek szántóföldi növényeket, ebből az egyéni gazdaságok 52%-kal részesedtek. A vetésterület nagysága és a két gazdálkodási forma közötti megoszlása az ÁMÖ 2010-hez képest lényegében nem változott. Az elmúlt évtizedekben a szántóföldi vetésszerkezet állandósult, amit a gabonafélék több mint kétharmados túlsúlya jellemez. E növénycsoport területének aránya a megyék között 56 és 74% között szóródott, előbbi Nógrád, utóbbi Tolna megyét jellemezte. Az ipari növények a vizsgált vetésterület 22%-át kötötték le, a megyék esetében a mutató 16 és 29% között ingadozott, előbbi Hajdú-Bihar, utóbbi Heves és Jász-Nagykun-Szolnok megye gazdaságaiban fordult elő. A takarmánynövények a vetésterületnek átlagosan 8,4%-át foglalták el, azonban a megyék között jelentősek a különbségek, Nógrádban a terület több mint egyötödén termesztették, ugyanakkor a három dél-dunántúli megyében, Somogyban, Tolnában és Baranyában ez a részarány 5,0% alatt maradt.

A vetésszerkezetben gazdálkodási formánként csak kisebbek az eltérések: a gabonafélék aránya az egyéni gazdaságoknál magasabb (70%), mint a gazdasági szervezeteknél (63%). Az ipari növények esetében alig van különbség, hányaduk utóbbiaknál 23%, előbbieknél pedig 21% volt. A kisebb súlyarányt képviselő takarmánynövényeket a gazdasági szervezetekben a vetésterület 11%-án, az egyéni gazdaságokban pedig 6,4%-án termesztették. Az eltérés oka, hogy a tömegtakarmányt igénylő szarvasmarhák többségét a gazdasági szervezetekben tartják.

38. ábra

A gazdaságok szántóföldi vetésszerkezete, 2013

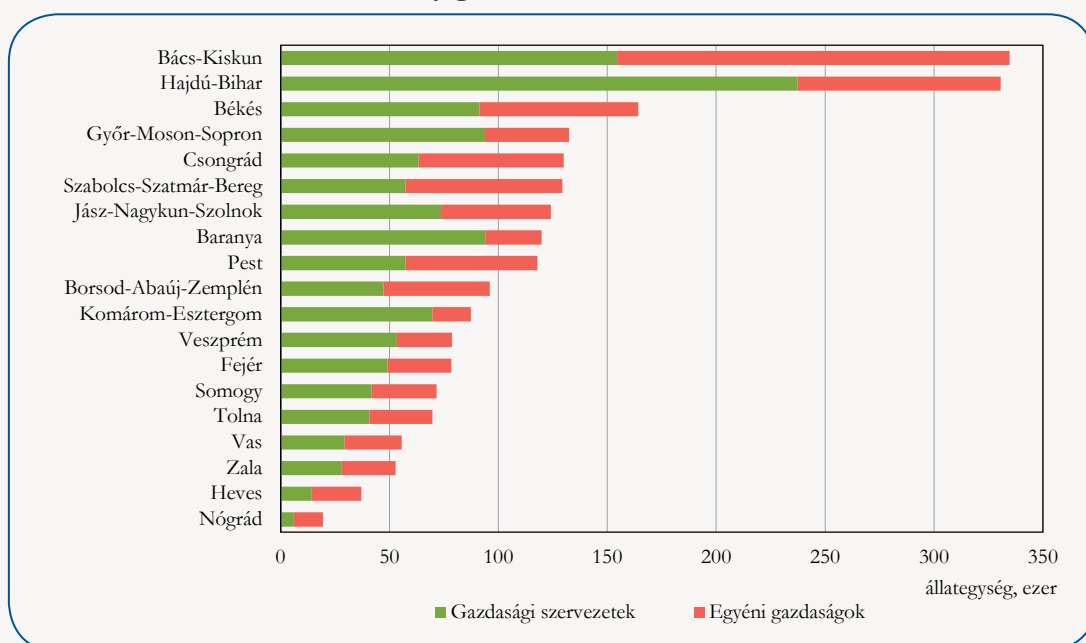
2.7. Az állatállomány főbb jellemzői

A 2013. évi gazdaságszerkezeti összeírás adatai alapján az ország több mint 312 ezer gazdaságban közel 2,3 millió állategységnek megfelelő állatállományt tartottak, ennek hattizedét a gazdasági szervezetek.

Az állatállományt állategységben kifejezve a legtöbb mezőgazdasági haszonállatot Bács-Kiskun és Hajdú-Bihar megyében tartották. Bács-Kiskunban az állomány 54%-át az egyéni gazdaságokban, Hajdú-Bihar megyében pedig 72%-át gazdasági szervezetekben gondozták. (E két megyében található az országos állomány harmada.) A legkisebb állatállománnyal Nógrád, Heves, Zala és Vas megye rendelkezett, e négy megyében együttesen az országos állomány 7,3%-a volt található. A dunántúli megyék legtöbbjében az állomány nem érte el a 100 ezer állategységet, Győr-Moson-Sopron és Baranya megye, valamint a közép-magyarországi Pest megye kivételével.

39. ábra

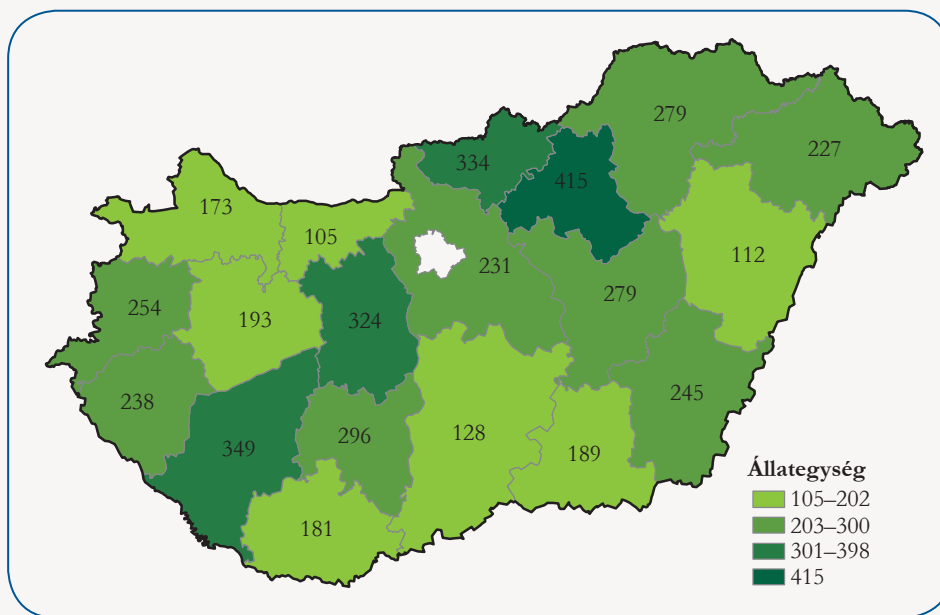
Az állatállomány gazdálkodási forma szerint, 2013

A száz hektár mezőgazdasági területre jutó állategység – az egyébként az állatállomány nagysága alapján a megyék között élen álló – Bács-Kiskun és Hajdú-Bihar megyében jóval elmaradt az országos átlagtól (128 és 112). Heves megyében kiugróan magas (415) volt, de Nógrád, Vas és Zala megyében is az átlagnál nagyobb (334 és 238 közötti). Ezt az értéket alapvetően a mezőgazdasági terület aránya befolyásolta, a legnagyobb állatállománnyal rendelkező két megyében a mezőgazdasági terület részaránya 72, illetve 88%, míg a kisebb állománnyal rendelkezőké 44 és 66% között változott (lásd 6. ábra).

40. ábra

Száz hektár mezőgazdasági területre jutó állategység, 2013

2010 és 2013 között jórészt még a korábbi tendenciák érvényesültek: a szarvasmarha-állomány kivételével a főbb gazdasági haszonállatfajok állományának csökkenése. 2013-ban a sertések száma 11, a tyúkállományé 16, a juhoké pedig 4,5%-kal volt kevesebb, mint 2010-ben, míg a szarvasmarhák száma 6,4%-kal gyarapodott.

2013. június 1-jén az ország szarvasmarha-állománya 751 ezer volt, aminek több mint a felét Észak-Magyarország és az Alföld megyéiben tartották. (Egyedül Hajdú-Bihar megyében az állomány több mint 12%-a volt található.) Az országos állományból négy megye (Pest, Bács-Kiskun, Győr-Moson-Sopron és Békés) külön-külön 8, míg Komárom-Esztergom, Nógrád és Heves megye együttesen 5%-kal részesedett.

Az ország 2,9 milliós sertésállományának közel hattizedét is a keleti országrész megyéiben írták össze. A sertéstartás szempontjából kiemelkedő Hajdú-Bihar és Bács-Kiskun megye, ahol az állomány 16, illetve 11%-a koncentrált. A Dunántúlon Baranya (9,3%) és Győr-Moson-Sopron megyében (6,5%) tartottak jelentősebb számú sertést, a többi megye az országos állományból 1,1 és 4,7% közötti hányadban részesedett.

Az országosan 1,2 milliós juhállomány még nagyobb részét, közel háromnegyedét tartották az ország keleti felének gazdaságai. Közülük Bács-Kiskun megye kiemelkedik, ahol 210 ezret tartottak, közel annyit, mint a Dunántúlon összesen (212 ezret).

A baromfitartásban a Hajdú-Bihar és a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei gazdaságok jelentősége volt kiemelkedő. Az ország 30 milliós tyúkállományának sorrendben 15, illetve 12%-át gondozták. A dunántúli megyék közül Komárom-Esztergomban nevelték az állomány közel egytizedét, a többi megye részesedése pedig 0,7 és 6,1% között változott, előbbi Nógrád, utóbbi Pest megyét jellemezte.

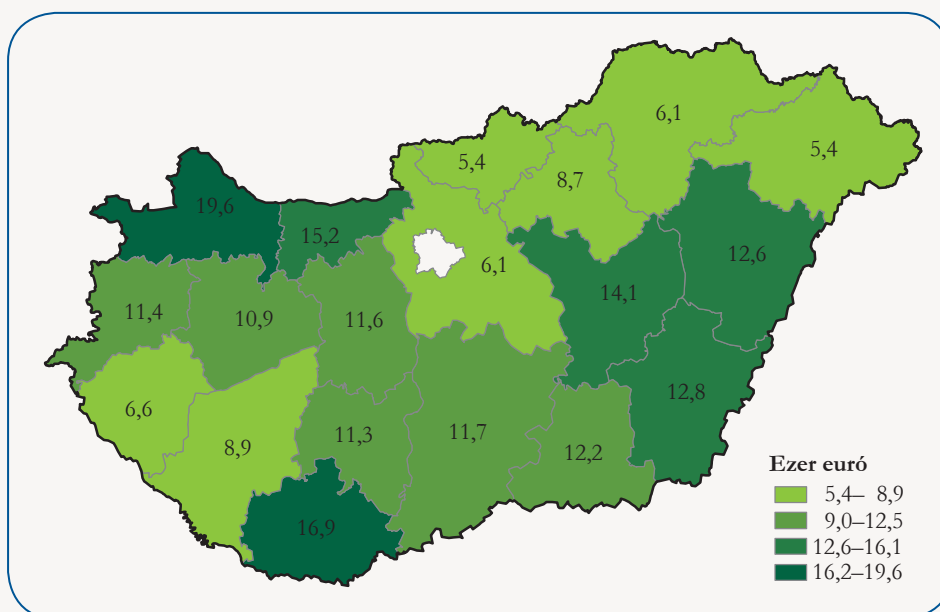
2.8. A standard termelési érték alakulása

2013-ban a gazdaságok standard termelési értéke összesen 5 milliárd euró volt, amiből a gazdasági szervezetek 51%-ban részesedtek. A három évvel korábbihoz képest a standard termelési érték 4,5%-kal volt kevesebb. A gazdasági szervezetek részesedése kismértékben növekedett. A 2013. évi adatok alapján egy gazdaságra átlagosan 10 ezer euró (2,8 millió forint) standard termelési érték jutott. A mutató értéke az egyéni gazdaságokban átlagosan 5 ezer euró, a gazdasági szervezetekben pedig 290 ezer euró volt.

Az egy gazdaságra jutó standard termelési érték nagysága a megyék között tág határok (5400 és 20 ezer euró) között szóródott. A mutató Győr-Moson-Sopron és Baranya megyében kiugróan magas volt, az átlag felett alakult még Komárom-Esztergom, Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Hajdú-Bihar, Csongrád, Bács-Kiskun, Fejér, Vas, Tolna és Veszprém megyében is. Az északi megyékben, továbbá Szabolcs-Szatmár-Bereg, Pest, Zala és Somogy megyében jóval elmaradt az átlagostól.

41. ábra

Egy gazdaságra jutó standard termelési érték, 2013

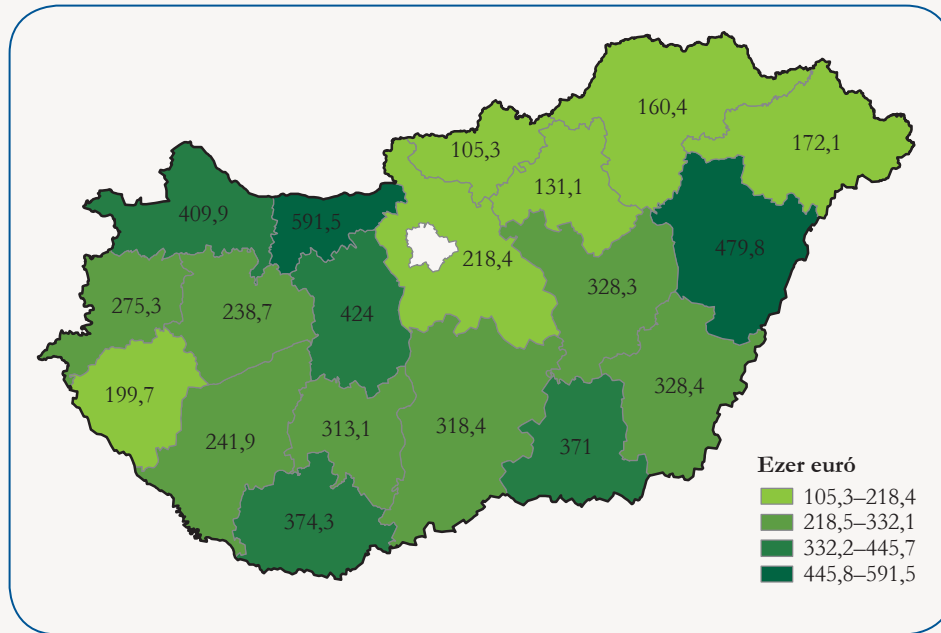
A gazdasági szervezetek átlagos standard termelési értéke lényegesen eltért az egyéni gazdaságokra számított átlagtól, mivel a körükben előállított egy gazdaságra jutó termények, termékek nagyságrendekkel nagyobb volument képviseltek.

A gazdasági szervezetek megyénkénti standard termelési értéke között közel hatszoros a különbség, a Komárom-Esztergom megyei gazdaságokra átlagosan 592 ezer euró jutott, a Nógrád megyeiekre átlagosan 105 ezer euró. Az országos átlagnál jóval magasabb, 480 ezer eurós érték jellemezte még a Hajdú-Bihar megyei gazdasági szervezeteket, de – Pest és Szabolcs-Szatmár-Bereg kivételével – a többi alföldi megye standard termelési értéke is átlag feletti volt. Ugyanakkor a mutató értéke az északi megyék mindegyikében, illetve a Dunántúlon Zala, Veszprém, Somogy és Vas megyében nem érte el az országos átlagot. A gazdasági szervezetek állatállományának döntő hányada a két kiugróan magas mutatójú és a sorrendben utánuk következő három dunántúli megyében koncentrált.

Az egy egyéni gazdaságra jutó standard termelési érték Győr-Moson-Sopron, Csongrád és Békés megyében volt a legmagasabb, több mint 7 ezer euró, ami 2 ezer euróval több az országos átlagnál. Ez a mutató Bács-Kiskun, Jász-Nagykun-Szolnok, Tolna, Heves, Vas, Hajdú-Bihar és Baranya megyében is az átlag felett alakult. A fennmaradó kilenc megyében pedig a standard termelési érték 4800 és 3200 euró között változott. Ebbe a csoportba öt dunántúli megye tartozik, közöttük találjuk Komárom-Esztergom és Fejér megyét, amelyek gazdasági szervezetei a saját csoportjukban jóval az átlag feletti standard termelési értékeket értek el.

42. ábra

Egy gazdasági szervezetre jutó standard termelési érték, 2013

3. Mezőgazdasági sajátosságok megyénként

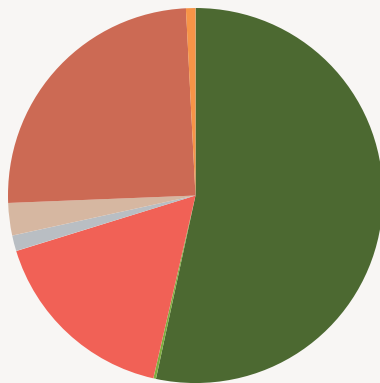
Ebben a fejezetben – a gazdaságszerkezeti összeírásról készített megyei broszúrák felépítését követő szerkezetben – megyénként a következő témákat mutatjuk be:

1. A földterület művelési áganként, 2013. május 31.
2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.
3. Az állatállomány összetételének változása
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013
5. A gazdaságok standard termelési értéke gazdálkodási típusonként, 2013
6. Az egyéni gazdaságok száma

Emellett minden megyénél – a gazdaságszerkezeti összeírások adataihoz kapcsolódva – az adott megyére jellemző a mezőgazdaságot érintő érdekességeket, egy-egy termőfajhoz köthető sajátosságokat sorolunk fel.

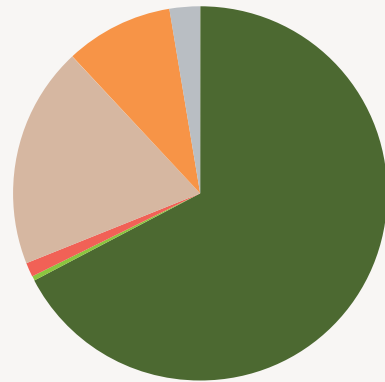
3.1. Bács-Kiskun megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

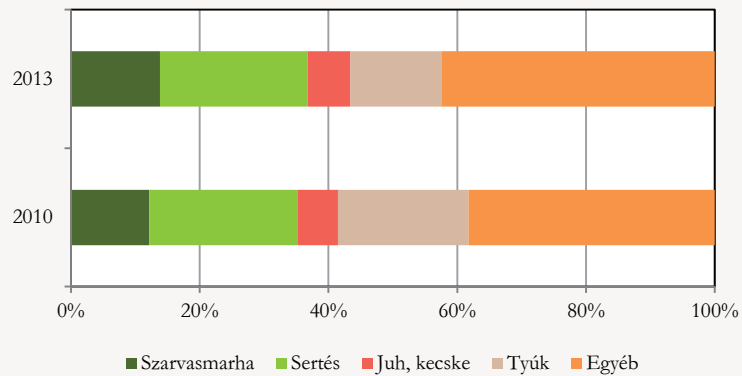
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

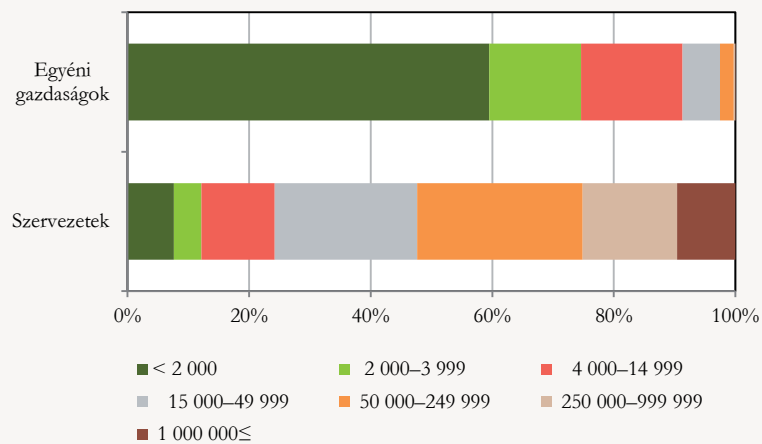

■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száras hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

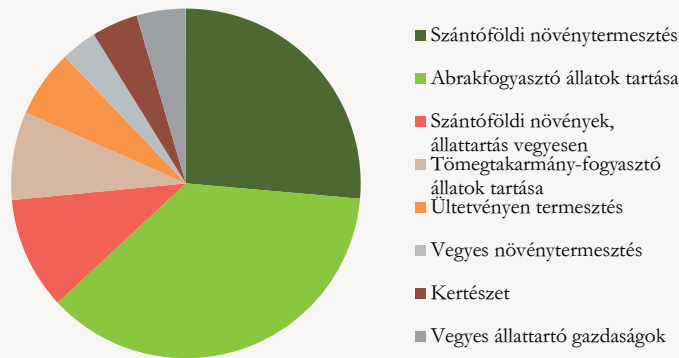
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

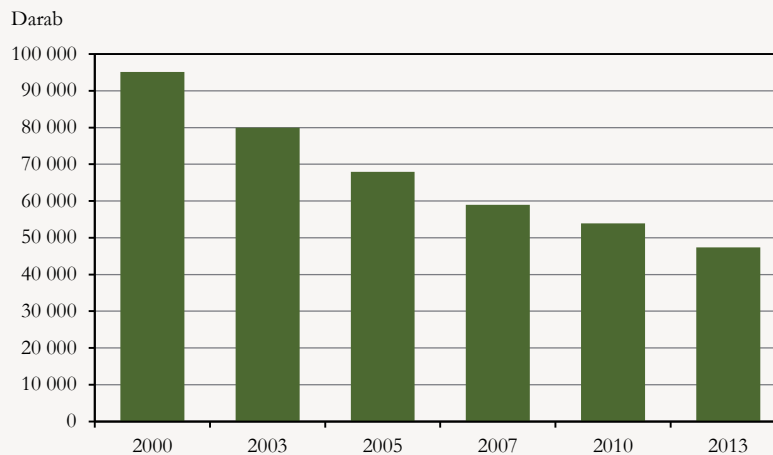
* Euróban kifejezett.

3.1. Bács-Kiskun megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

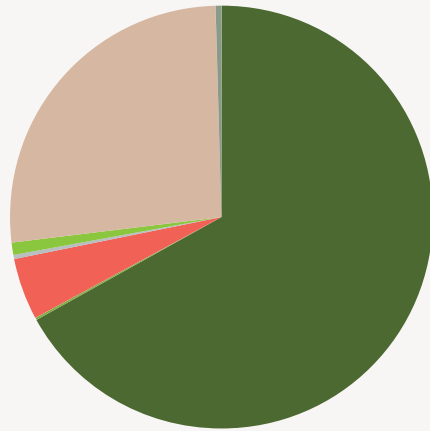

Tudta-e, hogy Bács-Kiskun megyében

- Az ország szőlőterületének 29%-a, 16 ezer hektár a megyében található. 2013-ban az ültetvények 85%-át egyéni gazdák használták, amely 10 százalékponttal magasabb az országos átlagnál.
- A rozs országos területének 23%-a itt van, 78%-át egyéni gazdák művelik.
- A triticales terület a megyében az országos vetésterület 20%-a.
- Az ország gyepterületének 15%-a megye határain belül van.
- 2013-ban csaknem kétszer akkora területen vetettek itt sárgadinnyét, mint 2010-ben. Ezzel az országos területből való részesedés a három év alatt 26-ról 44%-ra emelkedett.
- Az ország kacsállományának kétharmadát itt tartották, 56%-át egyéni gazdaságokban nevelték. 2013-ban a GSZÖ időpontjában az országos állomány 35%-a volt a megyében.
- A legnagyobb bodzaterület a megyében található, a 934 hektár az ország bodzaültetvényeinek 25%-a.

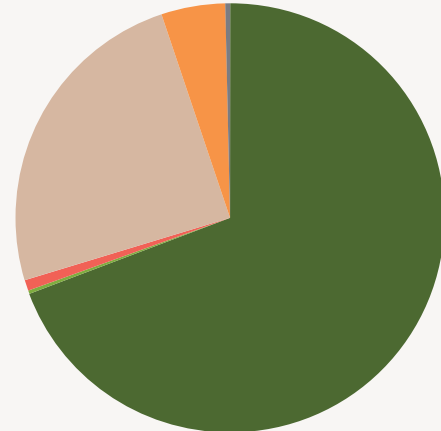
3.2. Baranya megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

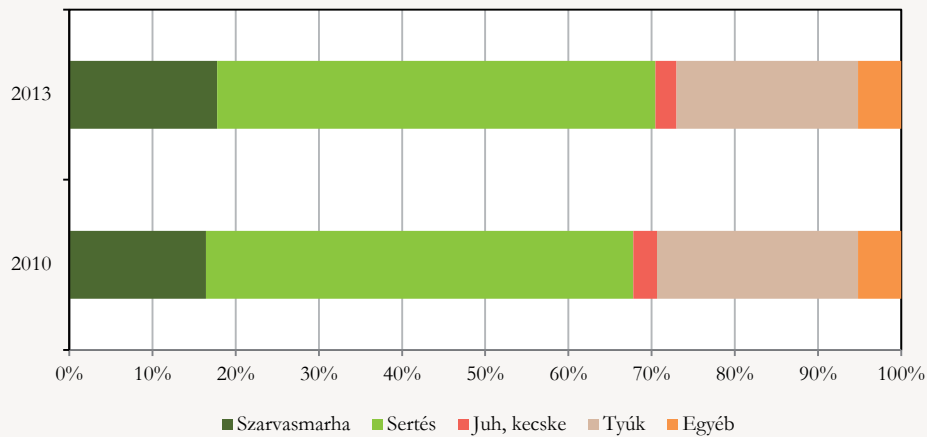
■ Szántóterület ■ Konyhakert ■ Gyep
■ Gyümölcsös ■ Szőlő ■ Erdőterület
■ Nádas, halastó

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

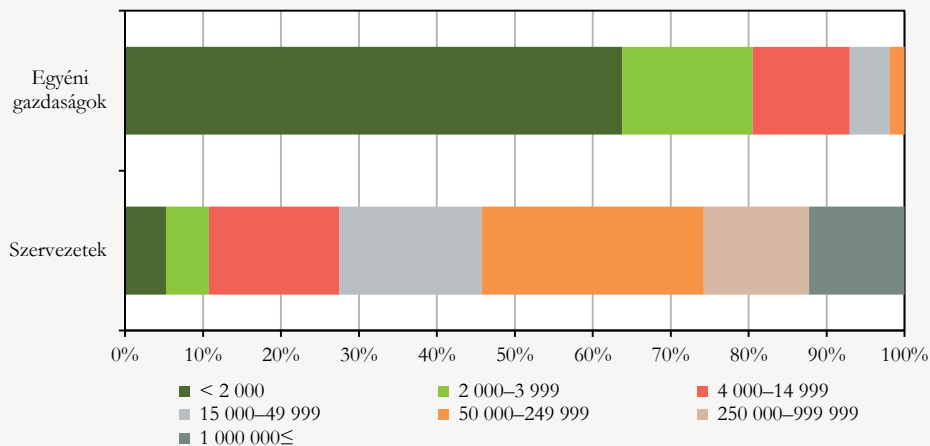
■ Gabonafélék ■ Száraz hüvelyesek
■ Gyökénművények ■ Ipari növények
■ Takarmánynövények ■ Zöldegfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

■ Szarvasmarha ■ Sertés ■ Juh, kecske ■ Tyúk ■ Egyéb

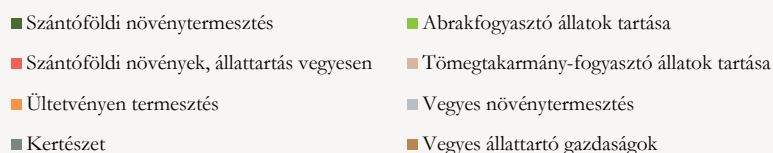
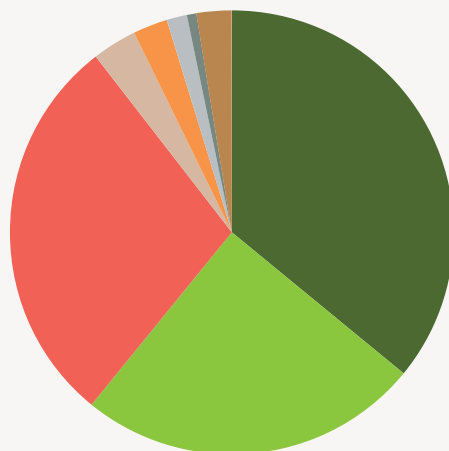
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

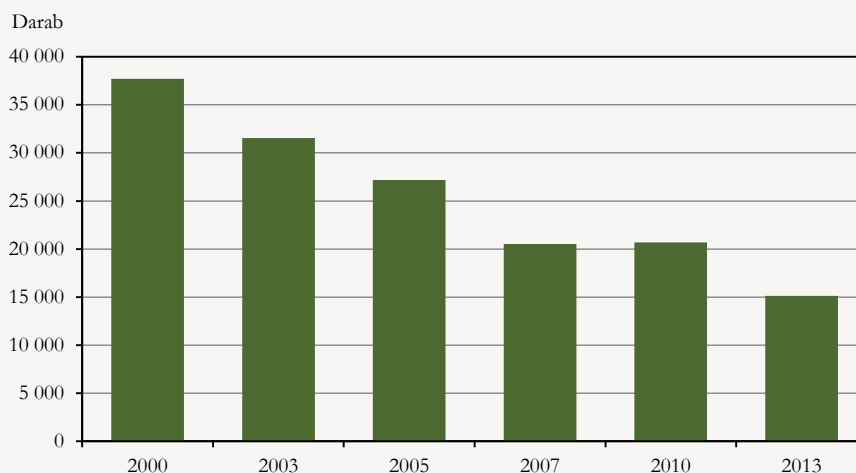
* Euróban kifejezett.

3.2. Baranya megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

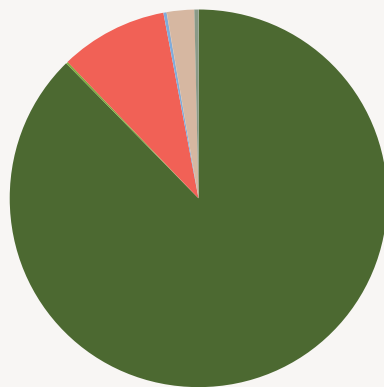

● Tudta-e, hogy Baranya megyében

- A gazdasági szervezetek használatában lévő mezőgazdasági területek aránya a megyék között itt a legmagasabb (63%).
- A gazdasági szervezetek használatában lévő gabona, kukorica és szója területek az országban itt a legnagyobbak.
- A szója vetésterületének szántón belüli aránya országosan itt a legnagyobb (6,1%).
- Itt az egyik legtöbb azon egyéni gazdaságok száma, melyek kizárólag mezőgazdasági szolgáltatást végeznek.
- A gazdasági szervezetek itt rendelkeznek a legtöbb (11,6 ezer) méhcsaláddal.
- A megyében összpontosult az ország sertésállományának harmadik legmagasabb hányada (9,3%). A száz hektárra vetített sertésszám alapján a második a megyék rangsorában.

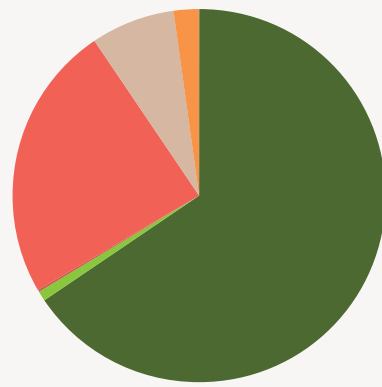
3.3. Békés megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

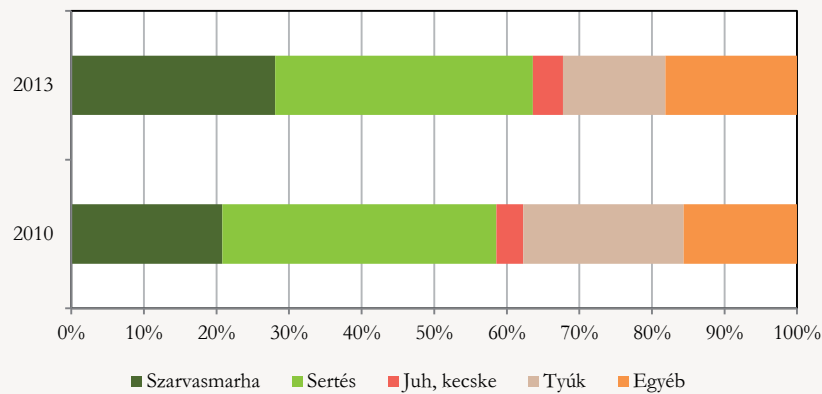
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

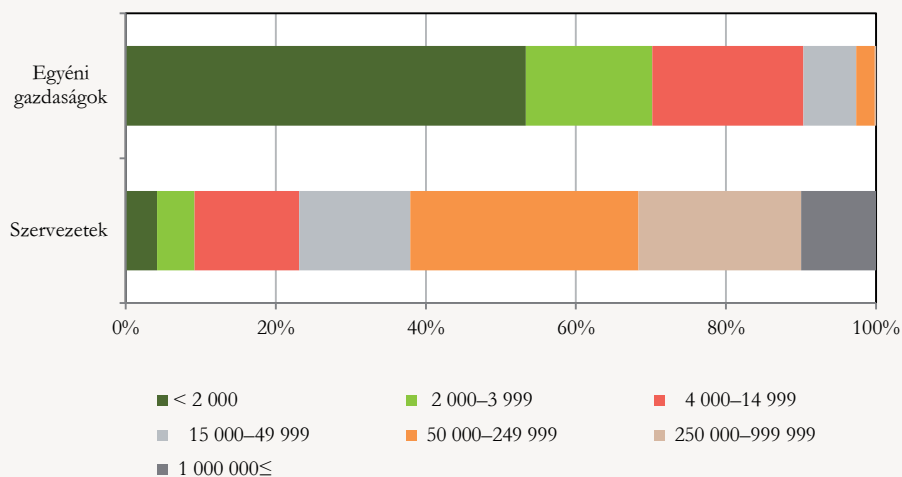
■ Gabonafélék
■ Gyökénynövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

■ Szarvasmarha ■ Sertés ■ Juh, kecske ■ Tyúk ■ Egyéb

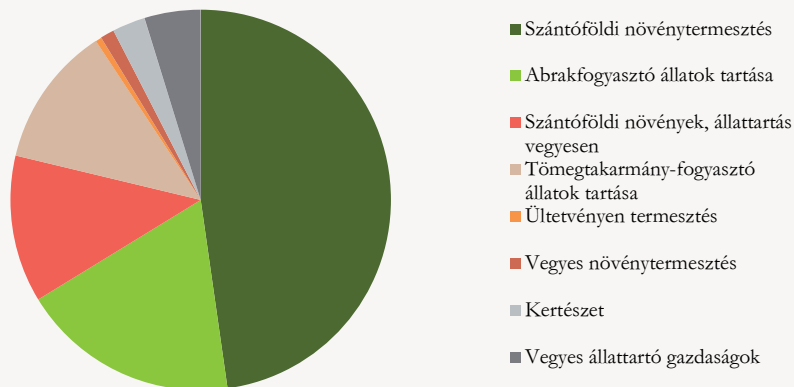
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

* Euróban kifejezett.

3.3. Békés megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

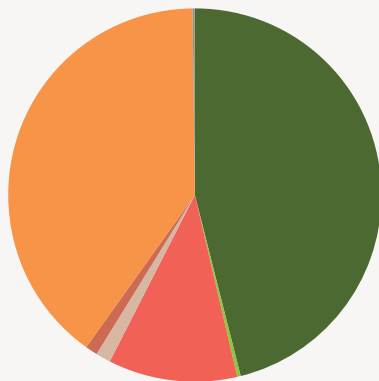

Tudta-e, hogy Békés megyében

- 2013-ban a 231 ezer hektáros gabonatermő-terület 45%-án búzát termesztettek, ez 15%-kal több, mint 2010-ben. Így a búza országos vetésterületének már 11%-át a megyében művelték.
- 2013-ban a három évvel korábbi terület másfélszeresét, 69 ezer hektárt vetettek be napraforgóval. A termőterület növekedésének eredményeként a növény országos vetésterületének már 13%-a volt a megyében.
- Bár az országból való részesedés a szárazhüvelyesekkel bevetett területekből a 2010. évi 21-ről 16%-ra mérséklődött, a megyék közül azonban továbbra is a legmagasabb.
- A görögdinnye vetésterülete jelentősen csökkent, a 2013-ban bevetett 1,7 ezer hektár a három évvel korábbinak mindössze hétézede. Ezzel együtt az országos terület 36%-át itt művelték.
- A megyében nevelték az országos pulykaállomány 22%-át, és így a három évvel korábbihoz képest 22%-os volt a növekedés. Ennél nagyobb állomány csak Győr-Moson-Sopron megyében volt 2013-ban.

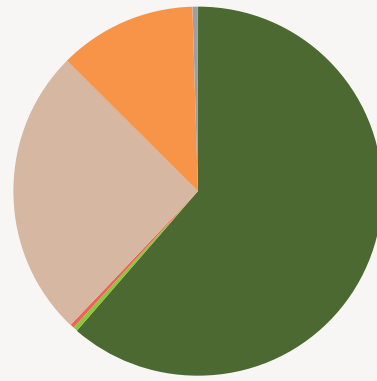
3.4. Borsod-Abaúj-Zemplén megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

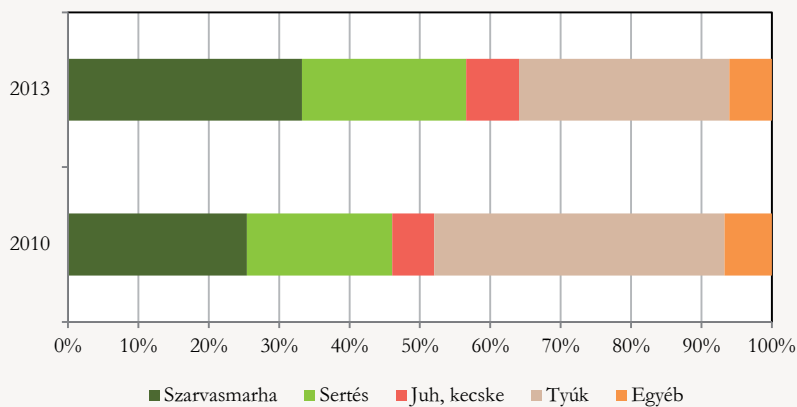
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

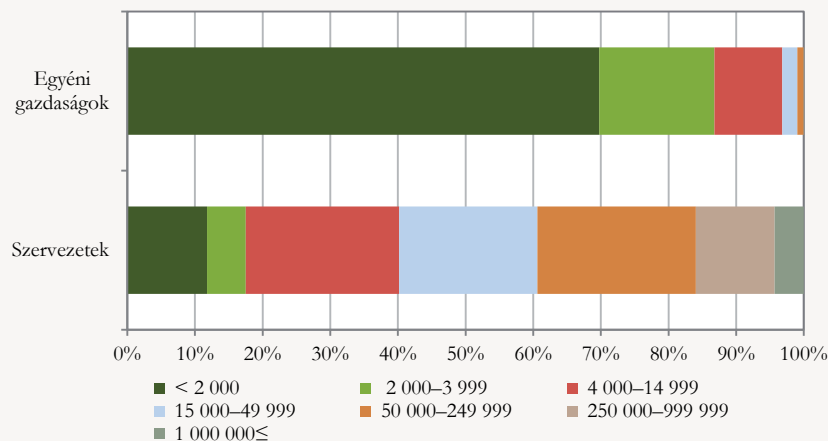

■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

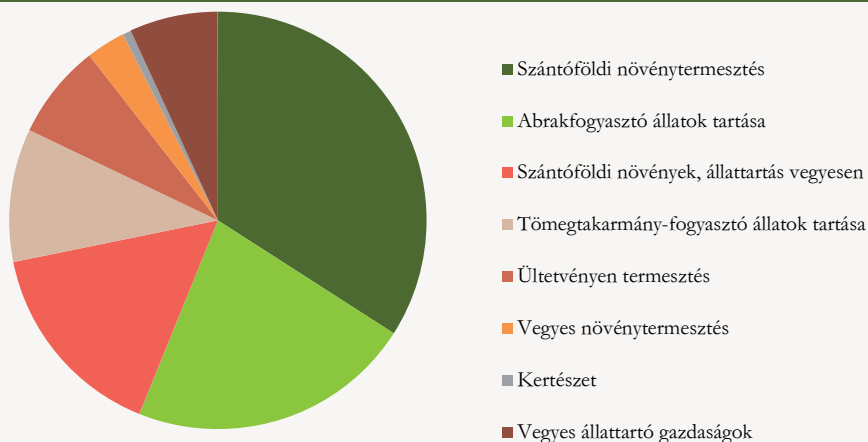
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

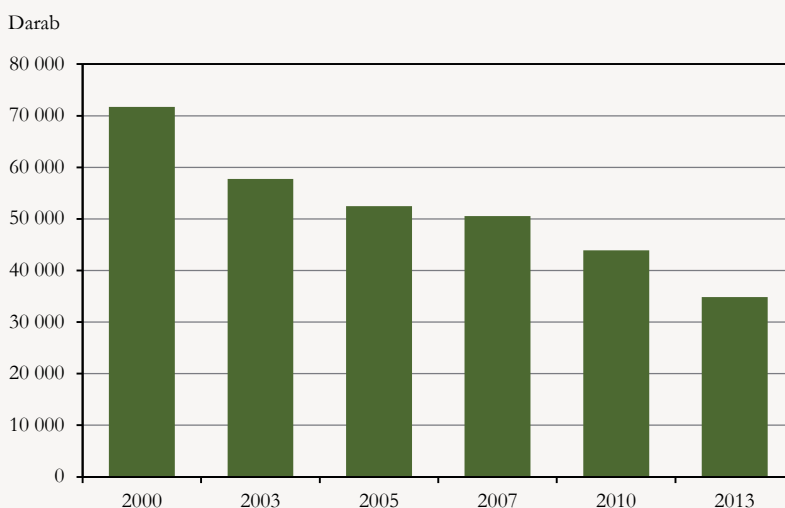
* Euróban kifejezett.

3.4. Borsod-Abaúj-Zemplén megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

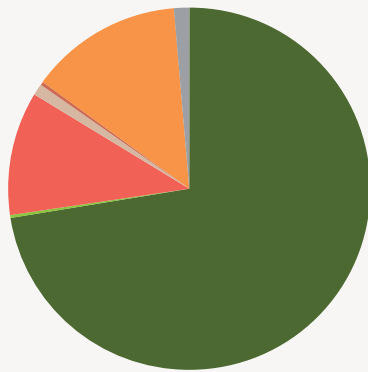

Tudta-e, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

- A megyék közül itt a legnagyobb a kajsziparack- és körteültetvény területe.
- A bogyóssal betelepített területből egyre nagyobb a bodza aránya, termesztése népszerűvé vált a megyében.
- A gazdasági szervezetek körében az állattartó gazdaságoknál 7,5-szer több a növénytermesztő gazdaság. Az egyéni gazdaságok közül viszont nagyobb számban vannak az állattartó gazdaságok.
- A gazdasági szervezeteknél a gazdaságok használatában lévő összes terület több mint fele erdő.
- A Tokaj-Hegyalja borvidék összesen 27 települést foglal magában. A terület a világ első zárt borvidéke lett, világörökségi helyszín.

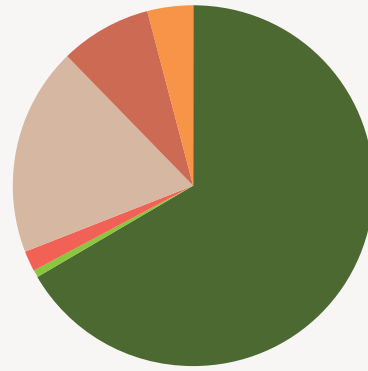
3.5. Csongrád megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

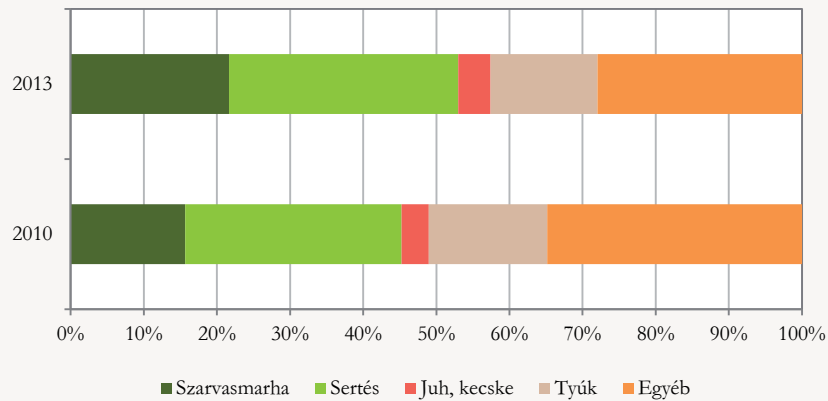
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

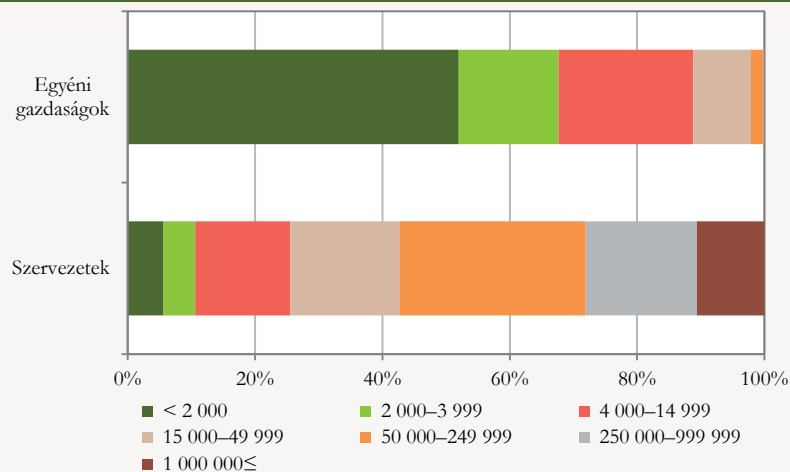

■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száras hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

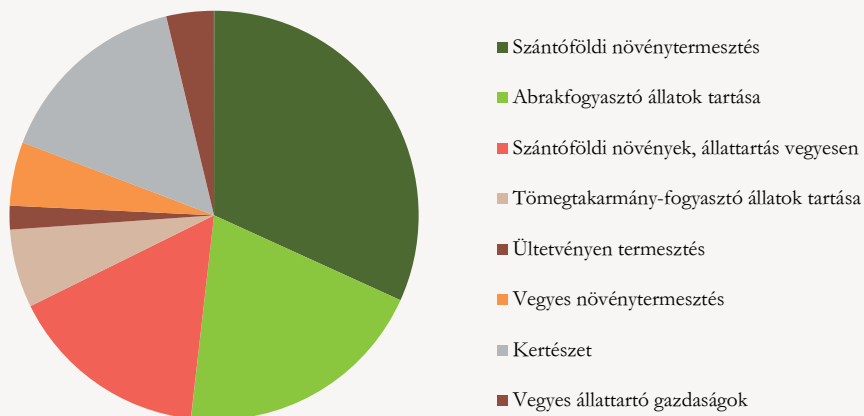
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

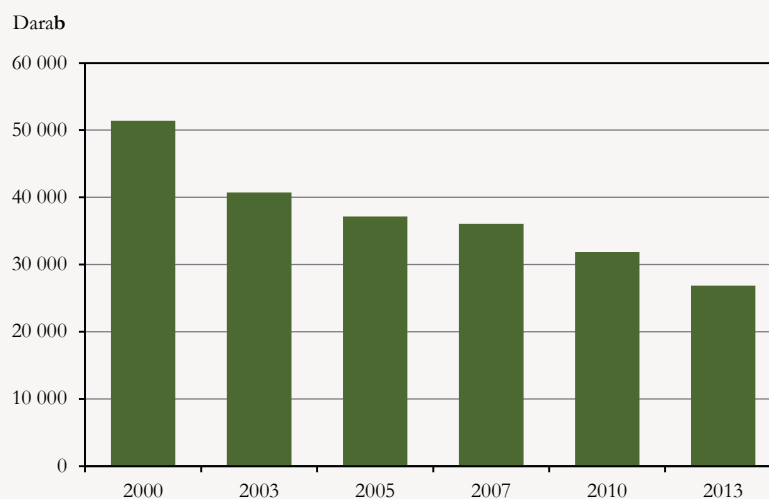
* Euróban kifejezett.

3.5. Csongrád megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

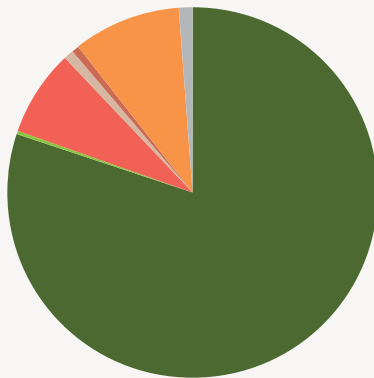

Tudta-e, hogy Csongrád megyében

- 2013-ban Bács-Kiskun megye után itt tartották a legtöbb kacsát, az 576 ezres állomány az országos 13%-a.
- A zöldségfélék és a szamóca országos vetésterületének 14%-a a megyében található, ami Hajdú-Bihar megyei után a második legnagyobb. Itt vetették sárgarépából az országos terület 34%-át, a zöldpaprika esetén a 25%-át.
- A *makói hagyma* hungarikum. 2013-ban az ország vöröshagymaföldjeinek 16%-a volt itt.
- Itt van Győr-Moson-Sopron megye után a legkiterjedtebb virág- és dísnövény-terület, amely az országos 18%-a. A *szőregi rózsafő* kiemelt nemzeti érték.
- A burgonya vetésterülete Pest megye után itt a második legjelentősebb, 2013-ban a megyére jutott az országban burgonyával bevetett területek 17%-a.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye után itt található a legnagyobb területen dohányültetvény.

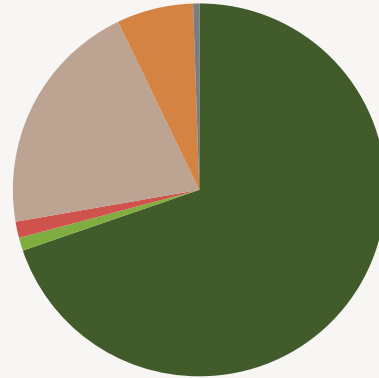
3.6. Fejér megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

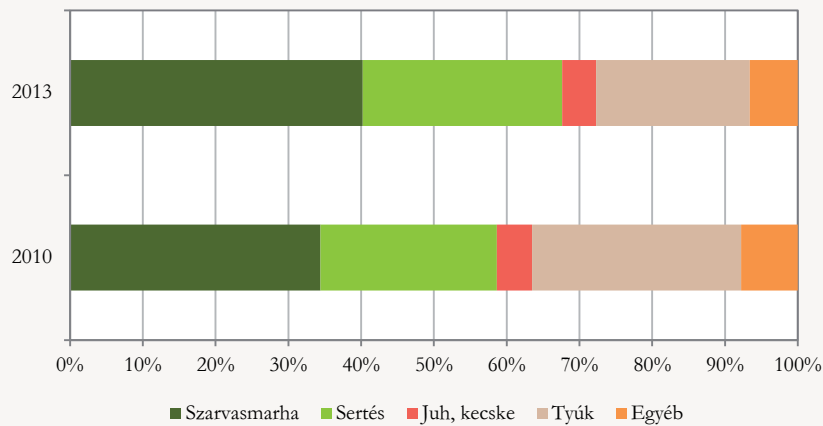
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

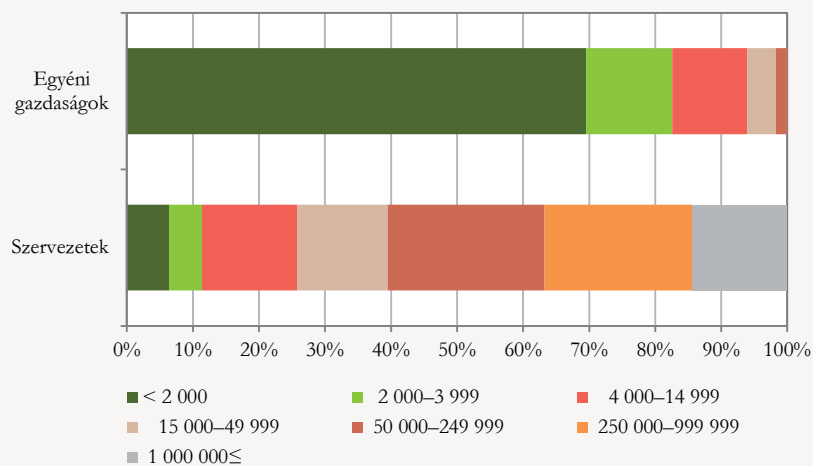
■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldszélfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

■ Szarvasmarha ■ Sertés ■ Juh, kecske ■ Tyúk ■ Egyéb

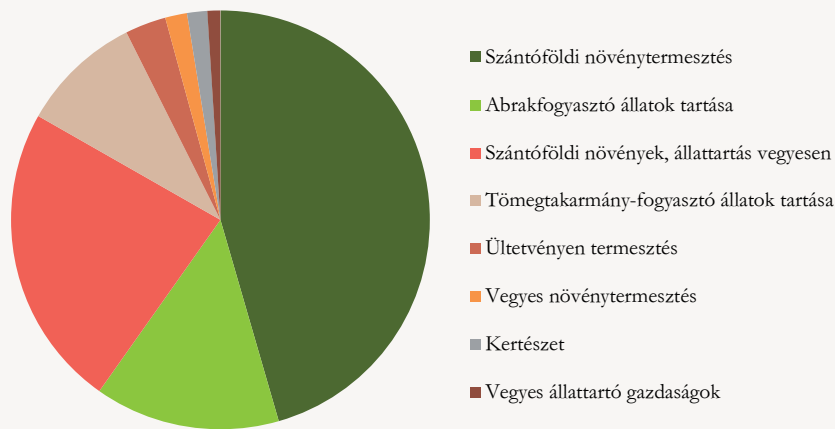
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

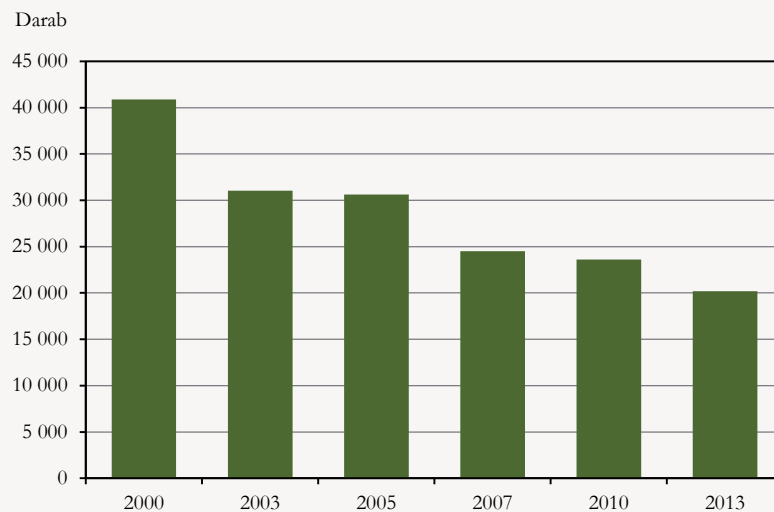
* Euróban kifejezett.

3.6. Fejér megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

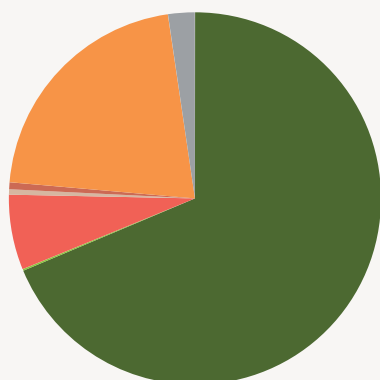

● Tudta-e, hogy Fejér megyében

- A megyében, a Mezőföld egybefüggő intenzív szántóterületén termelik az országban a legtöbb cukorrépat, az egyik legértékesebb hazai gyökérnövényt.
- Az ország legnagyobb szarvasmarhatartó üzei közül több is a megyében található. A 2013. évi GSZŐ alapján számolt átlagos állatlétszám a megyék közül itt a legmagasabb, gazdaságonként átlagosan 72 szarvasmarha.
- A megyében a szántóföldi kultúrák között kiemelkedő szerepe van a gabonaféléknek. A szántók 69%-át e növények takarták 2013-ban, a szántón gazdálkodók 83%-a vetett gabonaféléket.
- Békés után a legtöbb szárazborsó-terület Fejér megyében volt 2013-ban, 1992 hektár, az országos terület 12%-a.
- A nem alföldi megyék között itt a legmagasabb a mezőgazdasági művelés alatt álló terület aránya. A GSZŐ adatai szerint a megye területének 58%-a volt a mezőgazdaságilag hasznosított terület 2013-ban.

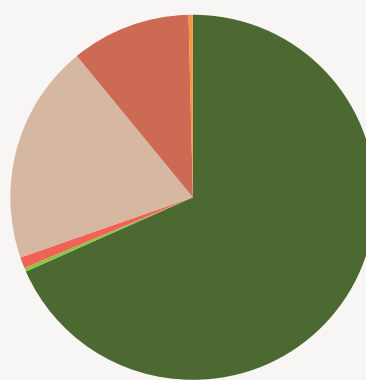
3.7. Győr-Moson-Sopron megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

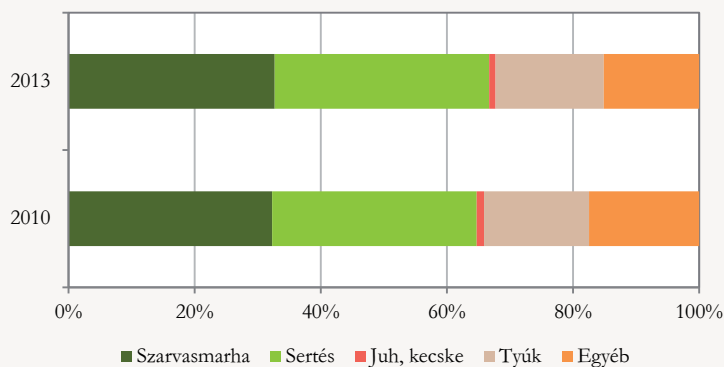
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

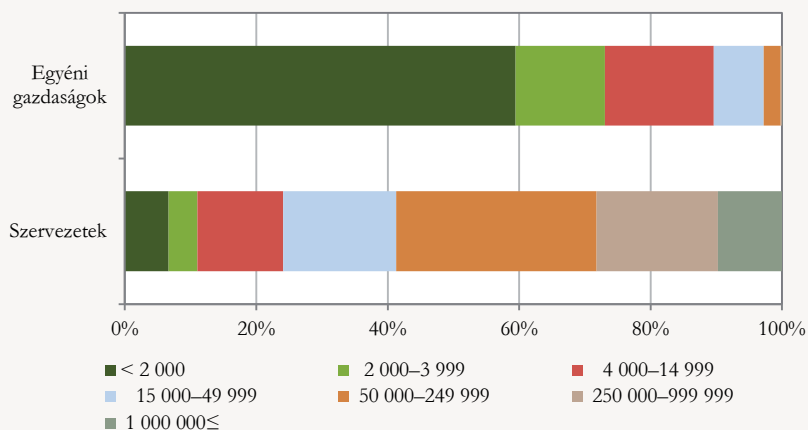
■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöltségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

■ Szarvasmarha ■ Sertés ■ Juh, kecske ■ Tyúk ■ Egyéb

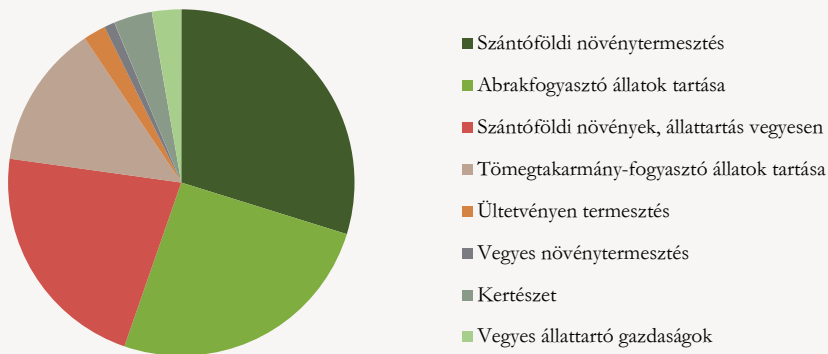
4. A gazdaság szám megoszlása a standard termelési érték nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

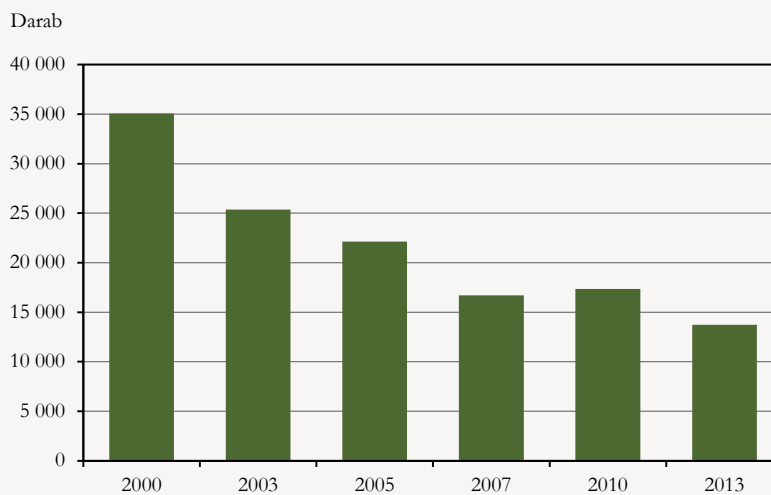
* Euróban kifejezett.

3.7. Győr-Moson-Sopron megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

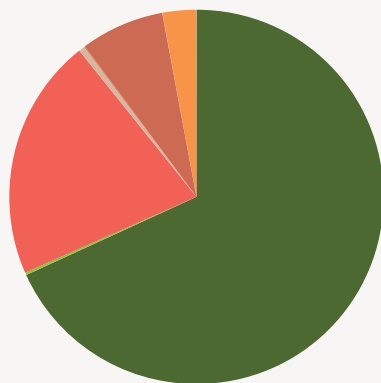

Tudta-e, hogy Győr-Moson-Sopron megyében

- A kedvező termőhelyi adottságok miatt a megyében mintegy 19 ezer hektár repceterület található, 2013-ban az ország repcetermésének tizede itt termett.
- A Fertő és a Hanság mocsár- és lápvilága fennmaradt területein a nádatartást természetkímélő gazdálkodás keretében végzik. Az országos nádterület ötöde a megyében található, 2013-ban az országos termés 18%-át itt aratták.
- A megyében az egyéni gazdaságok legnagyobb hányada (44%) elsősorban értékesítésre termelt, mindössze egyharmaduk tevékenysége szolgálta kizárólag a saját fogyasztást.
- A mezőgazdaságban használt stabil öntözőberendezések 12%-át itt üzemeltették.
- Nyugat-Dunántúlon a szarvasmarhatartás hagyományosan e megyében koncentrálódik.
- A száz hektár mezőgazdasági területre jutó sertések száma a megyében (66 darab) magasabb, mint országosan, a Nyugat-Dunántúlon tartott állomány kétharmada itt található.

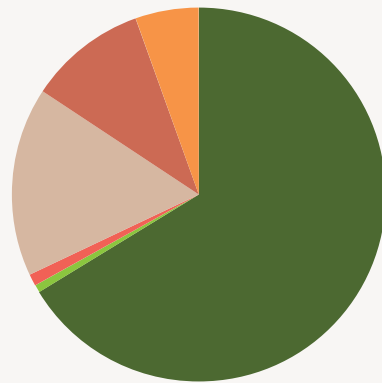
3.8. Hajdú-Bihar megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

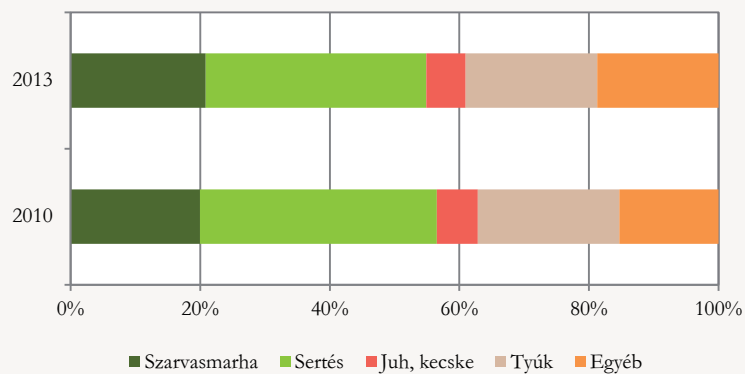
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

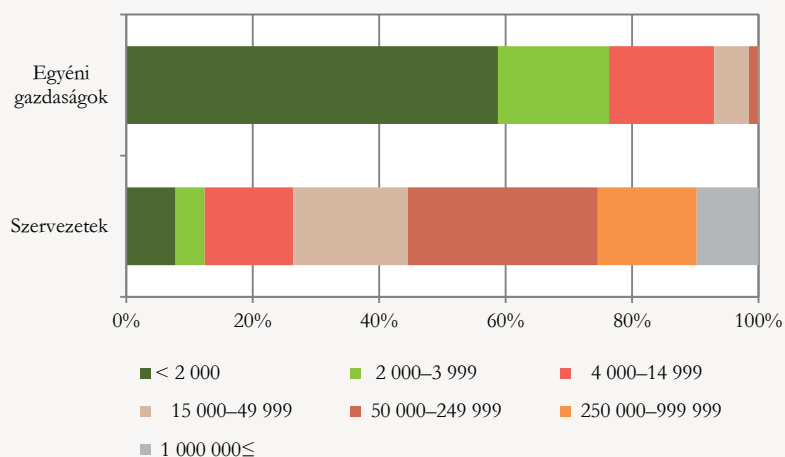
■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

■ Szarvasmarha ■ Sertés ■ Juh, kecske ■ Tyúk ■ Egyéb

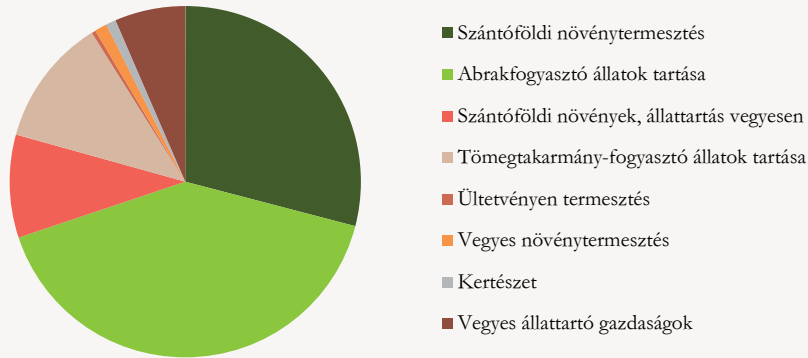
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

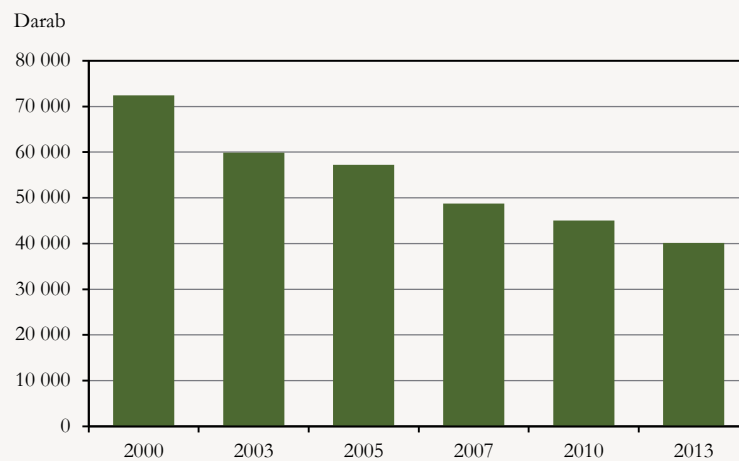
* Euróban kifejezett.

3.8. Hajdú-Bihar megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

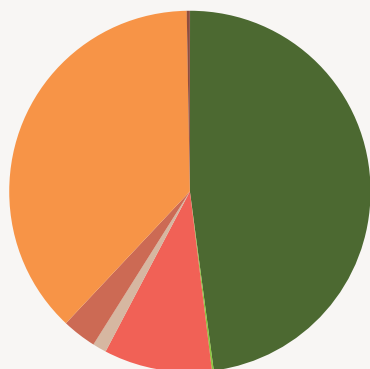

Tudta-e, hogy Hajdú-Bihar megyében

- 2013-ban a szántók a megyében voltak a legdrágábbak. A hektáronkénti átlagár meghaladta az egymillió forintot.
- A Hortobágyot is magába foglaló gyepterület igen kiterjedt, a Bács-Kiskun megyei után a legnagyobb az országban.
- 2013. június 1-jén a megyében tartották a legtöbb szarvasmarhát, sertést, tyúkot és ludat. A juhtartásban csak Bács-Kiskun előzi meg, és jelentős a pulykatenyésztése is.
- A legtöbb kukoricát – az állattartás jelentőségével összefüggésben – itt takarították be. A gabonafélék megyei területének 63%-át a kukorica foglalja el.
- Legjelentősebb nádas és halastóterülettel a megye gazdaságai rendelkeznek. Ehhez kapcsolódóan a Hortobágyon található Európa egyik legnagyobb pontytenyésztő gazdasága.

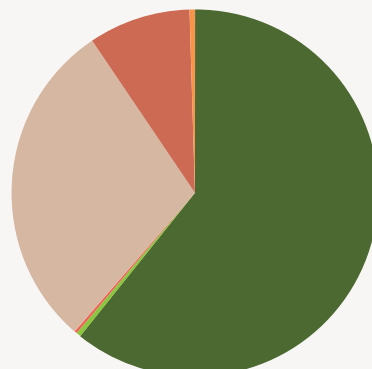
3.9. Heves megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

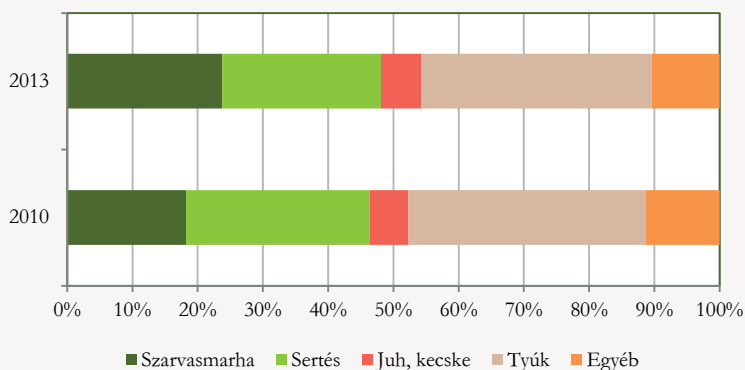
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

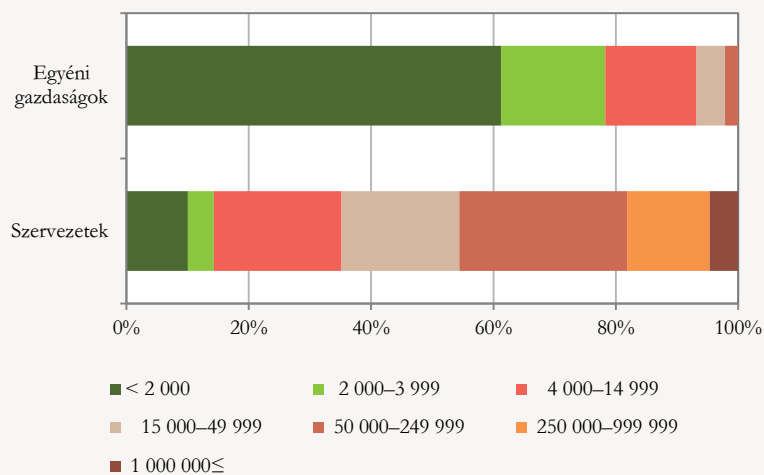
■ Gabonafélék
■ Gyökénövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

■ Szarvasmarha ■ Sertés ■ Juh, kecske ■ Tyúk ■ Egyéb

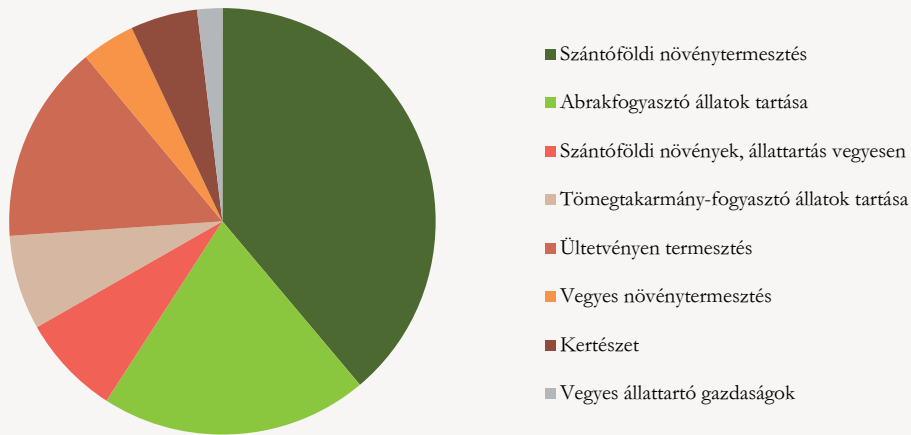
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

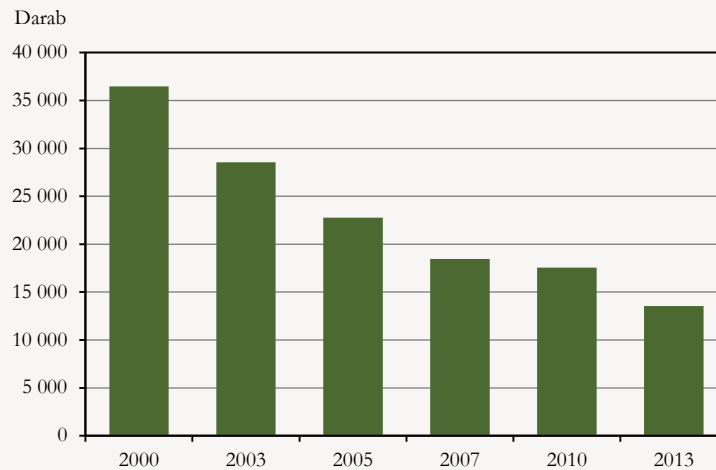
* Euróban kifejezett.

3.9. Heves megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

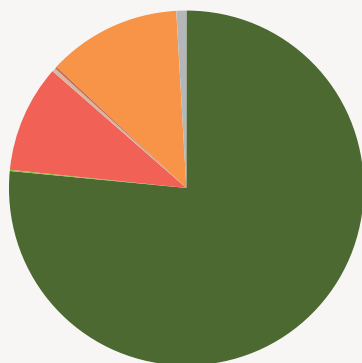

Tudta-e, hogy Heves megyében

- Tízből hat egyéni gazdaság és négy gazdasági szervezet volt az összeírás idején.
- A megyében az egyéni gazdaságok a legnagyobb arányban (46%) elsősorban értékesítésre termeltek, és csak ezt követően kizárólag saját fogyasztásra.
- Az összes mezőgazdasági területből a szőlő aránya a megyék közül itt a legnagyobb.
- Az egyéni gazdaságok birtokolják a szőlőterület 85%-át a megyében, ami magasabb az országos átlagnál (75%).
- A zöldségfélék és a szamóca vetésterületének közel felén görögdinnyét termesztettek.
- A cseresznyével betelepített terület Pest megyét követően itt a legjelentősebb, több mint 300 hektár.
- Az állattartók közül a legtöbben, 5,2 ezren tyúkot tartottak, sertést 2,6 ezren. Szarvasmarhatartással kevesebb mint 500 gazdaság foglalkozott.

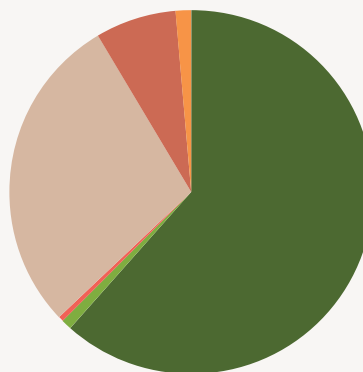
3.10. Jász-Nagykun-Szolnok megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

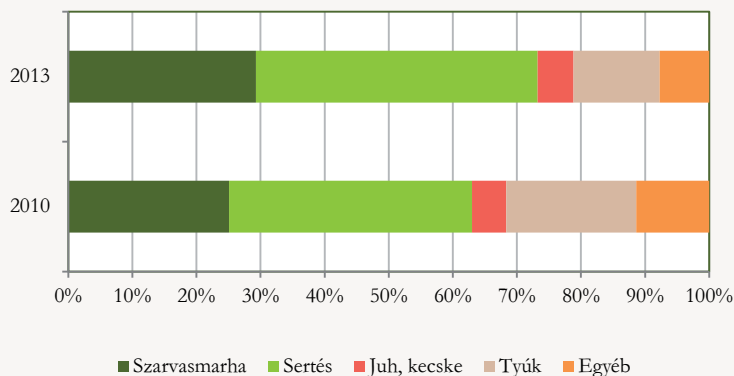
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

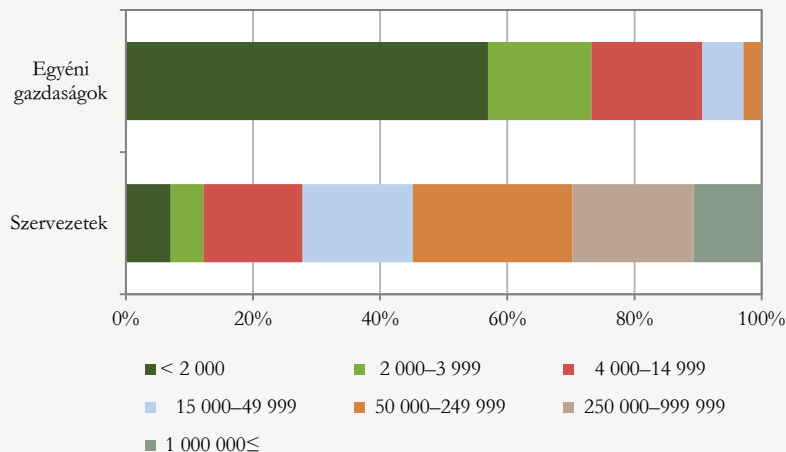

■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

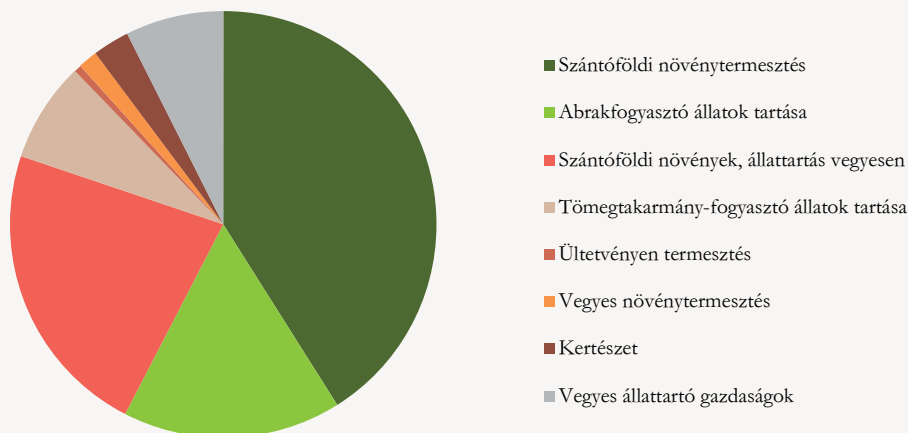
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

* Euróban kifejezett.

3.10. Jász-Nagykun-Szolnok megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

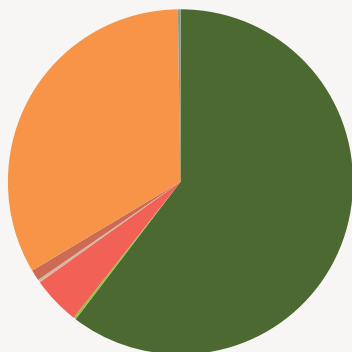

Tudta-e, hogy Jász-Nagykun-Szolnok megyében

- 2013. június 1-jén az öntözhető mezőgazdasági terület részaránya a megye gazdaságaiban volt a legnagyobb. A szántók öntözhetősége az átlagos kétszerese és a gyümölcsös, szőlő, gyepterületi ágban is meghaladta az országos átlagot.
- A búza vetésterülete Békés után itt a legnagyobb az országban (100 ezer hektárt meghaladó).
- A 2012. évi bruttó hazai termék (GDP) adatai alapján a mezőgazdaság szerepe a megye gazdaságában közel kétszerese az országos átlagnak (9,1%).
- 2013-ban az ipari növények területi részaránya (27%) ebben a megyében volt legmagasabb.
- Rizst Magyarországon csak itt és Békés megyében termelnek.
- Indián rizst (vadrizst) 2013-ban egyedül a megyei gazdálkodók termesztettek, közel 900 hektáron. Az amerikai eredetű vízínövény egyre keresettebb csemege, dióhoz hasonló ízű, rendkívül egészséges élelmiszer.

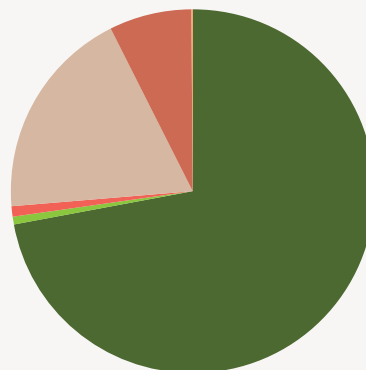
3.11. Komárom-Esztergom megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

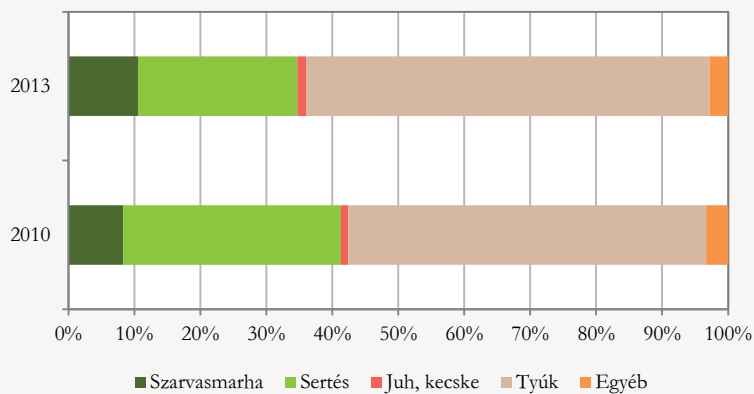
■ Szántóterület
 ■ Gyep
 ■ Szőlő
 ■ Nádas, halastó
 ■ Konyhakert
 ■ Gyümölcsös
 ■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

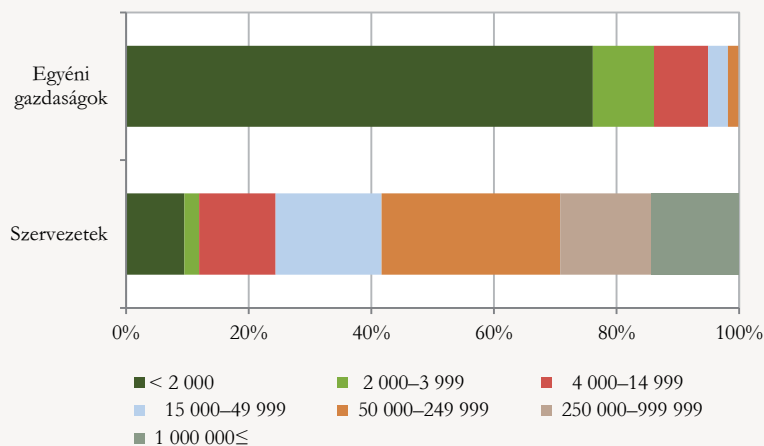

■ Gabonafélék
 ■ Gyökérnövények
 ■ Takarmánynövények
 ■ Száraz hüvelyesek
 ■ Ipari növények
 ■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

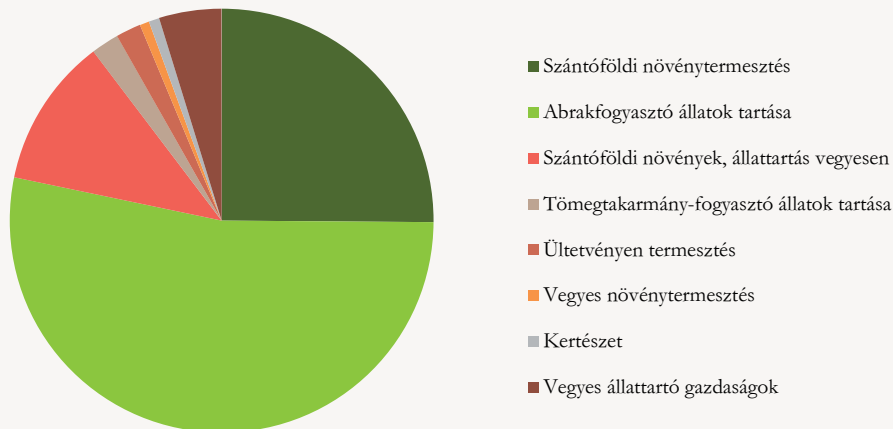
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

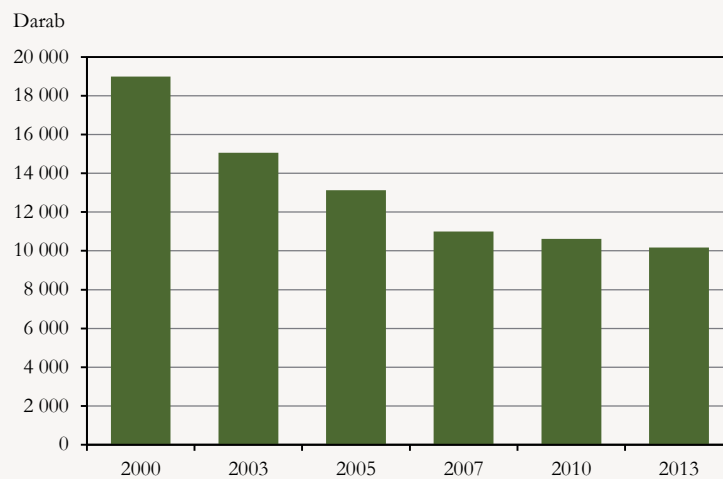
* Euróban kifejezett.

3.11. Komárom-Esztergom megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

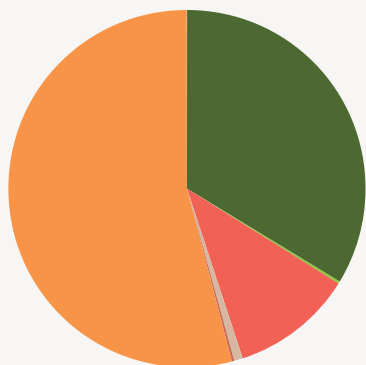

● Tudta-e, hogy Komárom-Esztergom megyében

- A 2013-as összeíráskor a nagyüzemi broilertartásnak köszönhetően az ország tyúkállományának 9,4, a tojókének pedig 13%-át adták a megyei gazdaságok. A területi koncentrációt erősíti, hogy a baromfiipari vállalatok tevékenysége átfogja az egész termékpályát, az alapanyag termelésétől egészen a feldolgozott termékek értékesítéséig.
- A szántók héttizedén gabonát, főként búzát és kukoricát vetettek. Emellett jelentősebb növénykultúrának az ipari növények számított, a megyei vetésterületek 18%-át foglalták el. Közülük kiemelkedett a napraforgó, valamint a repce, aminek évről évre növekvő vetésállománya a kereslet bővülése mellett a fagytűrő fajták megjelenésének is köszönhető.
- A hegyvidékek az erdőgazdálkodásnak, az Ászár-Neszmélyi borvidék pedig a szőlő- és bortermelésnek ad teret. A megyében 46 000 hektár erdő és 1400 hektár szőlő művelési ágú terület volt 2013-ban.

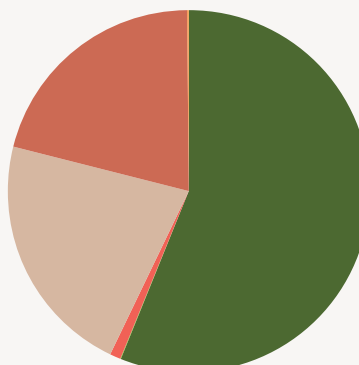
3.12. Nógrád megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

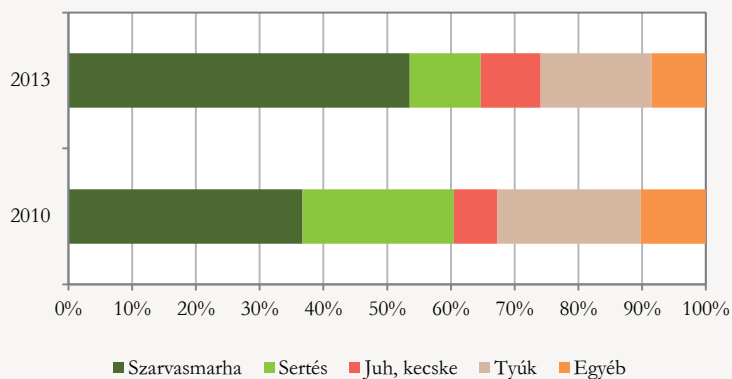
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

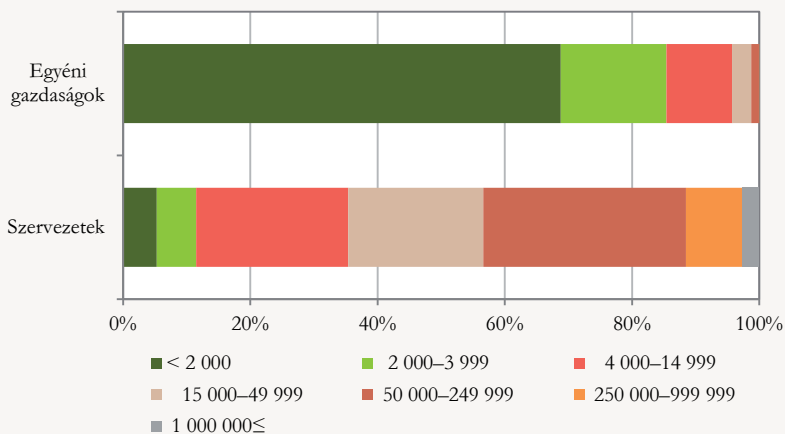
■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

■ Szarvasmarha ■ Sertés ■ Juh, kecske ■ Tyúk ■ Egyéb

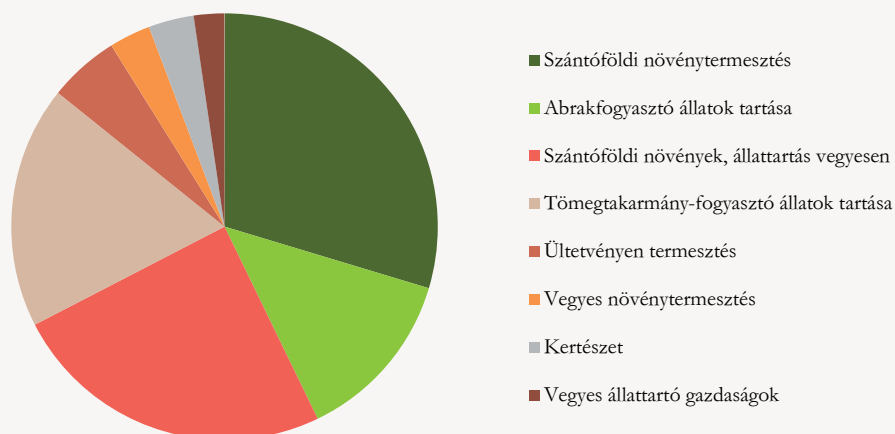
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

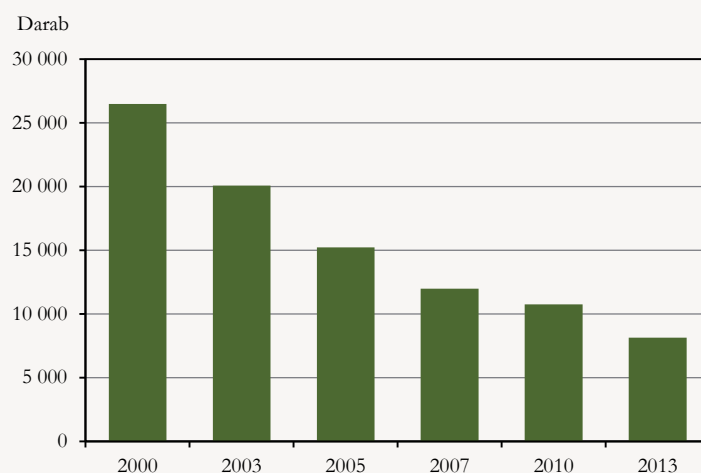
* Euróban kifejezett.

3.12. Nógrád megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

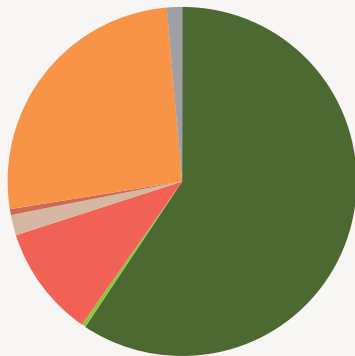

Tudta-e, hogy Nógrád megyében

- A használatban lévő területből az erdők aránya a megyében a legmagasabb.
- A gazdasági szervezeteknél a vetésterület 53, az egyéni gazdaságoknál 48%-át adták a gabonafélék.
- Ipari növényként főként – a gazdasági szervezetek vetésterületének 66, az egyéni gazdaságoknál 76%-án – napraforgót termesztettek.
- A málna és a ribizske betelepített területe a megyében a második legmagasabb.
- Az öntözhető mezőgazdasági terület nagysága 2010-hez képest közel kétszeresére emelkedett.
- A legeltetett állatállomány 57%-a juh, 32%-a szarvasmarha volt.
- Az egyéb nem mezőgazdasági tevékenységet is végző gazdaságok közül a legtöbb gyümölcs-, zöldség-, illetve húsfeldolgozással foglalkozott.
- A gazdaságméretet el nem érő gazdaságokban több mint 17 ezer nyulat tartottak (Pest megye után a legtöbbet).

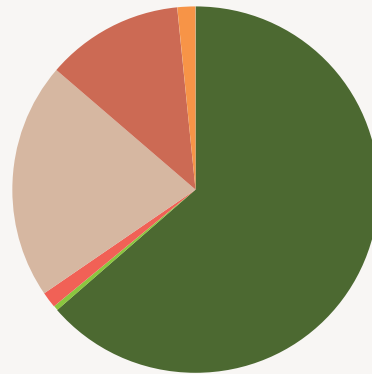
3.13. Pest megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

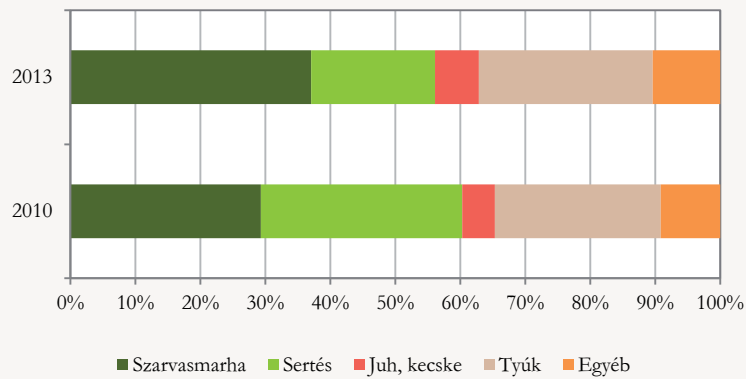
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

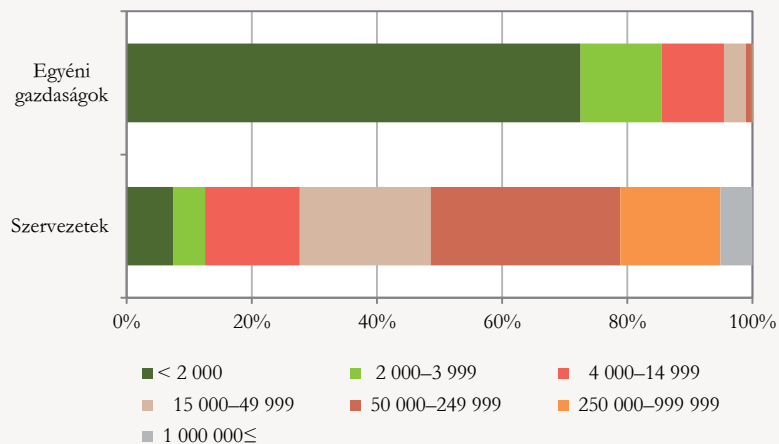
■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

■ Szarvasmarha ■ Sertés ■ Juh, kecske ■ Tyúk ■ Egyéb

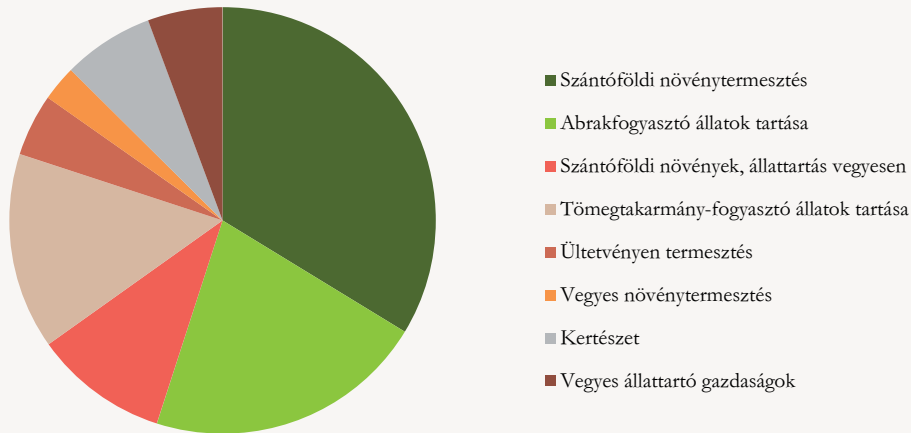
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

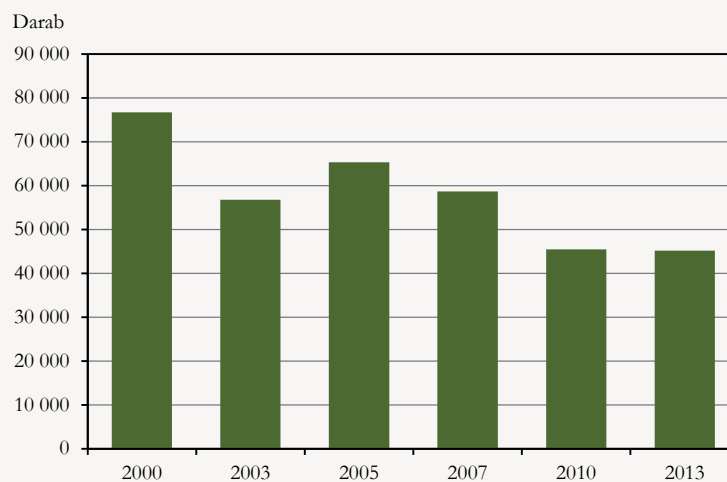
* Euróban kifejezett.

3.13. Pest megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

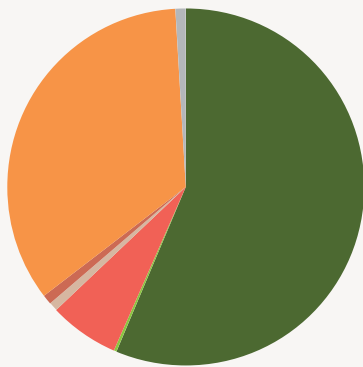

Tudta-e, hogy Pest megyében

- A saját célú termelés visszaszorulása mellett az elsősorban értékesítésre termelők aránya 20%-kal növekedett az ezredforduló óta Pest megyében.
- A fővárosi felvevőpiac közelsége kedvező a primőr gyümölcsáru előállításához. A bogyós gyümölcsös területének 13%-a van a megyében, ribizskéből itt van a legtöbb.
- A legtöbb cseresznyefa-ültetvény a megyében van, emellett több más csonthéjas gyümölcs (kajszi, őszibarack, szilva, meggy) termesztésében is élen jár.
- A megyében van a fejeskáposzta-területek 30%-a, a *vecsesi káposzta* megnevezés fémjelzi e zöldségféle termesztési hagyományait.
- Burgonyatermesztésben a megyék között első helyen áll, az országos terület egyötöde itt található.
- A szarvasmarha-, nyúl-, és lúdenyésztésből az ország állományának 10%-a innen származik.
- Az országban itt van a legtöbb olyan gazdaság székhelye, amelyek zöldség- és gyümölcsfeldolgozással is foglalkozik.

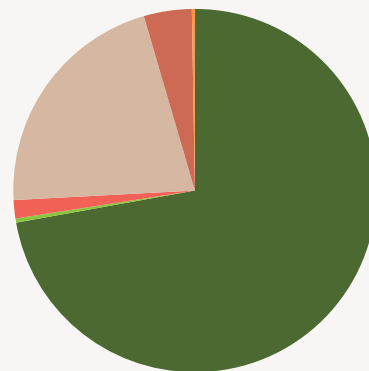
3.14. Somogy megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

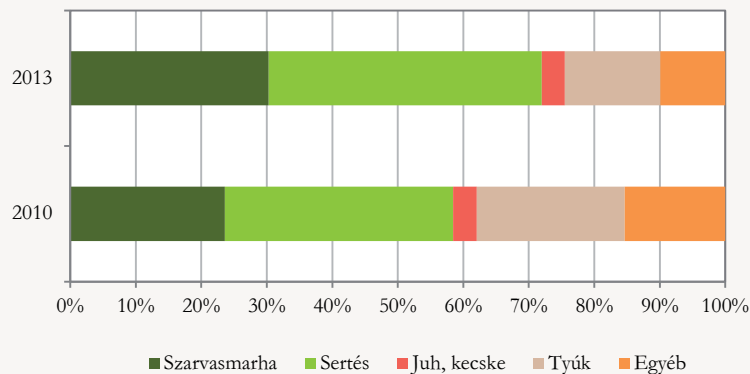
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

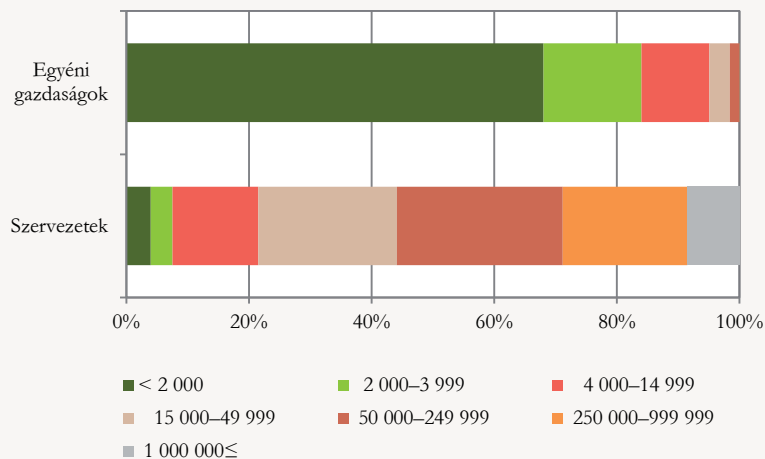

■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

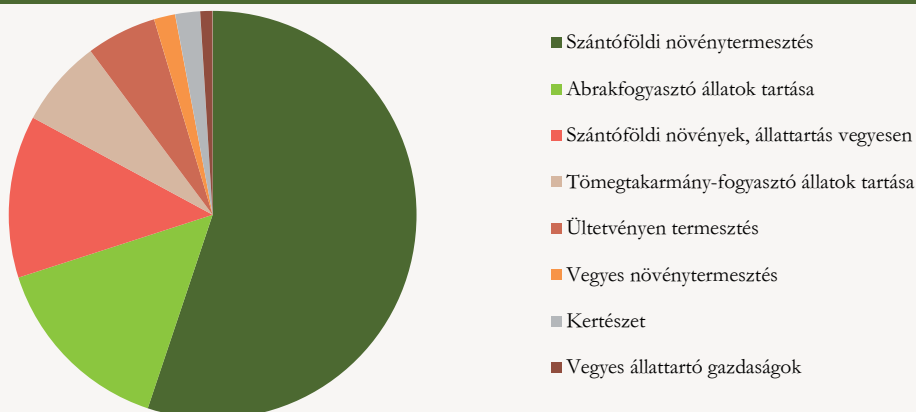
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

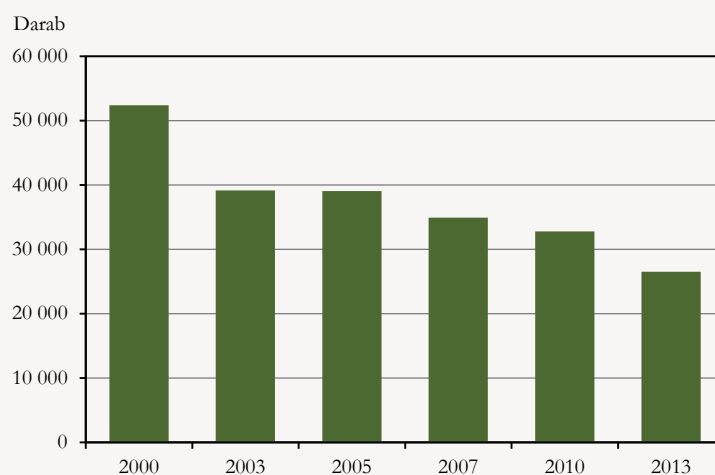
* Euróban kifejezett.

3.14. Somogy megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

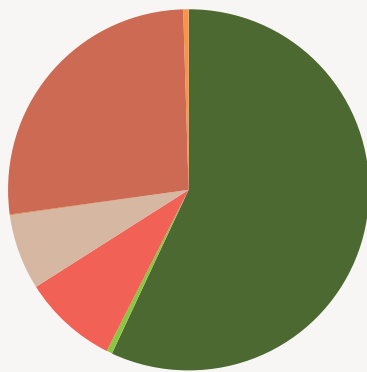

Tudta-e, hogy Somogy megyében

- Az ország egyetlen cukorgyára a megyében található. A cukorrépa szántón belüli aránya Fejér megye után itt a legnagyobb az országban.
- A gabonafélék vetésterületének szántóföldi hányada alapján szintén az ország élvonalában szerepel a megye (71%), Tolna megye után a legnagyobb részesedéssel bír.
- Ez az ország egyik legerdősültebb megyéje, ahol a hazai erdőterület 8,9%-a található. Erdőgazdálkodással mint kiegészítő tevékenységgel arányában itt foglalkozik a legtöbb egyéni gazdaság (9,4%) a megyék között. A gazdasági szervezetek által használt erdőterületek nagysága országosan a második legnagyobb.
- Az országban Szabolcs-Szatmár-Bereg után itt a legmagasabb (12%) a diófákkal betelepített területek aránya.
- A gazdasági szervezetek használatában lévő területek nagyság szempontjából a triticale és a repce esetében itt a legnagyobb, rozs, zab és az említett cukorrépa esetében a második helyen áll.

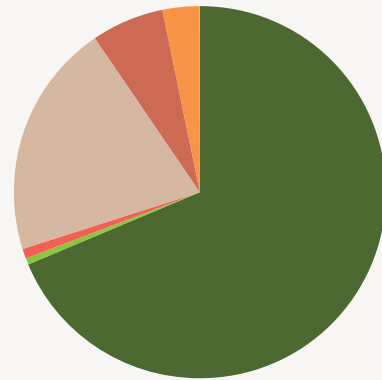
3.15. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

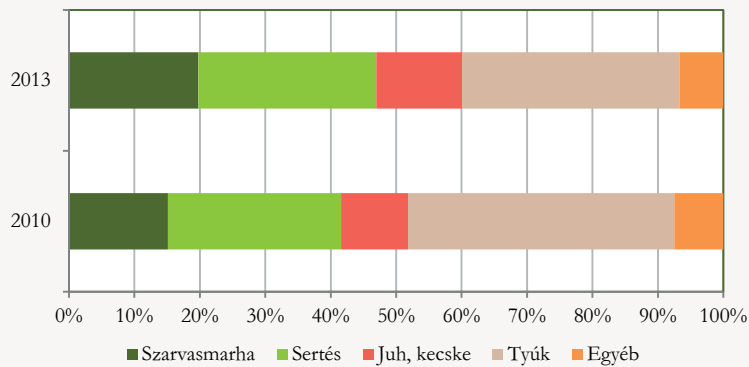
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

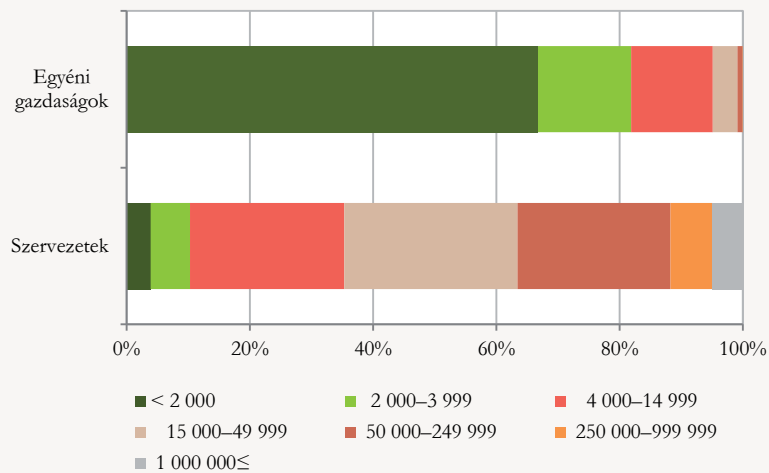
■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldekgfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

■ Szarvasmarha ■ Sertés ■ Juh, kecske ■ Tyúk ■ Egyéb

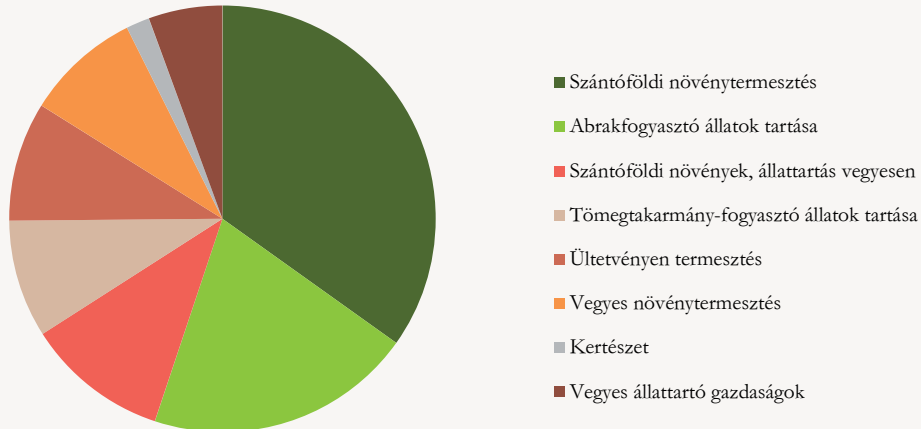
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

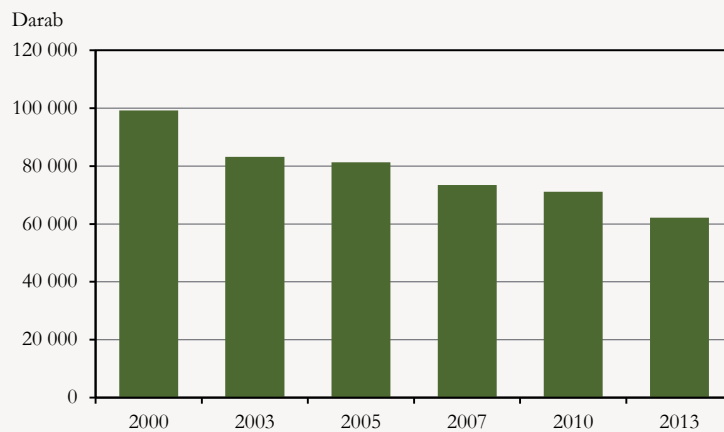
* Euróban kifejezett.

3.15. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

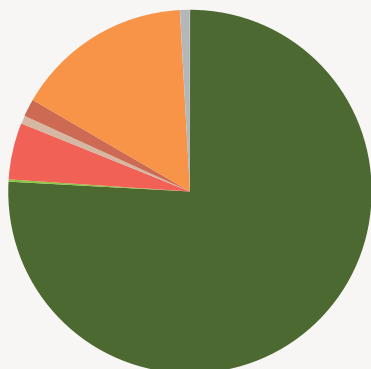

Tudta-e, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

- 2013. június 1-jén itt volt a legtöbb (63 ezer) gazdaság. Ezer lakosra együttesen 112 gazdálkodó szervezet és egyéni gazdaság jutott, az országos több mint kétszerese. A 15 éves és idősebb lakosság harmadának kapcsolódott munkavégzése az agrárszektorhoz.
- A 2012. évi bruttó hazai termék (GDP) adatai alapján a megye gazdaságában a mezőgazdaság részaránya (9,8%) az országos kétszerese.
- A hazai dohányterület négyötödét a megyében művelik. Pest megye után itt van a legnagyobb fejeskaposzta-terület.
- A megyében van az ország almaterületének kétharmada, a dióterület 37, a meggyterület 32%-a.
- A zöldségfélék közül uborkát a megyében természetesen legnagyobb területen.
- 2013. június 1-jén az országos tyúkállomány 12, a juhállomány 14%-át gondozták a megye gazdaságaiban.

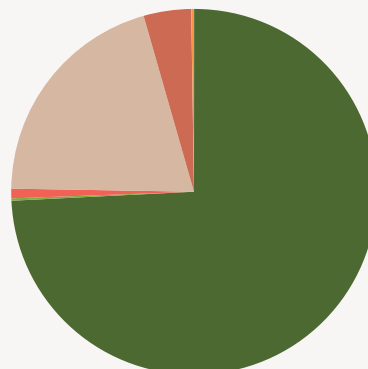
3.16. Tolna megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

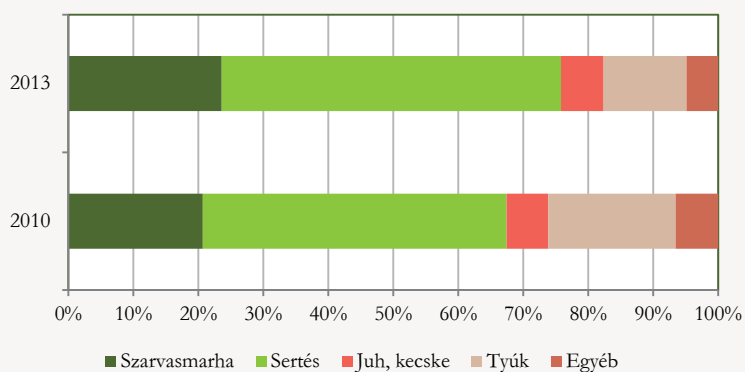
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

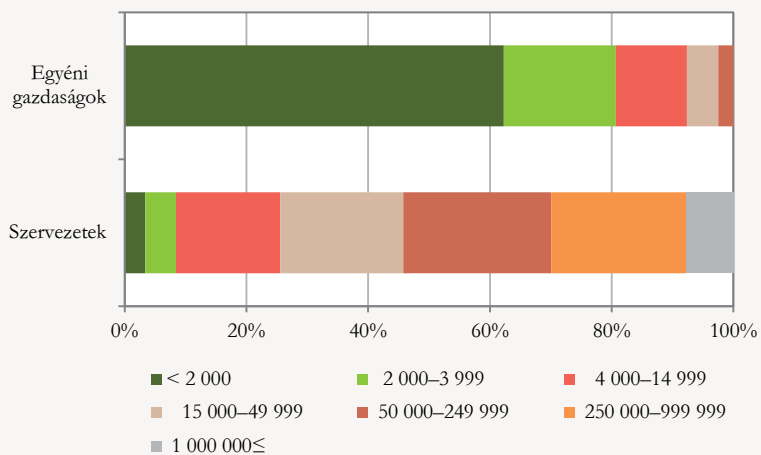
■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

■ Szarvasmarha ■ Sertés ■ Juh, kecske ■ Tyúk ■ Egyéb

4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

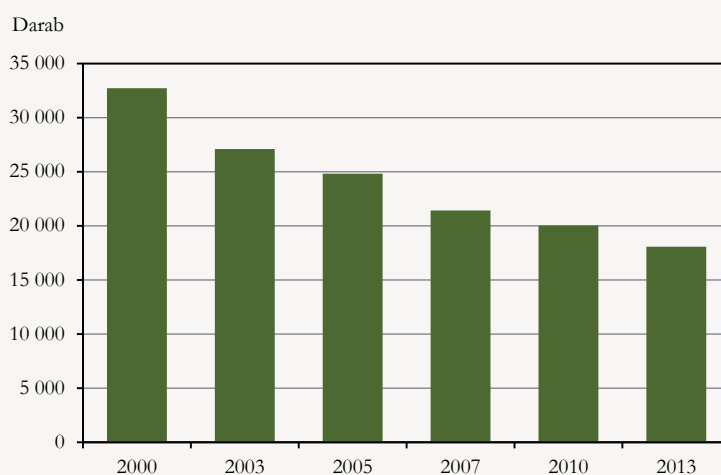
* Euróban kifejezett.

3.16. Tolna megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

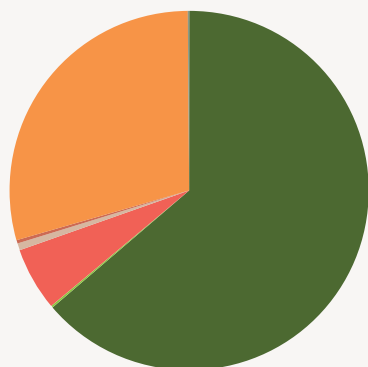

Tudta-e, hogy Tolna megyében

- A megye szerepe leginkább a szántóföldi növénytermesztésben kiemelkedő. A megyék között a legnagyobb arányban, a szántóterület több mint háromnegyedén gabonát termesztenek.
- A gazdasági szervezeteken belül termelési típus alapján a növénytermesztő profilú cégek aránya a megyék közül itt a legmagasabb (73%).
- Itt koncentrálódik az országos borszőlőterület egyik legjelentősebb hányada (6,9%).
- Az egyéni gazdaságok cukorrépa-területeinek nagysága Hajdú-Bihar megye után a második legnagyobb, míg területének aránya a szántóterületből a legszámtöbb az országban.
- Az egyéni gazdaságok között a borkészítéssel, borpalackozással foglalkozó egységek aránya a megyében a legmagasabb.

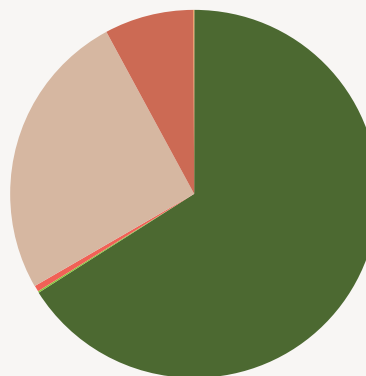
3.17. Vas megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

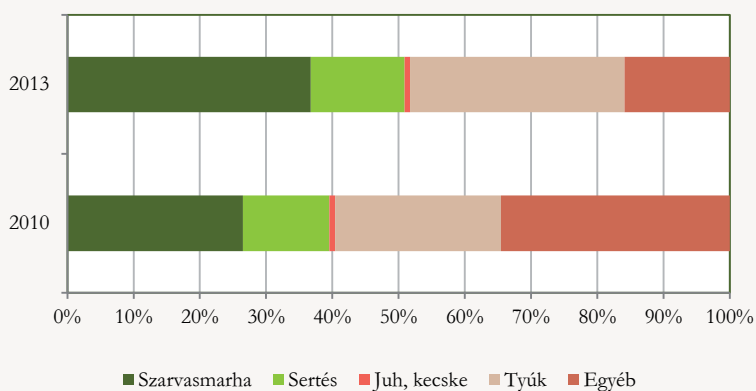
■ Szántóterület
 ■ Gyep
 ■ Szőlő
 ■ Nádas, halastó
 ■ Konyhakert
 ■ Gyümölcsös
 ■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

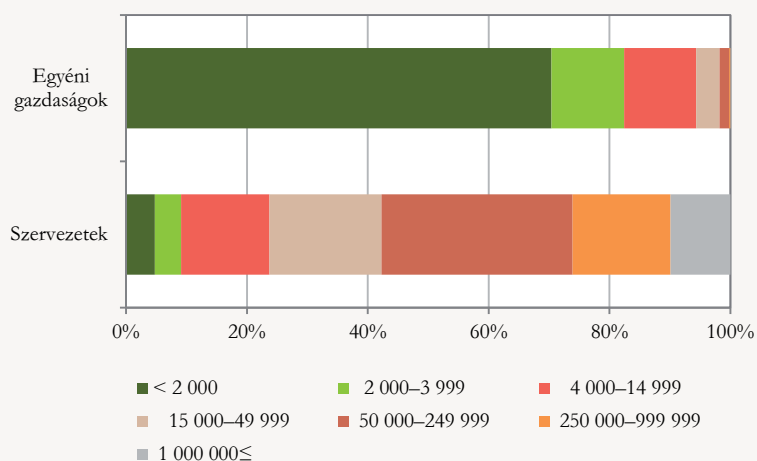

■ Gabonafélék
 ■ Gyökérnövények
 ■ Takarmánynövények
 ■ Száraz hüvelyesek
 ■ Ipari növények
 ■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

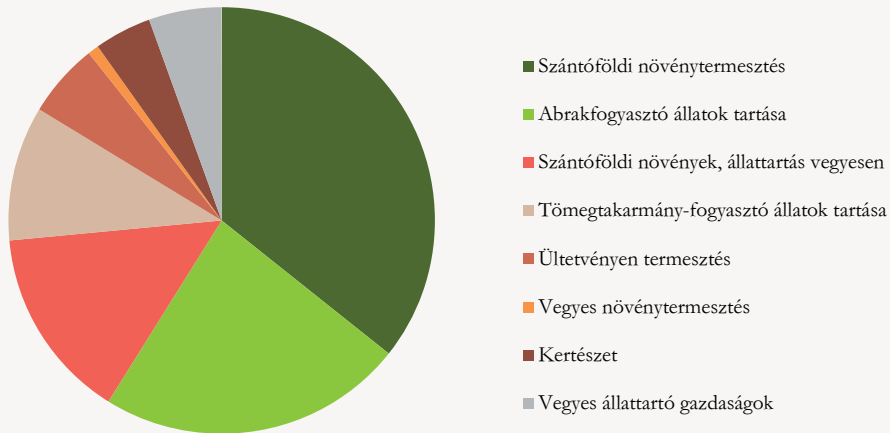
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

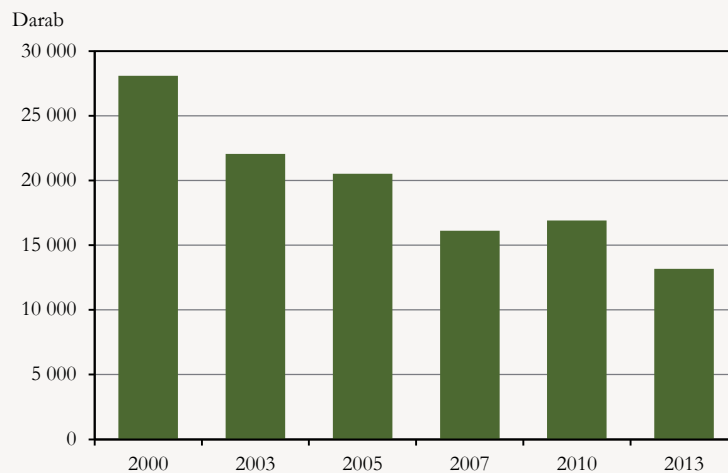
* Euróban kifejezett.

3.17. Vas megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

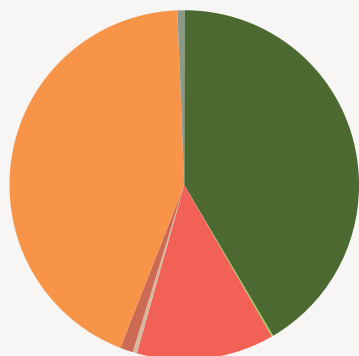

Tudta-e, hogy Vas megyében

- A gazdasági szervezetek által használt mezőgazdasági terület aránya Baranya megye után Fejér és Somogy megyével egyezően a második legmagasabb volt. 2013-ban a gazdaságok 142 ezer hektár kiterjedésű agrárgazdasági célú földterületének a megyében 56%-át művelték gazdasági szervezetek.
- A 13,5 ezer gazdálkodó fele kizárólag saját fogyasztásra termelt, minden harmadik legfeljebb félmillió forint termelési értéket állított elő.
- A kizárólag növénytermesztést folytatók Heves és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye után itt fordultak elő a leggyakrabban. Minden második gazdálkodó csak szántóföldi vagy kertészeti kultúrával foglalkozott.
- Az erdőszültség magasabb volt az országos átlagnál. A gazdaságok használatában lévő terület 27%-át, 59 ezer hektárt borított erdő.
- Az ország repcevetés-területéből a megye kiemagaslóan részesedett. A termelők 20 ezer hektáron, a szántóterület 15%-án foglalkoztak őszi káposztarepce termesztésével.

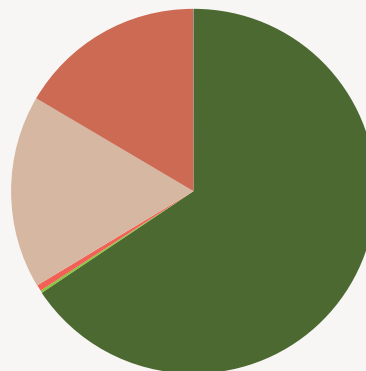
3.18. Veszprém megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

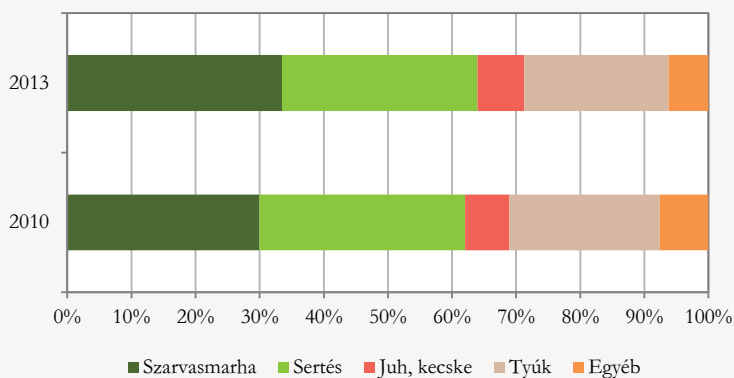
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

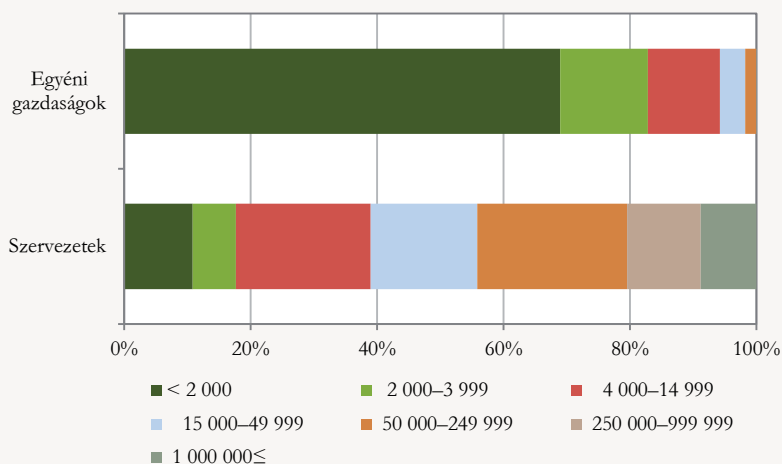
■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

■ Szarvasmarha ■ Sertés ■ Juh, kecske ■ Tyúk ■ Egyéb

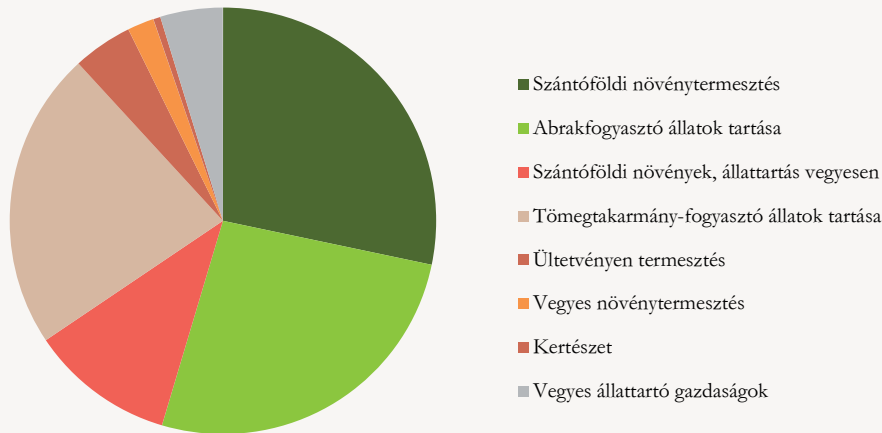
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

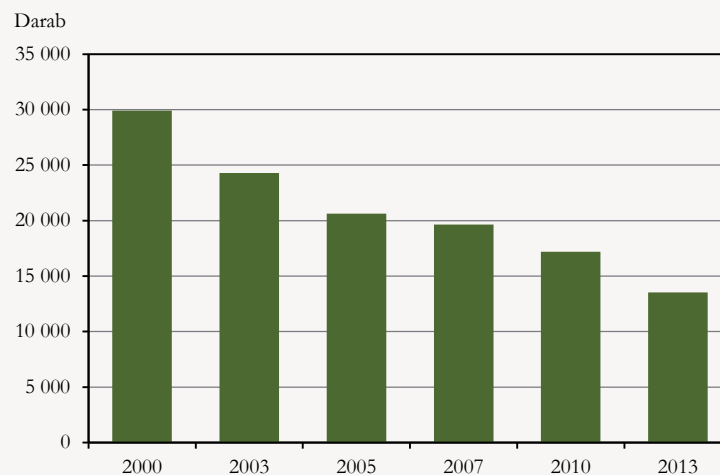
* Euróban kifejezett.

3.18. Veszprém megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

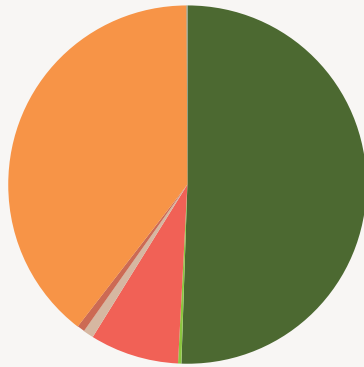

Tudta-e, hogy Veszprém megyében

- A 2013-as összeíráskor a szántóföldi vetésszerkezetét a gabonafélék (64%), nagyrészt búza és kukorica túlsúlya jellemezte, emellett az ipari növények foglalták el a vetésterületek további 17, a takarmánynövények pedig 16%-át.
- Nógrád megye után itt volt a legmagasabb a takarmánynövények vetésterületének részaránya (16%).
- A mezőgazdasági területek 23%-át gyeppel borította, ami kiváló terepet biztosított a juhtenyésztésnek. A juhállomány nagyságát tekintve az országosan az első tízben három Veszprém megyei cég szerepelt.
- A gazdaságok használatában lévő földterülete alapján az ország második leginkább erdőszült megyéje.
- Az ország 22 történelmi borvidékéből négy itt található, köztük hazánk legkisebb területű borvidéke, a Nagy-Somlói, aminek egyik történelmi hírességű bora a juhfark.

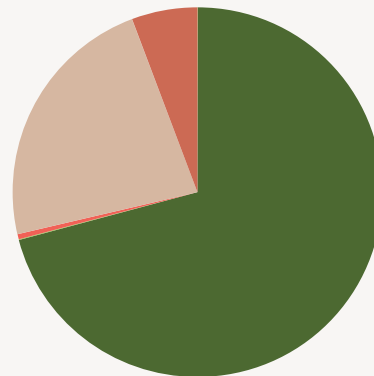
3.19. Zala megye

1. A földterület megoszlása művelési áganként, 2013. május 31.

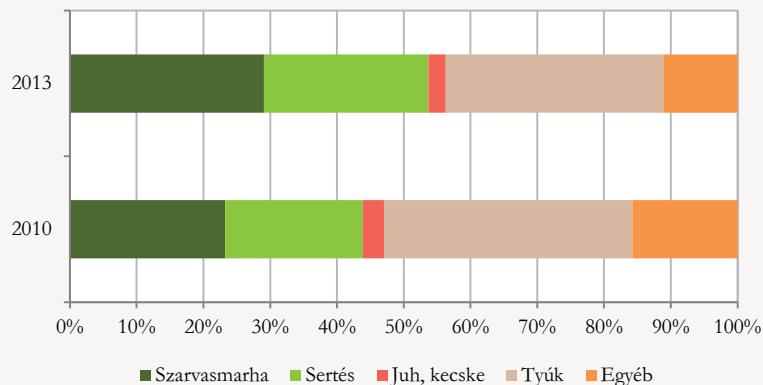
■ Szántóterület
■ Gyep
■ Szőlő
■ Nádas, halastó
■ Konyhakert
■ Gyümölcsös
■ Erdőterület

2. Szántóföldi vetésszerkezet, 2013. május 31.

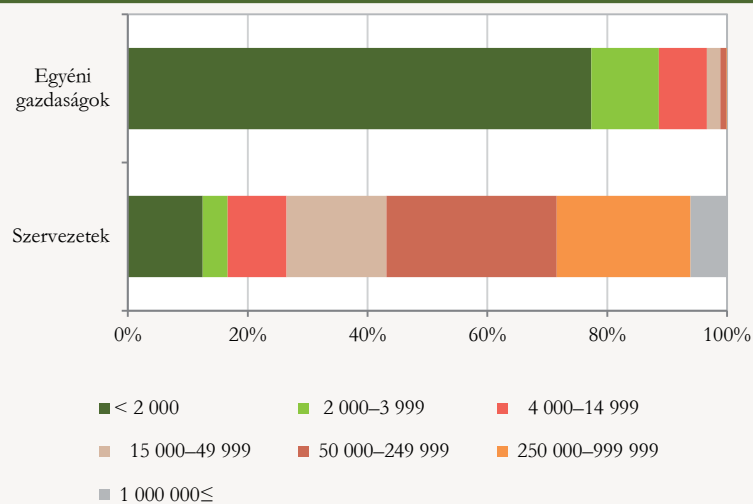
■ Gabonafélék
■ Gyökérnövények
■ Takarmánynövények
■ Száraz hüvelyesek
■ Ipari növények
■ Zöldségfélék és szamóca

3. Az állatállomány összetétele

■ Szarvasmarha ■ Sertés ■ Juh, kecske ■ Tyúk ■ Egyéb

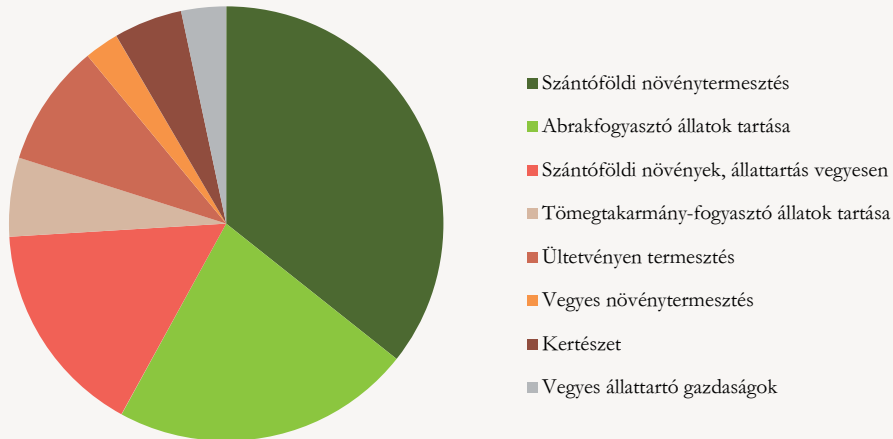
4. A gazdaságszám megoszlása a standard termelési érték* nagyságkategóriái szerint, gazdálkodási formánként, 2013

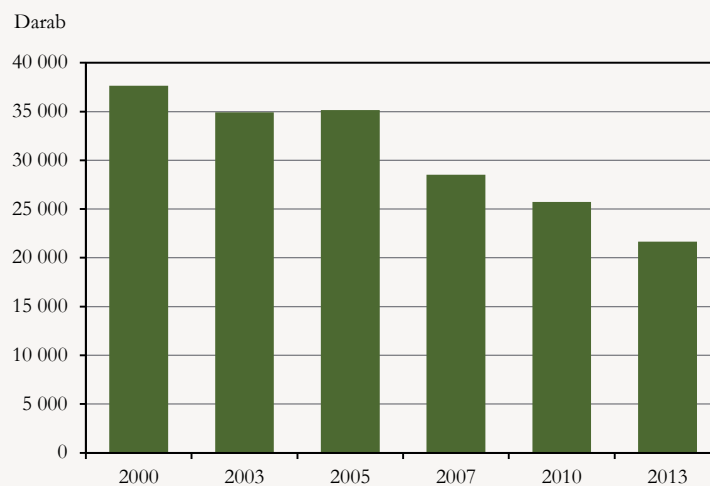
* Euróban kifejezett.

3.19. Zala megye

5. A gazdaságok standard termelési értéke (STÉ) gazdálkodási típusonként, 2013

6. Az egyéni gazdaságok száma

Tudta-e, hogy Zala megyében

- A negyedik legerdősültebb megye az országban. Termőterületének mintegy négytizedét, összesen 82 ezer hektárt borít erdő.
- A megyében található a legtöbb gyökérnövények termesztésével foglalkozó gazdaság, számuk összesen 4278 volt.
- Itt működik a legtöbb a szőlőtermesztéssel foglalkozó egyéni gazdaság, számuk 11 712.
- A körtefákkal betelepített terület nagysága (408 hektár) Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyét követően itt a legnagyobb. A törzses gyümölcsösök által elfoglalt terület 22%-án körtefák találhatóak, legnagyobb arányban az országban.
- A bogyósokból a málnával betelepített terület aránya Somogy után a második legnagyobb a megyében (26%).
- 2013-ban az őszi és a tavaszi árpa termésátlaga itt volt a legmagasabb, utóbbi 1,4 tonnával haladta meg az országos átlagot.

kommunikacio@ksh.hu

info@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6789